

**SOZIOLINGUISTIKA
KLUSTERRA**

Euskara biziberritzeko
ikergunea

GI PUZKOAKO
HI ZKUNTZA-
ANI ZTASUNAREN
MAPA

Azterketa
eta proposamenak

Egileak: Xabier Aierdi, Belen Uranga (Soziolinguistika Klusterra)

Aholkularitza-taldea: Gipuzkoako Foru Aldundia, Emun, Elhuyar, Topagunea

Babeslea

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

2018ko abendua

AURKI BIDEA

SARRERA.....	3
1. IMMIGRAZIO MUGIMENDUAREN INGURUKO JOERA OROKORRA	5
1.1 Biztanleriaren giza multzoak jaioterri eta nazionalitatearen arabera.....	5
1.2 Immigrazioaren feminizazioa	11
1.3 Immigrazioko populazioaren banaketa adinaren arabera	14
1.4 Immigrazioko populazioaren banaketa adinaren arabera Gipuzkoako eskualdeetan	16
2. BIZTANLERIAREN JATORRIA GIPUZKOAN	20
2.1 Biztanleriaren jatorriaren banaketa.....	20
2.2 Jatorri atzerritarreko biztanleria. Gipuzkoa. Bilakaera 1998-2018	21
2.3 Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorri-estatuaren arabera.....	22
2.4 Jatorri atzerritarreko biztanleria sexuaren arabera.....	25
2.5 Jatorri atzerritarreko biztanleria adinaren arabera	28
2.6 Jatorri atzerritarreko biztanleriaren hizkuntzak	31
2.7 Espainiar estatuko jatorriko hizkuntza-aniztasuna	35
2.8 Gipuzkoako hizkuntza-aniztasuna.....	36
3. ESKUALDEAREN ARABERAKO DATUAK.....	39
3.1 Jatorri atzerritarreko biztanleriaren banaketa Gipuzkoako eskualdeetan	39
3.2 Eskualdeetako datuak, jatorri-lurraldearen arabera	41
3.3 Eskualdeetako datuak, azpi-lurraldeak kontuan hartuta, jatorri-lurraldearen arabera	43
3.4 Emakume/gizon banaketa, eskualdearen arabera.....	45
3.5 Jatorri atzerritarreko biztanleriaren hizkuntzak eskualdeen arabera.....	47
3.6 Estatu Espainiarreko beste hizkuntzak eskualdeen arabera.....	50
4. GIPUZKOAKO HIZKUNTZA-ANIZTASUNAREN KUDEAKETARAKO HAINBAT PROPOSAMEN	52
4.1 Sarrera	52
4.2 Neurri orokorrak	53
4.2.1 Ikerketaren ingurukoak	53
4.2.2 Zabalkundearen ingurukoak	53
4.2.3 Hizkuntza-aniztasunaren AITORTZA erdigunean eta HEDAPENA gizar-tean	53
4.3 Gaztelania jatorri lurraldeetako hizkuntza.....	55
4.4 Hitzun-kopuru handiko hizkuntzak.....	58
4.5 Hitzun-kopuru txikiko hizkuntzak	59
AIPUAK	62
ERANSKINAK.....	63
1. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria. EAE 2018.....	63
2. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorri-herrialdearen arabera	64
3. Eranskina. Emakumeen eta gizonen arteko banaketa. Kopuru handieneko 50 jatorri-estatuak	66
4. Eranskina. 1.000 arteko biztanle-kopurua duten jatorri-estatuak hizkuntza aniztasuna. Kontinenteen arabera	67
5. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria. Tipologia. Eskualdeak eta azpi-eskualdeak	69
6. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria. Udal-tipologia. Gipuzkoa. 201714F.....	71
7. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorriaren arabera. Gipuzkoa. Eskualdeak. 2017	74
8. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria sexuaren arabera. Gipuzkoa. Eskualdeak. 2017	76

SARRERA

Gipuzkoako Hizkuntza-aniztasunaren mapa Soziolinguistika Klusterrak Gipuzkoako Foru Aldundiaren eskariz egindako egitasmoa da.

Aldundiak 2017-2019 eperako prestaturiko Aniztasuneko Bizikidetzarako Foru Planak bere ikerketa-esparruan identifikatu zuen mapa hau osatzea, honako helburuarekin: "Informazio eguneratua izatea, aniztasuna kudeatzeko premiak hobeto identifikatzeko".

Dokumentu honetan, Gipuzkoako hizkuntza-aniztasunaren mapa azalduko da, batez ere, proiektuak honela definitu zituen helburu bikoitzean sakonduz:

- Euskara, gaztelania eta ingelesa ez diren Gipuzkoako Hizkuntza-aniztasunaren mapa osatzea (hiru hizkuntza horiek hizkuntza-aniztasunaren inguruko tratamendu berezitua eskatzen dute, euskara eta gaztelania euren izaera ofizialarengatik, eta ingelesa hezkuntza sistema formalean eta ez formalean duen pisuarengatik). Eta,
- Hizkuntza-aniztasunaren kudeaketa egokiaren helburuarekin, interbentziorako ildoak proposatzea.

Helburu horiek kontuan izanda, dokumentu honetan azalduko diren datuak honakoak dira: lehen kapituluan, azken urteetan Gipuzkoara heldutako immigrazio-mugimenduaren inguruko joera orokorrak; bertan azaltzen da Gipuzkoako biztanleriaren banaketan zein den jatorri atzerritarreko biztanleriaren pisua eta ezaugarriak, sexuaren eta adinaren arabera datuak aztertuz. Aldi berean, azpimarratu da populazio hori egonkortze-prozesuan dagoela, nahiz eta berria den (milurtekoarekin batera abian jarritakoa).

Datuok hizkuntza-aniztasunaren sortzaile den jatorri-estatuaren arabera aztertu dira txostenaren bigarren kapituluan. Hizkuntza-aniztasuna ez da homogenea, hizkuntzek Gipuzkoako lurralde osoan duten presentziari dagokionean, ez eta hiztun-kopuruari dagokionean ere. Badira 20 jatorri-estatuetakoa hiztunak jatorri atzerritarreko biztanleriaren %80 osatzen dutenak; horiek Gipuzkoan 1.000 hiztun baino hiztun gehiago izan ditzakete. Baina, bestalde, badira 140tik gora hizkuntza biztanleria migratzailearen %20 osatzen dutenak. Beraz, ezaugarri anitz horien aurrean, ezin da pentsatu kudeaketa homogenea egiteko aukera dagoenik; aldiz, garrantzi berezia izango du arreta eta sentiberatasun finena erakustea ahalik eta ondorio egokienak lor daitezen.

Hizkuntza-aniztasuna aztertzean kontuan izan dugu, aldi berean, Espainiar Estatuko hizkuntza-aniztasunaren inguruko datuak ere. Datuok aztertu dira eskualdeetan eta azpi-eskualdeetan bizi diren beste hizkuntza hitz egin dezaketen biztanlerian ere, aipatzen ari garen kudeaketa horren aurrean banaketa hori lagungarri izan daitekeelakoan. Hori da, hain zuzen, txostenaren 3. Kapituluaren aztertu dena.

Azkenik, laugarren kapituluaren, Gipuzkoako hizkuntza-aniztasunaren kudeaketa egokia diseinatzeko lagungarriak izan daitezkeen proposamenak identifikatu dira. Helburu horrekin izan dira kontuan xede-talde desberdinak (Administrazioaren erakundeak, jatorri atzerritarreko biztanleria eta xedegizartea bere osotasunean), hizkuntza-aniztasunaren subjektu direnen ezaugarri desberdinak (immigrazioko populazioaren gaztelaniaren pisua, hiztun-kopuru altuko hizkuntzak, eta hiztun-kopuru txikikoak), eta populazioaren adin-taldeak.

Gipuzkoako Hizkuntza-aniztasunaren mapa hau ez da amaitu den proiektu bat. Egileon ikuspegitik egitasmoaren lehen urratsa eta hurbilketa da. Eta, orain artean landutako gaiak jarraipena eginez, honakoak dira aurrerako geratzeko diren lanak:

- Lehen hurbilketa honetan landutako datuetan sakontzea. Garrantzia berezia izango du hizkuntza-aniztasunaren banaketaren ezaugarrietan zehaztasunak biltzea, hobeto ulertu ditzagun zein diren hizkuntza-ukipeneko egungo egoeran aniztasunaren aldeko praktiketan lagungarriak diren ekimenak. Horrez gain, udalerrri-mailako azterketa sendagoak eta zorrotzagoak egitea ezinbestekoa izango da, ezagutzeko zein diren aniztasunaren subjektu den biztanleriaren beharrak, nahiak, jarrerak eta borondateak gure gizartean ahalik eta modu integratuenean bizitzeko aukera izan dezaten; eta, zein diren eurek antzematen dituzten oztopo nagusienak. Helburu horrekin, beharrezkoa izango da ikerketa kualitatiboak egitea biztanleriaren hizkuntza-aniztasuna gorpuzten duten hiztunen harremana ezagutzeko euren hizkuntzekin eta bertakoekin, bereziki euskararekin.
- Aldi berean, garrantzia izango du jakiteak zein izan daitezkeen praktika interesgarrienak xedegizarteak erantzukizunez ulertu dezan hizkuntza-aniztasuna babesteko behar eta interesa.
- Herri Administrazioaren ardura den hizkuntza-aniztasunaren kudeaketa ahalik eta modu egokienean egin dadin, jatorri atzerritarreko biztanleriaren harrera-protokolo berezitua ziurtatuko duen ezagutza eta lanketa burutzea. Horretarako, lehentasunezko eginkizuna izango da alde batetik gizarte-arloko arduradun, teknikari eta eragileekin, eta, bestetik, hizkuntza-aniztasunaren ardura (bereziki euskararen biziberritze-prozesuarena) dutenen artean, ikuspegi eta plangintza bateratuak lantzea, proposatzea eta abian jartzea. Koordinazio horrek soilik ahalbidetu dezake hizkuntzaren kudeaketa bizitzarako aukera-berdintasuna.

Izan ere, jatorri atzerritarreko hizkuntza-aniztasunaren presentzia bertakotzen ari diren giza taldeen bizipenek osatzen dute. Eta helburua da konplizitateak bilatzea bertako aniztasunaren aldeko biztanleriarekin. Beraz, agerian geratu beharko litzateke biztanleria osoaren mesederako dela hizkuntza-aniztasunaren iraunkortasunaren proiektuan parte izatea, etorri berri diren hizkuntzen kasuan, hizkuntza horien aitortza soziala eginez, eta bertako aniztasun desorekatuan euskararen biziberritze-prozesuan parte aktiboa biztanleria osoa izan gaitezen.

1. IMMI GRAZIO MUGI MENDUAREN I NGURUKO JOERA OROKORRA

1.1 Biztanleriaren giza multzoak jaioterri eta nazionalitatearen arabera

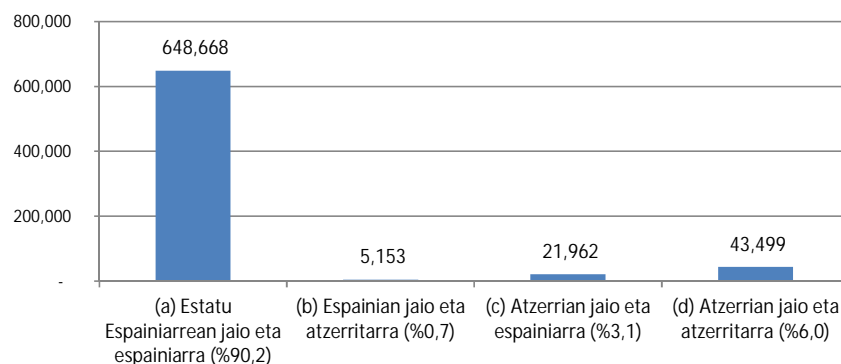
Gipuzkoako Hizkuntza-aniztasunaren mapa proiektua garatzeko Gipuzkoako biztanleriaren jaioterriaren eta nazionalitateari buruzko datuak aztertu dira. Gurutzaketa horretatik ondoren zehazten diren lau taldeak eratorzen dira (ikus 1. taula).

1. taula. Biztanleriaren giza multzoak jaioterri eta nazionalitatearen arabera

Estatu Espainiarrean jaioak	Espainiar nazionalitatea	
	+	-
+	a) Estatu Espainiarrean jaio eta espainiarra	b) Espainian jaio eta atzeritarra
-	c) Atzerrian jaio eta espainiarra	d) Atzerrian jaio eta atzeritarra

Hizkuntza-aniztasuna aztertzeko, biztanleriaren talde horietatik arreta jarriko da, bereziki, Espainian jaio eta atzeritar direnengan (b taldea) eta Espainiatik kanpo jaiotako atzeritarrengan (c eta d taldeak). Horrez gain, lan honen bigarren kapitulutik aurrera Espainiar estatuko gaztelania eta euskara aparteko hizkuntzarik ezagutu dezakeen populazioaren ezaugarriak ere aztertuko dira.

1. grafikoa. Gipuzkoako biztanleria jaioterria eta nazionalitatearen arabera, 2017. Absolutuak. %

Iturria: INE 2017. SLK-k egina

2. taula. Gipuzkoako biztanleriaren giza multzoak jaioterri eta nazionalitatearen arabera, 2017

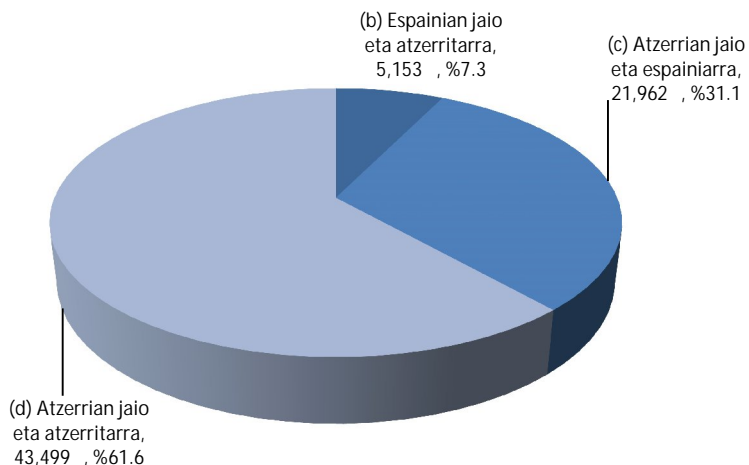
	Gizon	Emakume	Guztira	%
a) Estatu Espainiarrean jaio eta espainiarra (%90,2)	.317.295	.331.373	.648.668	.90,2
b) Espainian jaio eta atzerritarra (%0,7)	.2.664	.2.489	.5.153	.0,7
c) Atzerrian jaio eta espainiarra (%3,1)	.9.687	.12.275	.21.962	.3,1
d) Atzerrian jaio eta atzerritarra (%6,0)	.21.616	.21.883	.43.499	.6,0
.GUZTIRA	.351.262	.368.020	.719.282	.100,0

Iturria: INE 2017. SLK-k egina

2. taulan ikus daitekeen bezala, kopuru handiena duen taldea (a) Espainian jaio eta nazionalitate espainiarra dutenek osatzen dute; hamarretik bederatzi dira (%90,2). Ondoren, osagai atzerritarren bat duten hiru multzoak daude: (b) Espainian jaio arren, atzerriko nazionalitatea dutenak (%0,7), (c) atzerrian jaio arren nazionalitate espainiarra jatorriz dutenak edo eskuratu dutenak (%3,1), eta (d) atzerrian jaiotako nazionalitate atzerritardunak (%6,0). Azken hiru talde horiek biztanleriaren %9,8 osatzen dute.

Ikerketa honen gunera etorri ikus daiteke osagai atzerritarra duten 70.614 pertsona bizi direla Gipuzkoan (ikus 2. taulan eta 2. grafikoan b), c) eta d) taldeen batura), gehienak (hamarretik sei, %61,6%) atzerrian jaio eta atzerritarrak direnak; %31,1 atzerrian jaio arren, nazionalitate espainiarra duena; azkenik, %7,3 Estatu Espainiarrean jaio baina espainiar nazionalitate eskuratu ez duena. Talde horretan bi joera ondo bereiziak ikus daitezke: alde batetik, espainiar nazionalitatea eskuratzeko urte asko behar duten nazionalitate afrikarra edo asiarra duten gurasoen seme-alabak, eta, bestetik, jatorria Hego eta Erdialdeko Amerikan izanik, Gipuzkoan nazionalizazioaren prozesurako behar den beste denbora ez daramatenak.

2. grafikoa. Osagai atzerritarra duten giza multzoak. Gipuzkoa 2017

Iturria: INE 2017. SLK-k egina

3. taula. Osagai atzerritarra duten giza multzoak. Gipuzkoa 2017

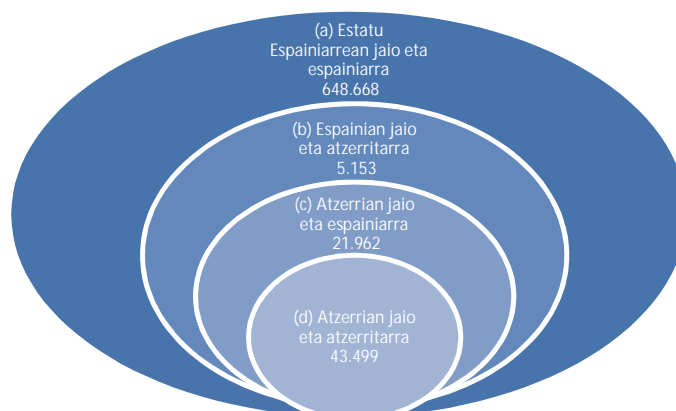
	Guztira	%
(b) Espainian jaio eta atzerritarra (% 0,7)	5.153	7,3
(c) Atzerrian jaio eta espainiarra (% 3,1)	21.962	31,1
(d) Atzerrian jaio eta atzerritarra (% 6,0)	43.499	61,6
GUZTIRA	70.614	100,0

Iturria: INE 2017. SLK-k egina

3. taulako erretratuak immigrazioaren gertaera gero eta konplexuagoa erakusten du. Horrela, osagai atzerritar dutenen %31,1 atzerrian jaio eta espainiar nazionalitatea lortu izanak egonkortzen ari den fenomenoaren aurrean gaudela adierazten du, eta, datozen urteotako joeraren berri ematen du. Alegia, datu horien arabera pentsa daiteke immigrazioko biztanleriak etortzen jarraituko duela, eta beronen parte handi bat nazionalizatzen joango dela eta gero eta bertakotuago egongo dela. Pentsa daiteke gainera, urte batzuetan gehiago izango direla nazionalizatuz doazenak, berritik datozenak baino. Esan daiteke, horrela, ikusgarria den prozesua etorrera isilaren bitartez garatzen dela, edo barnean dagoenarekin osatzen dela.

3. grafikoa ikus daiteke egoera laburtua:

3. grafikoa. Gipuzkoako biztanleriaren banaketa jaioterra eta nazionalitatearen arabera

Iturria: INE 2017. SLK-k egina

4. taula. Gipuzkoako hogeit hamar herrialde kopurutsuenak eta nazionalizazioaren arabera barne osaera. Kopuru absolutuak eta %

	(b) Espainian jaio / Atzerritarra	(c) Atzerrian jaio/ Espainiarra	(d) Atzerrian jaio/ Atzerritarra	Guztira	(b) Espainian jaio/ Atzerritarra %	(c) Atzerrian jaio/ Espainiarra %	(d) Atzerrian jaio/ Atzerritarra %	Guztira %
GUZTIRA	5.153	21.962	43.499	70.614	7,3	31,1	61,6	100,0
1 Maroko	1.222	1.520	5.844	8.586	14,2	17,7	68,1	100,0
2 Errumania	801	127	4.524	5.452	14,7	2,3	83,0	100,0
3 Nikaragua	191	534	3.737	4.462	4,3	12,0	83,8	100,1
4 Kolonbia	20	2.536	1.475	4.031	0,5	62,9	36,6	100,0
5 Portugal	382	967	2.481	3.830	10,0	25,2	64,8	100,0
6 Ekuador	77	2.433	879	3.389	2,3	71,8	25,9	100,0
7 Honduras	155	442	2.478	3.075	5,0	14,4	80,6	100,0
8 Frantzia	88	1.932	848	2.868	3,1	67,4	29,6	100,1
9 Pakistan	230	176	1.998	2.404	9,6	7,3	83,1	100,0
10 Argentina	17	1.335	1.049	2.401	0,7	55,6	43,7	100,0
11 Dominikar Errepublika	34	1.176	682	1.892	1,8	62,2	36,0	100,0
12 Brasil	23	516	1.325	1.864	1,2	27,7	71,1	100,0
13 Arjelia	247	191	1.248	1.686	14,7	11,3	74,0	100,0
14 Txina	293	399	963	1.655	17,7	24,1	58,2	100,0
15 Ukraina	114	168	1.292	1.574	7,2	10,7	82,1	100,0
16 Peru	16	952	587	1.555	1,0	61,2	37,8	100,0
17 Bolivia	36	680	761	1.477	2,5	46,0	51,5	100,0
18 Kuba	2	856	607	1.465	0,1	58,4	41,5	100,0
19 Venezuela	19	828	554	1.401	1,4	59,1	39,5	100,0
20 Senegal	89	144	1.056	1.289	6,9	11,2	81,9	100,0

Iturria: INE 2017. SLK-K egina

Egonkortze-prozesua aztertzeko, 4. taula eta 4. grafikoa ikus daitezke. Horietan, 20 jatorri-herrialde kopurutsuenen barne-konposizioa zehazten da.

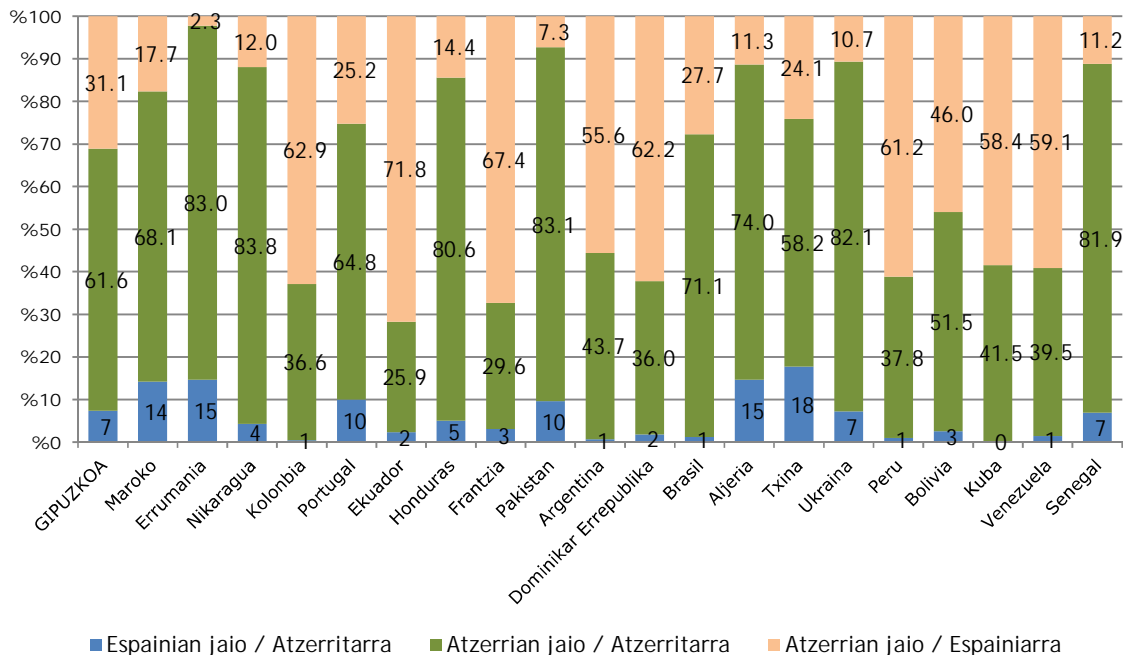
Esate baterako, azterketarako hartzen badugu Marokoren kasua, ikusiko da jatorri-osagaien bat estatu horretan dutenak 8.586 lagun direla. Horien artean 1.222 pertsona, seguruenik seme-alabak, Espainiar Estatuan jaioak diren arren ez dute nazionalitate hori (%14,7); ia hamarretik zazpi, 5.844

pertsona, Marokon jaiok eta Marokoar nazionalitatea dute (%68,1); eta, azkenik, badira beste 1.520 pertsona (%17,7) Marokon jaio eta espainiar nazionalitatea eskuratu dutenak.

Jatorri-herrialdeetako egoera askotarikoa dela argi erakusten dute [4. taulako](#) datuek. Etaaldi berean, Estatu Espainiarrean immigrazioaren populazioaren egonkortzearen oinarrian dagoen legedia ere agerian jartzen da. Esaterako, hobetsiak dira Hego eta Erdi Amerikako herrialdeetatik etorritako immigrazio-mugimenduak. Lehenagotik etorritakoak dira, eta dagoeneko espainiar nazionalitatearen portzentajea dutenak %50etik gora dira (ikus c taldeko datuak). Horren adibideak dira Kolonia (%62,9), Ekuador (%71,8) edota Argentina, Errepublikak Dominikarra eta Peruko estatuak jatorria dutenak. Immigrazio-esparruko ikerketetan egoera horri immigrazio lehenetsia deitzen zaio, izan ere, populazio horiek xede gizartean bertakotzea errazago izan ohi dute. Arrazoi historikoak, kulturalak edo instrumentalak medio, xede-estatuaren ikuspegitik interesgarriagoa da ezaugarri horietako biztanleria (nahiago izan ohi da), eta, beraz, bidea erraztu ohi zaio. Badaude eremu geografiko edo kultural berberetako beste herrialde batzuk, Nikaragua edo Honduras, esaterako, nazionalizazio-ehunekoa oso baxua dutenak (%12, eta %14,4 hurrenez hurren); kasu horietan, ordea, nazionalizazio-portzentaje txikia immigrazio berria izatearen ondorio da. Lauzabost urte barru aurrekoen egoeren antzekoa izango dutela aurreikus daitezke. Bi joera nagusi horien artean (alde batetik, Kolonia, Ekuador, Argentina... eta, bestetik, Nikaragua, Honduras) Bolivia jatorri duten biztanleak dira.

Datu horiek guztiak zehatzago aztertu daitezke [4. grafikoan](#). Esate baterako, arreta jar daitezke, aipatzen ari garen nazionalizazio-prozesu horrekin batera, oso kontuan hartzeko moduko beste gertakari batean, alegia, bertan jaiotako jatorri atzerritarreko populazioaren kasuetan: ia gehienetan, gurasoen nazionalizazio-prozesuarekin batera espainiar nazionalitatea hartzen dute. Baina bitartean, ez da kasualitatea bertan jaio eta nazionalitate atzerritarra duten proportzio handienak honako estatuak izatea jatorria: Txina (%18), Aljeria (%15), Errumania (%15), Maroko (%14) eta Portugal (%10).

4. grafikoa. Gipuzkoako hogeitaz jatorri-herrialde kopurutsuenak eta nazionalizazioaren arabeko barne osiera

Iturria: INE 2017. SLK-K egina

Gainera, ikus daiteke badaudela kasu berezi batzuk ere, esate baterako, Errumania, Frantzia eta Portugalekoak. Hirurak dira Europar Komunitateko kideak eta, kontuan hartzekoa da nazionalizatzea ez dela hain erabakigarria jatorri-estatu horietatik datozenen kasuetan. Frantziako jatorria dutenen artean, gainera, nabarmentzekoa da nazionalitate bikoitzaren presentzia, eta mugako biztanleek mugaz alde bietako erresidentziaren trukearen dimentsioa.

Beste muturrean, Marokoz aparte, gainontzeko herrialde afrikar edo asiarrak daude, nazionalizatzeko aukera askoz zailagoa dutenak, Pakistan edo Senegal esaterako.

Aipaturiko adibide horiek, oro har, Espainiako eredu orokorra eta oinarritzkoa erakusten dute. Alegia, gailentzen den praktika nagusia da Hego eta Erdialdeko Amerikatik datozenen erraztasunak ematea eta trabak jartzea gainerakoei. Horrela, horiek nazionalizatzeko batz bestei edo zortzi urte inguruko denbora-tartea behar duten bitartean, gainerakoek hogeitaz urte -edo hortik gora- behar izan ohi dute.

1.2 Immigrazioaren feminizazioa

Gipuzkoako biztanleriaren banaketa sexuaren arabera aztertuz gero (2. taula) ikus daiteke ia talde guztietan dela handiagoa emakumeen proportzioa (b taldeko Espainian jaio eta atzerritar nazionalitatea dutenen kasuan izan ezik) gizona baino. Bertako jatorria dutenen artean aldea ez da oso handia (%48,9 gizonak eta %51,1 emakumeak), baina jatorri atzerritarreko biztanleria osotasunean hartuz gero (ikus 6. taula), alde hori handitzen da: %48,1 gizonak, %51,9 emakumeak. Ia lau puntuko desberdintasun hori oso esanguratsua dirudi ez arren, esanahi berezia hartzen du estatu-jatorriaren arabera datuak aztertzerakoan.

5. taula. Gipuzkoako biztanleriaren giza multzoak jaiotzerri eta nazionalitatearen arabera, 2017

	Gizon	Emak.	Guztira	Giz. (%)	Emak. (%)	Guztira (%)
a) Estatu Espainiarrean jaio eta espainiarra (% 90,2)	317.295	331.373	648.668	48,9	51,1	100,0
b) Espainian jaio eta atzerritarra (% 0,7)	2.664	2.489	5.153	51,7	48,3	100,0
c) Atzerrian jaio eta espainiarra (% 3,1)	9.687	12.275	21.962	44,1	55,9	100,0
d) Atzerrian jaio eta atzerritarra (% 6,0)	21.616	21.883	43.499	49,7	50,3	100,0
GUZTIRA	351.262	368.020	719.282			

Iturria: INE 2017. SLK-K egina

6. taula. Osagai atzerritarra duten giza multzoak

	Gizon	Emakume	Guztira	%
b) Espainian jaio eta atzerritarra (% 0,7)	2.664	2.489	5.153	7,3
c) Atzerrian jaio eta espainiarra (% 3,1)	9.687	12.275	21.962	31,1
d) Atzerrian jaio eta atzerritarra (% 6,0)	21.616	21.883	43.499	61,6
GUZTIRA	33.967	36.647	70.614	
	(% 48,1)	(% 51,9)	(% 100,0)	100,0

Iturria: INE 2017. SLK-K egina

Euskal Autonomia Erkidegoan bezala Gipuzkoan ere, Hego eta Erdialdeko Amerikako herrialdeetako jatorria dutenen presentzia oso esanguratsua da. Immigrazioko populazio horren ezaugarri nagusienetakoa da nabarmen gehiago direla emakumeak gizonak baino. Eta azpimarratu behar da gainera, feminizazioa ez dela soilik gaur egungo egoera deskribatzailea, baizik eta baita historikoki gertatu den joera nagusia aldatetaren seinale ere. Alegia, migrazio-mugimendu historikoetan gizonen kopurua handiagoa izan da; nolabait esan, migrazio-prozesuetan pioneroak izan dira. Migrazio-mugimenduetan xede-herrialdeetako premiek agindu ohi dute (besteak beste), eta duela gutxi arte gizonen migrazioa lehenetsi izan da. Gaur egun, ordea, premia horiek aldatzen ari dira eta horrek aldatu du migrazioaren fenomenoaren feminizazioa.

Jakin behar da, premia edo behar horien arabera eredu ezberdinak daudela. Esate baterako, geurea kokatzen den eredu kantabrikotzat har daitekeenak hiru ezaugarri ditu: bertako populazioaren zahartze-prozesua, landa-eremu ahula, eta tokian tokiko industria garatua eta espezializatua.

Ezaugarri horiei erantzunez, bi immigrazio-talde identifikatzen dira: populazio zaharkituaren zaintzara egokituko diren pertsonak, bereziki emakumeak, eta industriaren eremuan lan egiteko kualifikatutakoak, bereziki gizonak. Bietarik dago Gipuzkoan, baina, batez ere, lehenengotik, bigarrenerako egungo migratzaile potentzialek zehazturiko eskakizun horiek ez dituztelako betetzen.

Immigrazioaren feminizazioa finkatzen joan den prozesu bat izan da. Prozesuaren bereizgarriak, [5. grafikoan](#) ikus daitezkeen bezala, honakoak dira:

1. Hego eta Erdialdeko Amerikako herrialdeetan jatorria dutenen artean emakume gehiago dago. Halere, Ukrainian eta Nigerian jatorria dutenen kasuan ere hala gertatzen da.
2. Joerak aldatu egin dira beste kasu batzuetan, esate baterako Ekuadorreko jatorrikoan,. Immigrazioaren lehenengo fasean (2000-2005 urteak) emakumeen presentzia nagusia zen; gaur egun, ordea, eredu maskulinoan kokatzen da.

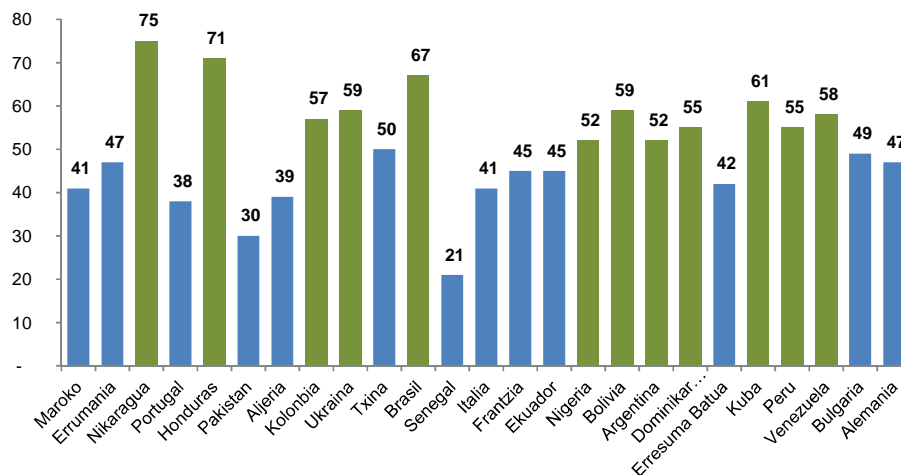
Adibide horrek sakoneko beste joera bat ere azaltzen du: zenbat eta luzeagoa izan herrialde jakin bateko immigrazio-prozesua, hainbat eta sexuaren araberako egoera parekatzeko joera handiagoa izango du. Hau da, gizona ala emakumea izan lehen migratzen duena, ondoren, gainerako beste kidea eta seme-alabak erakartzen ditu, sexuaren araberako banaketa parekatuz.

Dena den, oso interesgarria da Ekuadorreko eta Kolonbiako datuak alderatzea. Izan ere, esan daiteke "herenegun" biak oso feminizatuta zeudela; "atzo" parekatuz joan zirela, eta, gaur Ekuadorreko eredu maskulinizatu egin dela; aipagarria da bere fluxuak aspaldi geratu zirela; Kolonbiatik, aldiz, immigrazio-fluxua geldirik egon ondoren, berriro abian jarri da eta oraingoa femeninoagoa da.

Alegia, garrantzikoena da ikustea immigrazioaren nolakotasuna harrera-gizartearen eskariak baldintzatzen dutela, bereziki (parekatzea gertatzen ez den bitartean). Horrela, esan daiteke Erkidegora datorren migrazio berriaren artean emakume gehiago egotearen arrazoia dela, emakume horiek bertako zaintza eta zerbitzuen arloko beharrak asetzera etortzea; urtero, ehunka erabaki indibidualek emakume gehiago lan-merkatu horretan inkorporatzea bideratzen dute. Modu sinplean esanda, duela 50 urte industriara lanera integratzeko Espainiatik etorritako immigrazioa enpresek baldintzatzen zuten bezala, gizonak lehenetsiz, gaur egun, famili premiak nagusi direla, emakumeak gehiago dira, geure gizarteak hala bideratu duelako eskaria.

3. Gizonen proportzioa handiagoa da honako jatorri-estatuaren kasuetan: Maroko (emakumeak %41), Errumania (emakumeak %47), Portugal (emakumeak %38), Pakistan (emakumeak %30), Aljeria (emakumeak %39), Senegal (emakumeak %21)...

5. grafikoa. Bostehun biztanle baino gehiago aportatzen duten herrialdeen sexu osaera.
Emakumeak (%) 2017.

Iturria: INE 2017. SLK-K egina

Beraz, laburbiltzeko, esan daiteke migrazioak Euskal Autonomia Erkidegoan, eta, baita Gipuzkoan ere, honako faseak izan dituela:

1. FASEA: Kolonbia, Ekuador eta Peru (2000-2005).
2. FASEA: Bolivia (2006-2009).
3. FASEA: Nikaragua eta Honduras (2010-2016).

Dominikar Errepublikak, Brasil, Kuba, Venezuela, fase guztietan presente egon dira kopuru txikiagotan.

4. FASEA: 2016an fase berri bat hasi da. Oraindik aztertu gabe dagon arren, hainbat datu interesgarri azaltzen ari dira, besteak beste, immigrazioaren jatorri gisa Kolonbia berriro aktibatzea. Ez zen espero hori gertatzea, baina hala da.

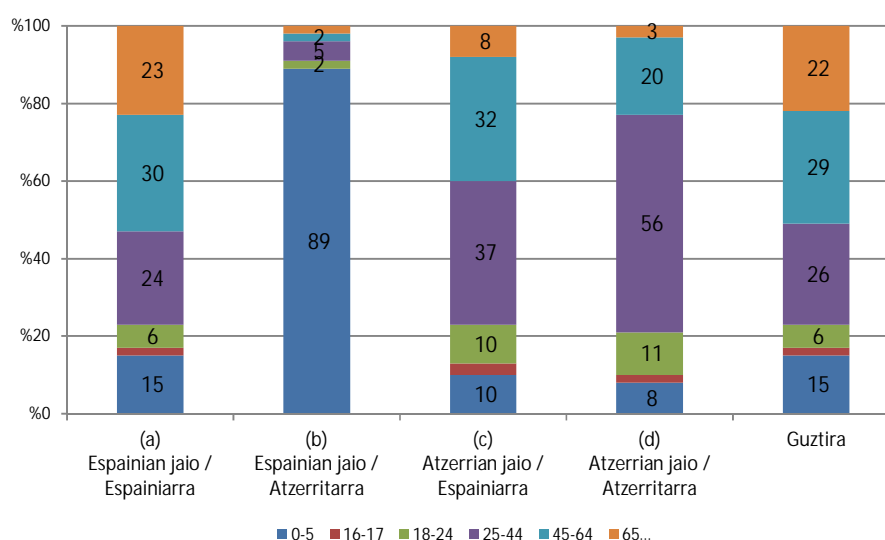
Fase horietako konstantea beraz honakoa da: zenbat eta migrazio-errealitatea denboran txikiagoa izan, hainbat eta feminizatuagoa izango da. Etorrera-denbora hurbilenetik hasita, prozesua honela ageri da: Nikaragua (%75), Honduras (%71), Bolivia (%59), Peru (%58), Kolonbia (%57) eta Ekuador (%45).

1.3 Immigrazioko populazioaren banaketa adinaren arabera

Adina oso aldagai garrantzizkoa da immigrazio-populazioaren ezaugarriak aztertzeko, kontuan izanda, gainera, gure ekimen praktikoek aldagai hori arreta handiz zaindu beharko dutela. Etorkinen hizkuntzen kudeaketak immigrazio-izaera desberdinei erantzun beharko dio, baina, ziur asko, ez modu homogeneoan kasu guztietan, besteak beste, arrazoi praktikoengatik.

Beraz, komenigarria da presente izatea zer-nolako aldeak dauden biztanleriaren adinaren arabera portzentajeetan, populazio osoaren eta jatorri atzerriarreko biztanleriari dagokienean. Horretarako, alderatu daitezke 6. grafikoan eta 7. taulan biztanleria osoari dagozkien datuak eta jatorri atzerriarrekoiei dagozkienak.

6. grafikoa. Biztanleria multzo ezberdinen adin egitura Gipuzkoan, 2017, %

Iturria: INE 2017. SLK-K egina

7. taula. Gipuzkoako biztanleria multzoak eta adin egitura, 2017, %

	(a) Espainian jaio / Espainiarra (%)	(b) Espainian jaio / Atzerritarra (%)	(c) Atzerrian jaio / Espainiarra (%)	(d) Atzerrian jaio / Atzerritarra (%)	Biztanleria osoa / Guztira (%)
0-5	15	89	10	8	15
16-17	2	0	3	2	2
18-24	6	2	10	11	6
25-44	24	5	37	56	26
45-64	30	2	32	20	29
65...	23	2	8	3	22
	100	100	100	100	100

Iturria: INE 2017. SLK-K egina

Gipuzkoako adinaren araberako banaketan azpimarratzeko ezaugarriak honakoak dira:

- Populazio osoaren konposizioan pisu nabarmena du jatorri atzerritarra ez duen populazioak ((a) zutabea). Demografikoki 10etik ia 9 izanik, jatorria bertan duten adinaren araberako banaketa eta populazio osoarena oso antzekoak direla ikus daiteke (alderatu 8. taulako (a) zutabea eta biztanleria osoarena).

Gure interesekoak diren beste taldeek egitura oso ezberdinekoak dira. Horrela:

- b) taldeko ia guztiek 15 urte baino gutxiago dute, %89, hamarretik bederatzira (bertan jaiotakoak baina nazionalitate atzerritarra duten), hau da, immigrazioaren seme-alabak dira.
- c) taldekoak euren adin-egiturarekin aurreko taldekoek baino beteranoagoak direla adierazten dute (atzerrian jaio eta Estatu espainiarreko nazionalitatea dutenak). Horien artean, bizitza laboraleko adinetan oreka handiagoa dute: %37 25 eta 44 urte tartekoak dira eta %32 45 eta 64 urte tartekoak.
- d) taldea talde kopurutsuena da: Atzerrian jaio eta atzerritarrak direnen artean 25 eta 44 urte tartean daudenak dira: %56, erdia baino gehiago. Horiek dira nabarmenki gure lan-merkatura egokitzeko adin-tartean daudenak.

Nolanahi ere, egitura gazteagoa dute oro har immigrazio-populazio guztiek bertakoak baino, eta horrek adierazten du immigrazio laboral baten aurrean gaudela, eta, bide batez, bertako populazio zaharkituaren premiak asetzera datorrela.

Fenomenoa hobeto azaltzeko interesgarri da ikustea zein den Gipuzkoako dependentzia-tasaren bilakaera. Tasa horrek adierazten du zenbat pertsona dagoen dependentziarik EZ duena (16 eta 64 urte bitartekoak) dependentzia duen pertsona (15 urte azpikoak eta 65 urtetik gorakoak).

Tasa horiek aztertuz esan daiteke (ikus 8. taula) Gipuzkoako biztanleria osoaren baitan dependentzia teorikoa duen pertsona bakoitzeko 1,7 ez-menpeko dagoela; baina, ostera, atzerrian jaiotako ez nazionalizatuen artean 8,0 dependentziarik gabeko pertsona dagoela dependentziadun bakoitzeko; atzerrian jaiotakoak baina nazionalizatuen artean 4,6koa da tasa, eta bertakoen artean, aldiz 1,5era jaisten da. Soilik pertsona eta erdi dago dependentziadun pertsona bakoitzeko. Horrela, esan daiteke, bertakoen dependentzia-tasa etorkinen gaztetasun-tasarekin orekatzen dela.

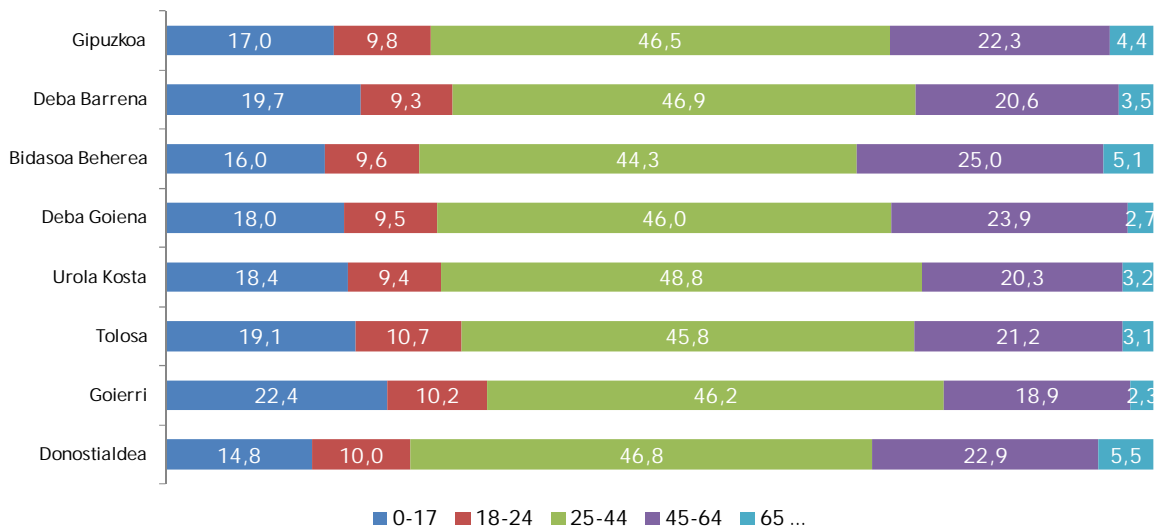
8. taula. Dependentzia-tasa eta biztanleriaren giza multzoak, 2017

	(a) Espainian jaio / Espainiarra (%)	(b) Espainian jaio / Atzerritarra (%)	(c) Atzerrian jaio / Espainiarra (%)	(d) Atzerrian jaio / Atzerritarra (%)	Biztanleria osoa Guztira (%)
Dependentzia duten pertsonek	254.479	4.652	3.933	4.828	267.892
Dependentzia EZ duten pertsonek	394.189	501	18.029	38.671	451.390
Dependentzia-tasa	1,5	0,1	4,6	8,0	1,7

Iturria: INE 2017. SLK-k egina

1.4 Immigrazioko populazioaren banaketa adinaren arabera Gipuzkoako eskualdeetan

7. grafikoa. Atzerritarren adin egitura eskualdeka

Iturria: INE 2017. SLK-k egina

Adinaren araberako datu orokorrak ikusi ostean, eskualde-mailako azterketa egingo da atal honetan. Berezitasun gutxi batzuk kontuan izanda, immigrazio-populazioaren adin-egitura nahikoa antzekoa dela eskualde guztietan esan genezake. Ikus 7. grafikoa ondoko ezaugarriak:

- 18 urtetik beherako populazioa Gipuzkoa osoan % 17 da,
 - o Goierri (% 22,4) horren gainetik nabarmenki dago, eta,
 - o Donostialdean (% 14,8) behetik.
 - o Beste eskualdeetan Gipuzkoako batz bestekoaren inguruan daude.
- 18 eta 24 urte tarteko gazteria % 10 inguru da eskualde guztietan.
- 25-44 urte tartekoekin gauza bera gertatzen da lan garaiko urteekin, %45 inguru delarik atzerritar loturarik duen jendea.
- 45 eta 64 urte tartean, nahiko modu homogeneoan banatzen da eskualde guztietan, %22 inguruan. Bi salbuespen daude baina ez inportantzia handikoak: Bidasoa Beherea (%25) eta Goierri (%21,2).

Jatorri atzerritarreko biztanleriaren banaketa proportzionalki aztertzeak garrantzia duen bezala, kontuan hartzekoak izango dira portzentaje horien oinarrian dauden kopuru absolutuetako datuak (ikus 9. taula).

9. taula. Gipuzkoako eskualdeak eta atzerritarren adin egitura, 2017

	0-17	18-24	25-44	45-64	65 ...	Guztira
Donostialdea	4.748	3.201	15.008	7.354	1.781	32.092
Goierri	1.586	720	3.269	1.342	165	7.082
Tolosaldea	825	462	1.976	913	134	4.310
Urola Kosta	1.200	609	3.175	1.318	206	6.508
Deba Garaia	895	474	2.294	1.190	133	4.986
Bidasoa Behea	1.576	939	4.360	2.456	500	9.831
Deba Behea	1.142	539	2.722	1.198	204	5.805
Total	11.972	6.944	32.804	15.771	3.123	70.614

Iturria: INE 2017. SLK-k egina

Gipuzkoako eskualdeetan jatorri atzerritarreko biztanleriaren adinaren araberako banaketan kopuru absolutuetan azpimarratzeko ezaugarriak honakoak dira:

- 25 urtetik beherakoak ia 19.000 pertsona dira (11.972, 0-17 bitartekoak eta 6.944, 18-24 bitartekoak).
 - Bereziki kopuru handia da Donostialdekoa (7.949 gazte), Bidasoa Behekoa (2.515 gazte) eta Goierrikoa (2.306 gazte).
 - Urola Kostan (1.809 gazte) eta Deba Behean (1.681 gazte) ere kontzentrazio esanguratsuak daude.
 - Gainerakoan, Tolosaldean eta Deba Garaian ez dira 1.400eko pertsona-kopurura heltzen.

Ondorengo taulan ikus daiteke zehatzago:

10. taula. Gipuzkoako eskualdeak eta 25 urte baino gutxiago duten atzerritarren kopurua, 2017.

	Donostialdea	Goierri	Tolosaldea	Urola Kosta	Deba Garaia	Bidasoa Behea	Deba Behea	GIPUZKOA
0-5	1.577	652	315	414	240	510	411	4.119
6-15	2.436	770	404	620	517	852	572	6.171
16-17	735	164	106	166	138	514	159	1.982
18-24	3.201	720	462	609	474	939	539	6.944
Guztira	7.949	2.306	1.287	1.809	1.369	2.815	1.681	19.216

Iturria: INE 2017. SLK-k egina

- 5 urtetik beherakoak (4.119 haur) eta 15 urte artekoak (6.171 nerabe) derrigorrezko irakaskuntza osatzeko adin-tartean daudenak dira (10.290 haur eta nerabe).
- 16 eta 24 urte artean dauden biztanleak beste 8.600 inguru dira.

Beraz, interbentzioaren ikuspegitik, udalerrri edo eskualdeetako buruen mailara jaitea egokia litzateke, eraginkortasuna bermatu dadin.

Nolanahi ere, eta sarrera honi amaiera emateko, osagai atzerritarreko populazioaren ezaugarriak adinaren arabera banaketan azalduko dira ondorengo taulan, eskualdeka antolatuta.

11. taula. Biztanleria atzerritarren multzoak adina eta eskualdearen arabera

	Taldeak ¹	0-17	18-24	25-44	45-64	65 ...	Guztira
Donostialdea	(b)	1.582	35	146	46	49	1.858
	(c)	1.377	1.101	4.099	3.527	1.039	11.143
	(d)	1.789	2.065	10.763	3.781	693	19.091
	Guztira	4.748	3.201	15.008	7.354	1.781	32.092
Goierri	(b)	857	15	25	9	1	907
	(c)	233	134	570	430	72	1.439
	(d)	496	571	2.674	903	92	4.736
	Guztira	1.586	720	3.269	1.342	165	7.082
Tolosaldea	(b)	367	6	20	11	1	405
	(c)	132	107	394	337	77	1.047
	(d)	326	349	1.562	565	56	2.858
	Guztira	825	462	1.976	913	134	4.310
Urola Kosta	(b)	481	9	21	10	9	530
	(c)	266	203	721	514	96	1.800
	(d)	453	397	2.433	794	101	4.178
	Guztira	1.200	609	3.175	1.318	206	6.508
Deba Goiena	(b)	281	16	25	9	2	333
	(c)	240	165	538	496	70	1.509
	(d)	374	293	1.731	685	61	3.144
	Guztira	895	474	2.294	1.190	133	4.986
Bidaxoa	(b)	548	6	24	12	20	610
	(c)	604	580	3.214	1.331	175	5.904
	(d)	424	353	1.122	1.113	305	3.317
	Guztira	1.576	939	4.360	2.456	500	9.831
Deba Barrena	(b)	478	9	11	11	1	510
	(c)	225	156	681	518	127	1.707
	(d)	439	374	2.030	669	76	3.588
	Guztira	1.142	539	2.722	1.198	204	5.805
Gipuzkoa	(b)	4.594	96	272	108	83	5.153
	(c)	2.897	2.219	8.125	6.935	1.786	21.962
	(d)	4.481	4.629	24.407	8.728	1.254	43.499
	Guztira	11.972	6.944	32.804	15.771	3.123	70.614

Iturria: INE 2017. SLK-k egina

¹ Gogoratu: b) taldea Espainian jaio/Atzerritarra, c) Atzerrian jaio/Espainiarra, d) Atzerrian jaio/Atzerritarra

OHAR GARRANTZIZKOA

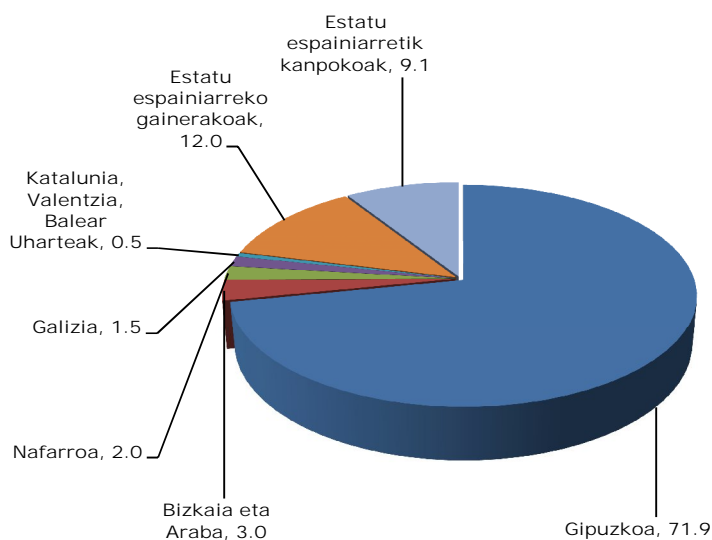
Ondoren azalduko den azterketa jatorri atzerritarra dutenen populazioaren inguruko datuak ditu aztergai, guztira 65.461 pertsonako multzoa. Nolanahi ere, noizbehinka, atzerri osagaia duen biztanleria osoaz mintzatuko gara, eta hala adieraziko dugu esplizituki.

2. BI ZTANLERIAREN JATORRIA GIPUZKOAN

2.1 Biztanleriaren jatorriaren banaketa

Gipuzkoako biztanleriaren hiru laurdenak EAEn eta Nafarroan du jatorria (%71,9 Gipuzkoa, %3 Bizkaia eta Araba, %2 Nafarroa) 2017an. Berezko hizkuntza duten Espainiako Penintsulako beste lurraldeak jatorria duten biztanleek %2 inguru dira, horietatik pisu berezia hartzen dute Galizian jatorria dutenek (%1,5). Katalana hitz egin dezaketen herrialdeak jatorria dutenak berriz, ia 4.000 lagun dira (%0,5); asturiera edo aragoiera hitz egin dezaketen populazioa oso txikia da eta, beraz, ikerketa honetan ez da hizkuntza horien presentzia kuantitatiboa kontuan izango. Espainiar estatuko gainerako erkidegokoek %12 osatzen dute, eta, azkenik, Espainiar estatutik kanpokoek %9,1.²

8. grafikoa. Biztanleriaren jatorria. Gipuzkoa (2017)

Gipuzkoa	71,9	516.836
Bizkaia eta Araba	3,0	21.466
Nafarroa	2,0	14.244
Galizia	1,5	10.730
Katalunia, Valentzia, Balear Uharteak	0,5	3.922
Estatu espainiarreko gainerakoak	12,0	86.623
Estatu espainiarretik kanpokoak	9,1	65.461
Guztira	100,0	719.282

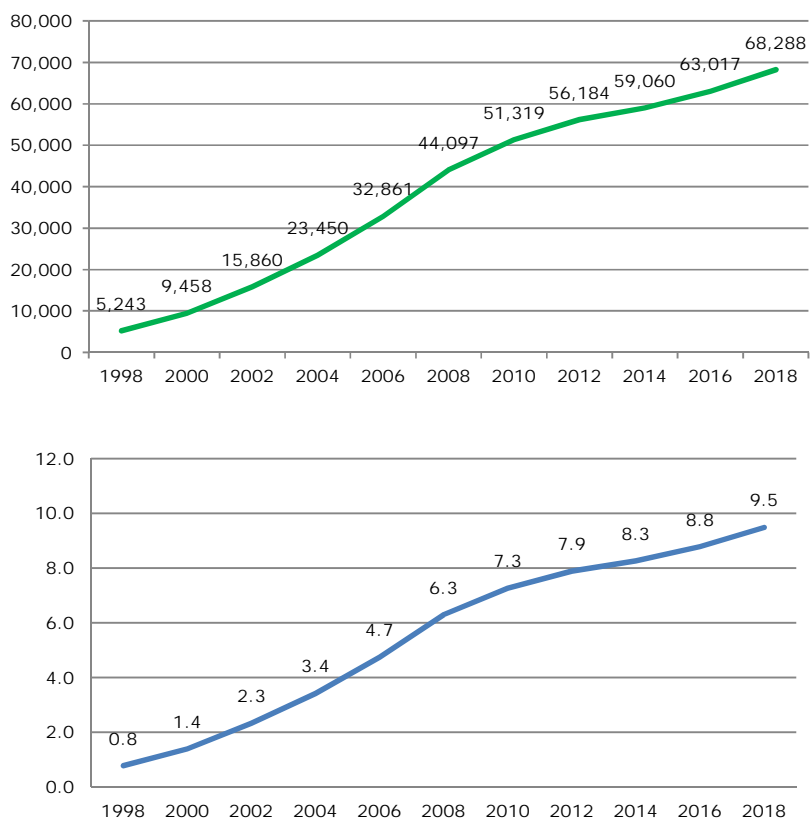
Iturria: Ikuspegi: Jatorri atzeritarreko biztanleriaren bilakaera EAEn, lurralde historiko eta sexuaren arabera. 1998-2018. Grafikoa SLK.

² Ondoren egingo diren eskualdeen eta udalerrien mailako azterketak 2017ko datuetan oinarrituko dira, izan ere, udalerrri mailako datuak urte horretakoak soilik daude eskuragarri. Nolanahi ere, 2018an publiko egin diren datu orokorrek 2017rako datuek erakutsi dituzten joerak berresten dituzte

2.2 Jatorri atzerritarreko biztanleria. Gipuzkoa. Bilakaera 1998-2018

Gipuzkoan %9,5koa da jatorri atzerritarreko biztanleria 2018ko datuen arabera, eta aipatu behar da, batez ere, azken 30 urteetan heldu dela herrialdera (1998an 5.000 biztanle inguru izatetik 68.000 biztanle igaro dira); 4.000 eta 5.000 biztanle inguru urtero.

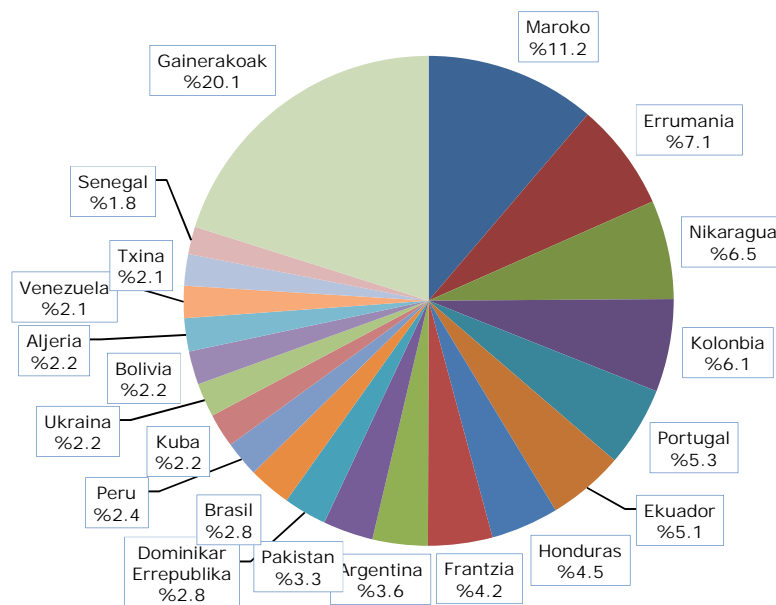
9. grafikoa eta 10. grafikoa. Jatorri atzerritarren bilakaera. Gipuzkoa 1998-2018 (absolutuak) (%)

Iturria: Ikuspegi: Jatorri atzerritarreko biztanleriaren bilakaera EAEn, lurralde historiko eta sexuaren arabera. 1998-2018. Grafikoa SLK.

2.3 Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorri-estatuaren arabera

11. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanle-portzentajea jatorri-lurraldearen arabera. Gipuzkoa 2017. (%)

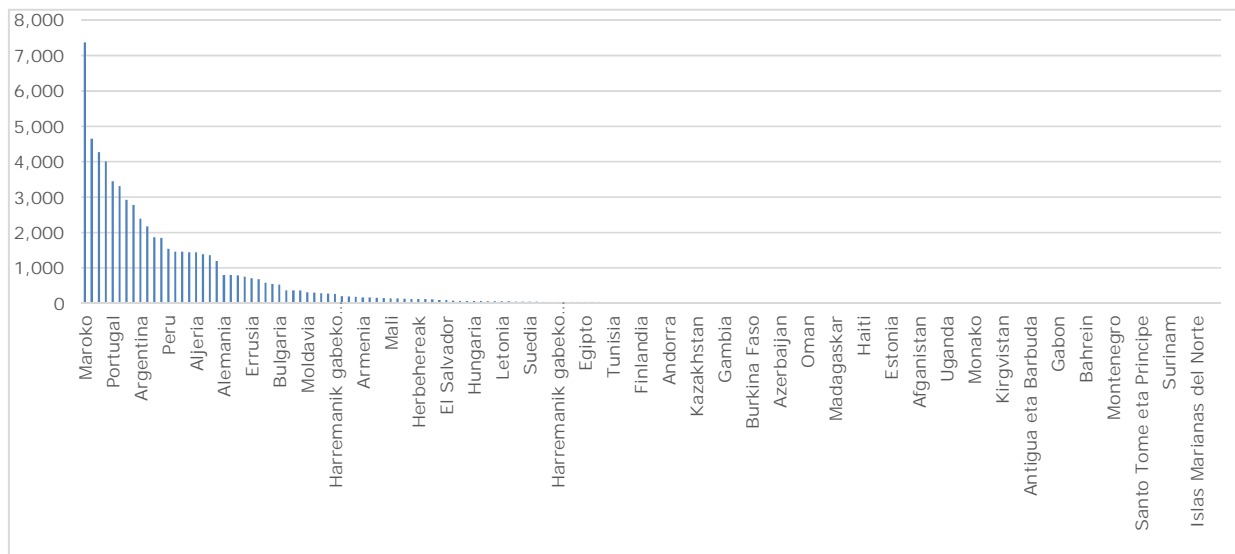
Iturria: Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK.

- Erroldaturik dagoen jatorri atzerritarreko biztanleria 65.461 pertsonen³ osatzen dute⁴ (Gipuzkoako biztanleriaren %9,1).
- Biztanleria horrek 164 estatu desberdinetan du jatorria.
- Biztanle-kopuru handiena Estatu gutxi batzuetatik dator (Maroko, Errumania, Ekuador...), biztanle-kopuru txikiko jatorri-estatu asko daude (ikus ondorengo 12. grafikoa eta 13. grafikoa).

³ Ikus 2. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorri herrialdearen arabera.

⁴ 2017ko erroldako datuak

12. grafikoa. Jatorri-lurraldeak eta biztanle-kopuruak. Gipuzkoa 2017 (absolutuak)

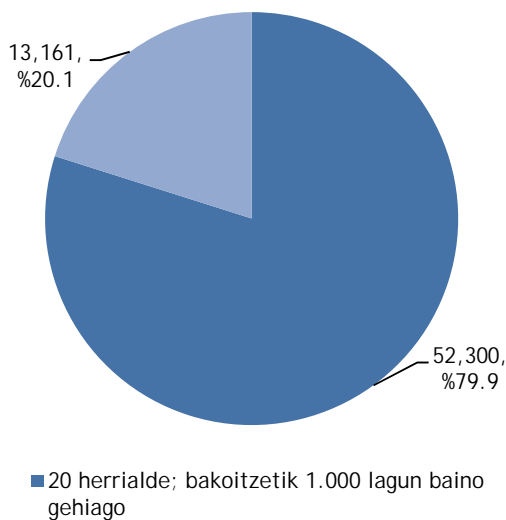

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK.

13. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanle-kopuruak jatorri-lurraldearen arabera. Hitzun-kopuruaren araberako banaketa: hitzun gehien duten 20 jatorri-estatu eta besteak

1) Jatorri atzerritarreko biztanleriaren %79,9 (52.300) lagun) 20 estatuetan dute jatorria. 1000 biztanle-kopuru baino altuagoa dute:

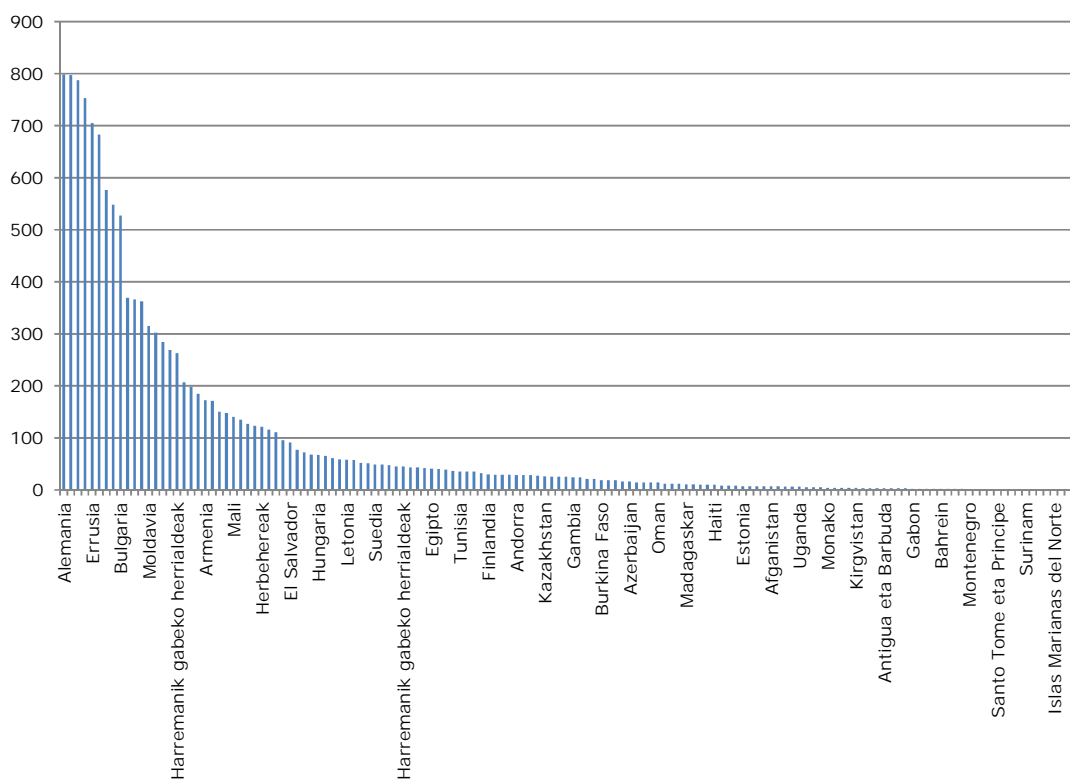
- Maroko (%11,2)
- Errumania (%7,1)
- Nikaragua (%6,5)
- Kolonia (%6,1)
- Portugal (%5,3)
- Ekuador (%5,1)
- Honduras (%4,5)
- Frantzia (%4,2)
- Argentina (%3,6)
- Pakistan (%3,3)
- Dominikar Errepublika (%2,8)
- Brasil (%2,8)
- Peru (%2,4)
- Kuba (%2,2)
- Ukraina (%2,2)
- Bolivia (%2,2)
- Aljeria (%2,2)
- Venezuela (%2,1)
- Txina (%2,1)
- Senegal (%1,8)

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK.

Hogei jatorri-estatu horietatik migratu dutenez gain, badira Gipuzkoan 1.000 lagun baino gutxiago duten 144 jatorri-estatuko biztanleak. Jatorri horietako biztanleriak immigratutako populazioaren %20,1 osatzen dute eta horien artean ere, gutxi batzuk 500 biztanletik gora dituzte, baina gehien gehienak 100 baino gutxiago (ikus 14. grafikoa).

14. grafikoa. Gipuzkoako biztanleriaren artean 1.000 lagun baino gutxiago duten 150 jatorri-estatuak eta immigrazio-kopuruak

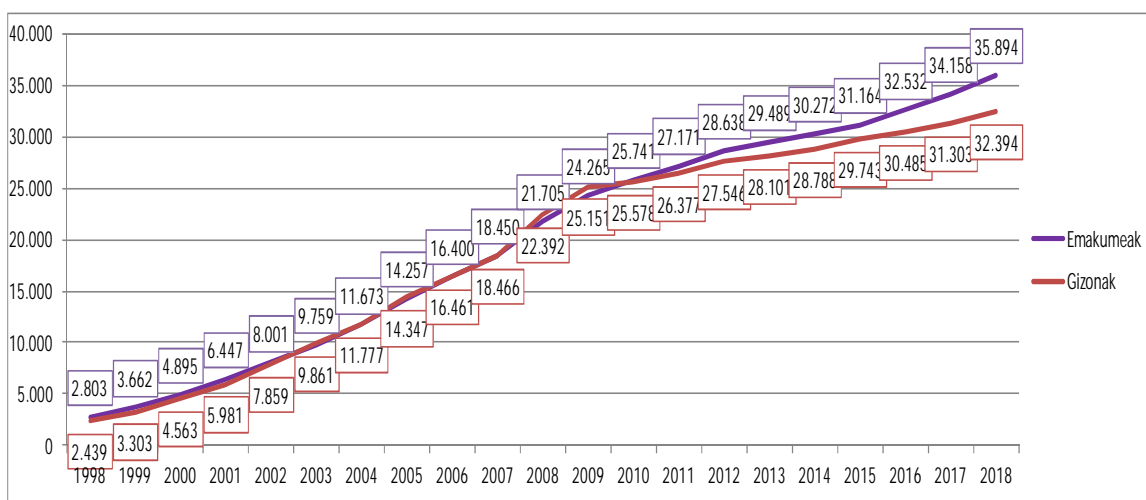
Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK..

2.4 Jatorri atzerritarreko biztanleria sexuaren arabera

Sexuaren araberako banaketaren bilakaerak Gipuzkoan (1998-2018) honako ezaugarriak ditu:

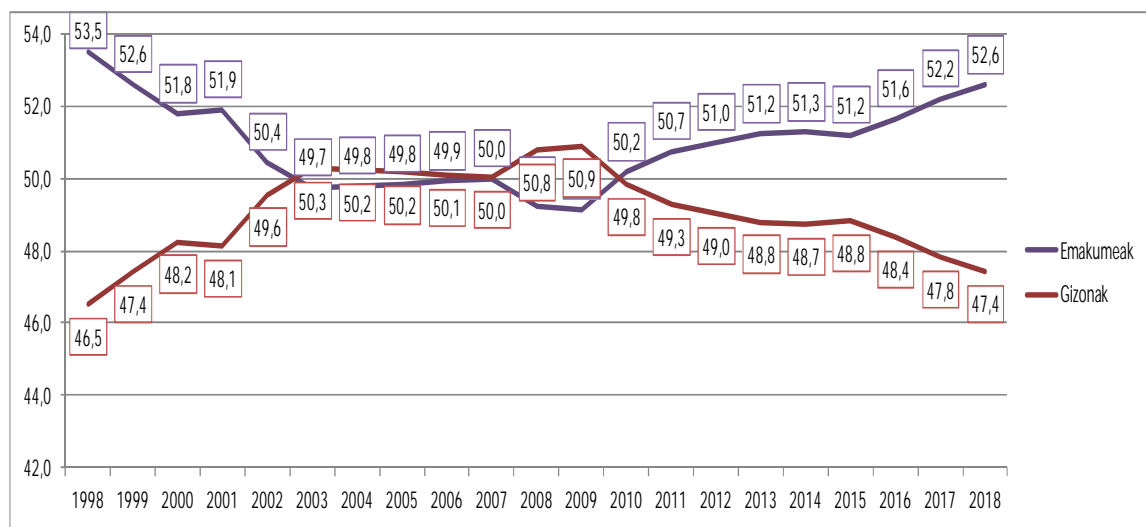
- Azken hogei urteetan emakumeen immigrazioa gizonetzkoena baino zertxobait altuagoa izan da. Salbuespena 2004-2009 tartean gertaturiko berdintzea izan da (gizon eta emakumeen proportzioak: erdia eta erdia ziren garai horretan). Urte horretatik aurrera dibergentzia garbia dago: emakumezkoen proportzioa gero eta handiagoa da.
- 2018an emakumezkoak %52,6 dira (35.894), gizonetzkoak %47,4 (32.394) (5 puntuko aldea / 3.500 emakume gehiago).

15. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanleriaren bilakaera Gipuzkoan, sexuaren arabera. 1998-2018 (Kopuru absolutuak)

Iturria: Ikuspegi Jatorri atzerritarreko biztanleriaren bilakaera EAEn, lurralde historiko eta sexuaren arabera. 1998-2018. Grafikoa SLK

16. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanleriaren bilakaera Gipuzkoan, sexuaren arabera. 1998-2018 (%)

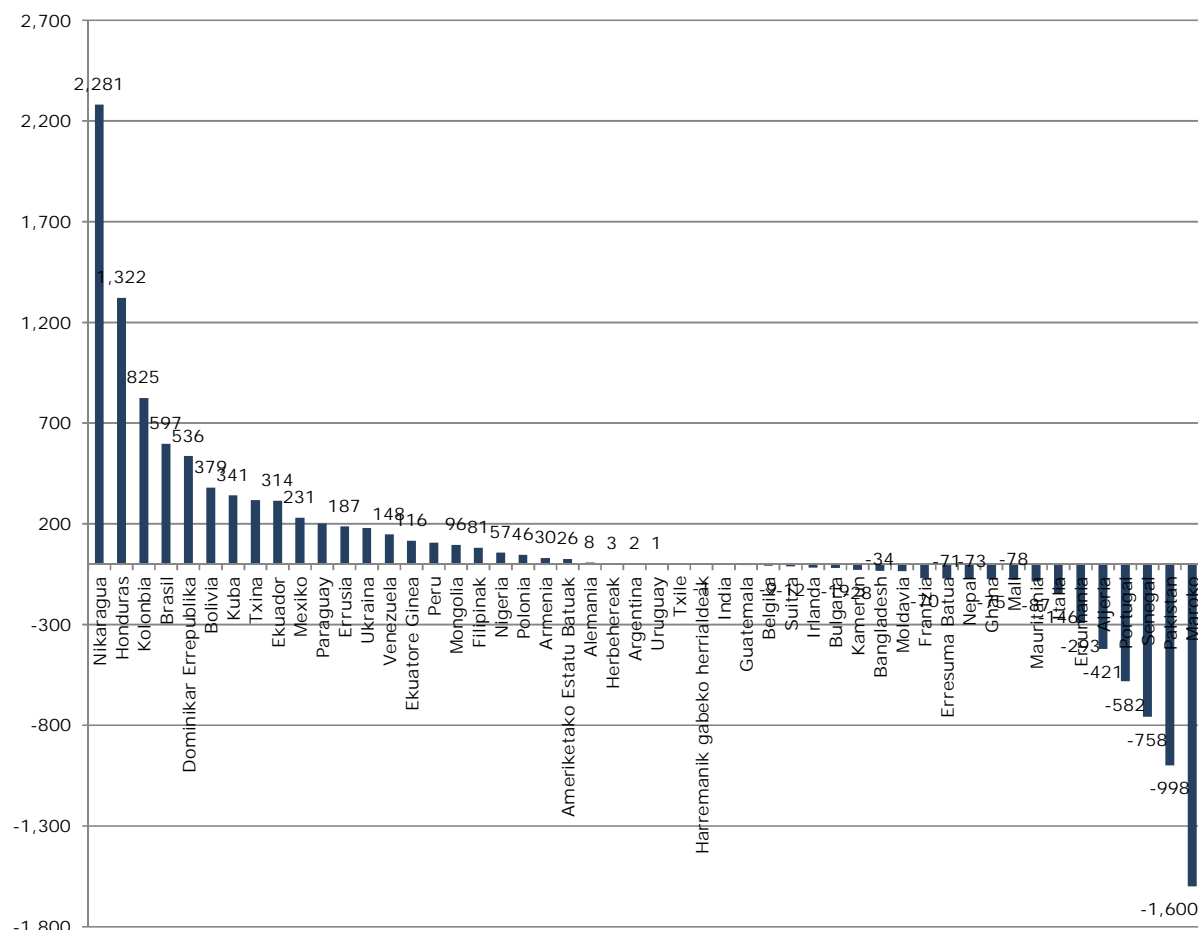
Iturria: Ikuspegi Jatorri atzerritarreko biztanleriaren bilakaera EAEn, lurralde historiko eta sexuaren arabera. 1998-2018. Grafikoa SLK

Jatorri-estaturen araberako desberdintasunak

Nabarmentzeko aldeak daude jatorri-estatu desberdinetako biztanleriaren artean, gizon/emakumearen banaketari dagokionean⁵. Azken urteotako nazionalitate garrantzizkoenak feminizatuagoak izan dira, horren adibide garbia Nikaragutatik etorritako pertsona-kopurua da.

Azpirarragarria da, halere, feminizazioaren fenomenoak Hego eta Ertain Amerikako ia kasu guztietan gertatzen dela: Nikaraguaren kasuan (2.281 emakume gehiago gizon baino), Honduras (1.322), Kolonbia (825), Brasil (597), Bolivia (379)... Beraz, arreta berezia eskatzen duen banaketa da (ikus 17. grafikoa eta 1. irudia).

17. grafikoa. Jatorri atzeritarreko emakumeen eta gizonen kopuruen arteko alderaketa, jatorri-estatuaren arabera (zenbat emakume gehiago gizon baino)

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK.

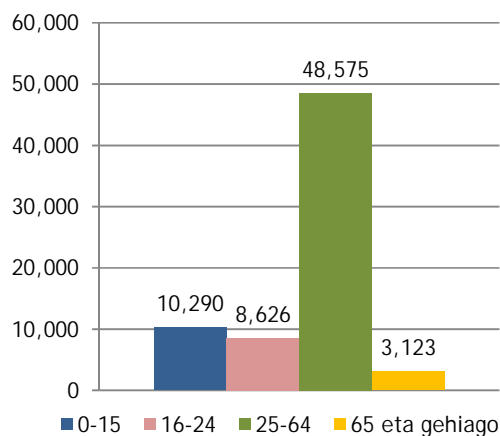
⁵ Azterketa egiteko, jatorri atzeritarreko biztanleriaren kopuru handiena duten 50 jatorri estatuko datuak hartu dira, gaionerakoetan bertaratutako lagun-kopuruak oso txikiak direlako.

1. irudia. Gizon eta emakume banaketaren jatorri-estatuaren arabera

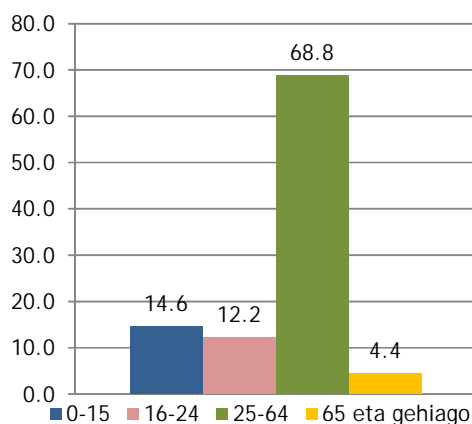
2.5 Jatorri atzeritarreko biztanleria adinaren arabera

18. grafikoa. Jatorri atzeritarreko biztanleria adinaren arabera. Gipuzkoa (2017) Kopuru absolutuak

0-15	10.290
16-24	8.626
25-64	48.575
65 eta gehiago	3.123
Guztira	70.614

19. grafikoa. Jatorri atzeritarreko biztanleria adinaren arabera. Gipuzkoa (2017) %

0-15	14,6
16-24	12,2
25-64	68,8
65 eta gehiago	4,4
Guztira	100,0

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK.

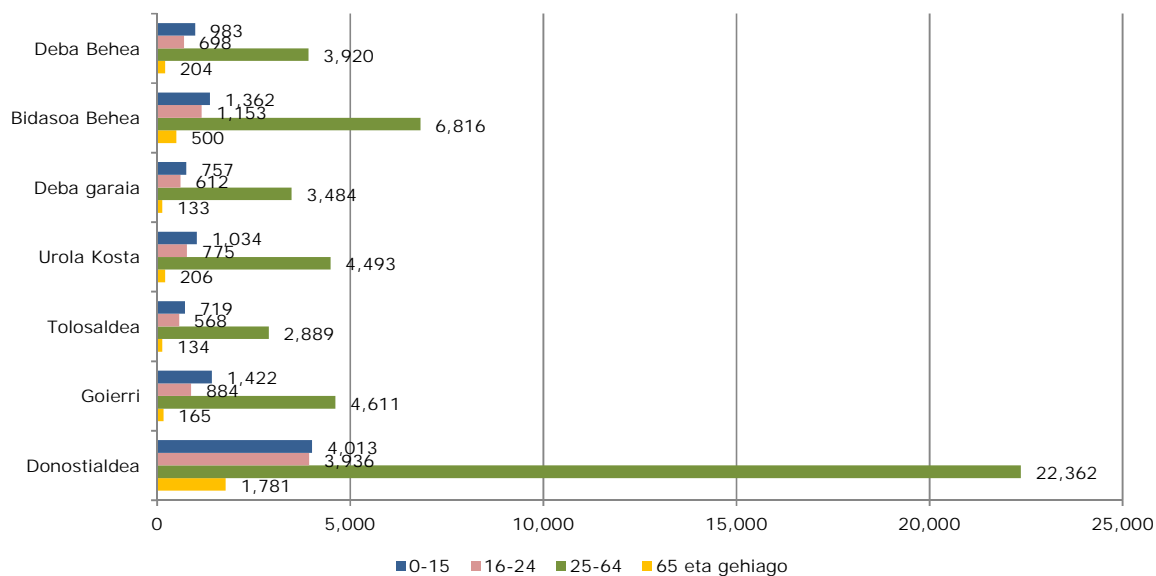
Jatorri atzeritarreko biztanleriaren artean nagusia da nabarmen 25 eta 64 urte bitartekoa, %68,8ko portzentajearekin. Talde hori osatzen dute ia 50.000 pertsonek (48.575). Nolanahi ere, oso kontuan hartzekoa da 24 urte azpikoak 20.000 gora lagun direla, eta horien artean haurrak nabarmen gehiago direla gazteak baino. Azkenik, beste 3.123 lagun dira 65 urtetik gorakoak.

Horrez gain, interesgarria izan daiteke aztertzea adinaren araberako banaketa hori nola lekutu den Gipuzkoako eskualdeetan. 20. grafikoa ikus daitekeen bezala, Gipuzkoa osorako arestian aipaturiko ezaugarriak betetzen dira:

- 25-65 urte bitarteko populazioa nagusi da nabarmen eskualde guztietan (Goierriko %65,1etik Deba Garaiko %69,9ko proportzio-tartea).
- Kopuru absolutuetan, jakina, alde handiak daude: Tolosaldeak du kopuru txikiena (2.889) eta handiena Donostialdeak (22.362).
- Haur gehiago dira gazteak baino eskualde guztietan. Proportzioak erabat gordetzen badira ere (ikus 21. grafikoa), aipagarriena da Goierriin dagoen haurren portzentajea handiagoa (Goierriin %20,1 Gipuzkoan %14,6).

- Eskualde guztietan daude 700 haur baino gehiago, kpuru absolutuei erreparatuz, (Tolosaldea kopuru txikiena du 719ekin eta hortik gora gainerakoak, Donostiako 4.013 heldu arte.

20. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanleria adinaren arabera. Gipuzkoako eskualdeak (2017)
 Kopuru absolutuak

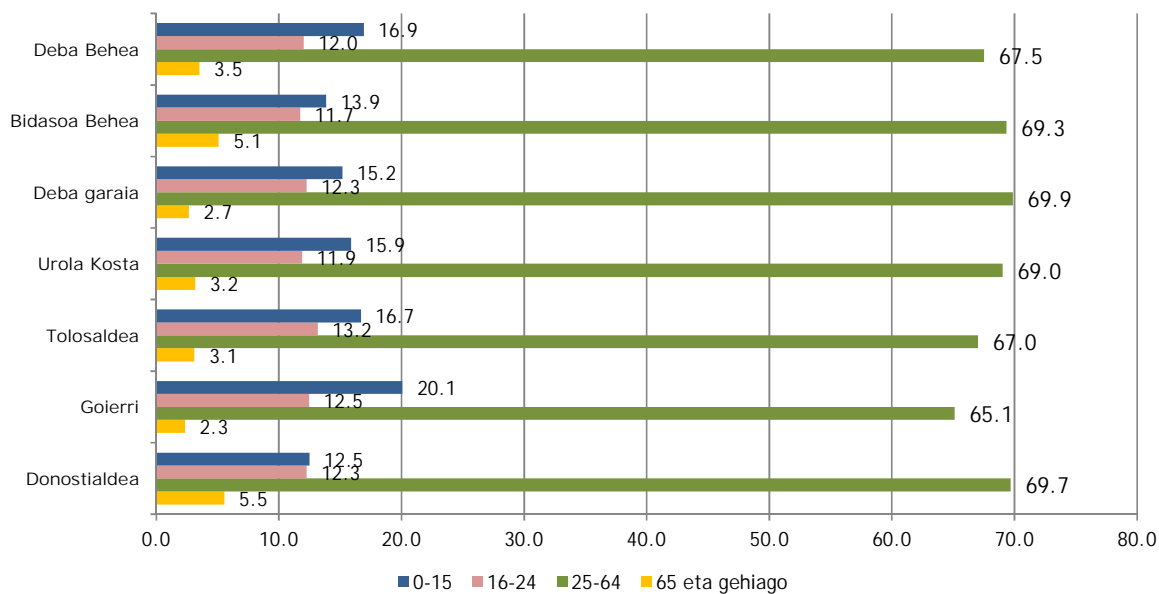
Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK.

12. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleria adinaren arabera. Gipuzkoako eskualdeak (2017)
 Kopuru absolutuak

	Donostialdea	Goierrri	Tolosaldea	Urola Kosta	Deba garaia	Bidasoa Behea	Deba Behea
0-15	4.013	1.422	719	1.034	757	1.362	983
16-24	3.936	884	568	775	612	1.153	698
25-64	22.362	4.611	2.889	4.493	3.484	6.816	3.920
65 eta gehiago	1.781	165	134	206	133	500	204
Guztira	32.092	7.082	4.310	6.508	4.986	9.831	5.805

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK.

21. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanleria adinaren arabera. Gipuzkoako eskualdeak (2017) (%)

13. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleria adinaren arabera. Gipuzkoako eskualdeak (2017) (%)

	Donostialdea	Goierri	Tolosaldea	Urola Kosta	Deba garaia	Bidasoa Behea	Deba Behea
0-15	12,5	20,1	16,7	15,9	15,2	13,9	16,9
16-24	12,3	12,5	13,2	11,9	12,3	11,7	12,0
25-64	69,7	65,1	67,0	69,0	69,9	69,3	67,5
65 eta gehiago	5,5	2,3	3,1	3,2	2,7	5,1	3,5
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK.

2.6 Jatorri atzerritarreko biztanleriaren hizkuntzak

Jatorri atzerritarreko populazioaren hizkuntza-aniztasuna oso handia da (164 jatorri-lurraldeetan dute jatorria)⁶:

14. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleriaren jatorri-estatuak. Gipuzkoa 2017

Kontinenteak	Estatu-kopurua	Jatorri estatuak
Afrika	45	Afrika Erdiko Errepublika, Aljeria, Angola, Benin, Boli Kosta, Burkina Faso, Cabo Verde, Egipto, Ekuatore Ginea, Eritrea, Etiopia, Gabon, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Hego Afrika, Kamerun, Kenia, Kongo, Kongoko Er. Demokratikoa, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Mali, Maroko, Mauritania, Maurizio, Mozambike, Namibia, Niger, Nigeria, Ruanda, Senegal, Sierra Leona, Somalia, Sudan, Tanzania, Togo, Tunisia, Turkia, Txad, Uganda, Zimbabwe.
Amerika	29	Ameriketako Estatu Batuak, Antigua eta Barbuda, Argentina, Bolivia, Brasil, Costa Rica, Dominika, Dominikar Errepublika, Ekuador, El Salvador, Guatemala, Haiti, Honduras, Kanada, Kolonbia, Kuba, Mexiko, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, Txile, Uruguay, Venezuela, Santo Tome eta Príncipe, Belize, San Vicente eta Las Granadi, Guyana, Surinam.
Asia	39	Afganistan, Arabiar Emirerri Batuak, Azerbaijan, Bahrein, Bangladesh, Birmania, Fiji, Filipinak, India, Indonesia, Irak, Iran, Israel, Japon, Jordania, Kazakhstan, Kirgistan, Korea, Kuwait, Libano, Libia, Malaysia, Mongolia, Nepal, Oman, Pakistan, Palestina, Qatar, Saudi Arabia, Singapur, Siria, Sri-Lanka, Tailandia, Tajikistan, Turkmenistan, Txina, Uzbekistan, Vietnam, Yemen.
Europa	42	Albania, Alemania, Andorra, Armenia, Austria, Belgika, Bielorrusia, Bosnia-Herzegovina, Bulgaria, Danimarka, Erresuma Batua, Errumania, Errusia, Eslovakia, Eslovenia, Estonia, Finlandia, Frantzia, Georgia, Grezia, Herbehereak, Hungaria, Irlanda, Islandia, Italia, Kroazia, Letonia, Lituania, Luxemburgo, Mazedonia, Moldavia, Monako, Montenegro, Norvegia, Polonia, Portugal, Serbia, Suedia, Suitza, Txiar Errepublika, Txipre, Ukraina.
Ozeania	4	Australia, Islas Marianas del Norte, Zeelanda Berria, Samoa.
Harremanik gabekoak		
Guztira	159	

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017).

⁶ Ikus 2. Eranskina. Bertan, azaltzen da, badirela erroldan gutxienez 300 biztanle, euren jatorri-lurraldearen berri ez dagoena ("harremanik gabeko estatuak").

Jatorri-estatuaren hizkuntza-aniztasunaren ezaugarriak aztertzeko honako irizpideak hartu dira kontuan:

1. Jatorrizko herrialdeetako hizkuntza ofizialak. Espero izatekoa da hizkuntza ofizial horretan hitz egingo dutela, jatorrizko hizkuntza beste bat(zuk) d(it)u(z)tenen kasuetan ere. Baina, jakina da, era berean, ez dela beti horrela gertatzen⁷ (biztanle guztiek ez dute beti estatuaren hizkuntza ofiziala hitz egiten), batez ere, Afrikako hainbat estatuko biztanleriaren kasuan. Nolanahi ere, hipotesi moduan planteatuko jatorri atzerritarreko (J.A.) biztanleek jatorri-estatuaren hizkuntza ofizial hitz egiten dutela (ikerketaren bitartez baieztatu artean).
2. Jatorrizko herrialdeetan hizkuntza ofizialez gain beste hizkuntzak identifikatu behar dira. Alegia, jatorrian beste hizkuntza-komunitateko kideak direnak hizkuntza ofizialaz gain (edo hori ezagutu gabe), beste hizkuntza bat (edo gehiago) hitz egiten dute. Hizkuntza horien identifikazioan "ikerketa" egingo da: dagoeneko hizkuntzen presentzia dokumentatuta dituzten hizkuntzak hartuko dira kontuan⁸, bibliografia, teknikariek eta aholkulariek elkarrizketak eta abar. Ikerketa horrek kontuan hartuko du jatorriko populazioaren izaera kultural heterogeneoa, eta jatorrizko hizkuntzarekiko (ohi) diren jarrera desberdinak, adinaren eta sexuaren arabera (besteak beste).

A) 1.000tik gora dituzten jatorri-estatuaren biztanleak eta hizkuntzak (20 jatorri-estatu)

Gaur egungo jatorri atzerritarreko biztanleria jatorri-estatuaren arabera aztertzen ari gara, eta helburua jarria dugu hizkuntza-aniztasunaren kudeaketa egokia espezifiko baterantz zer nolako proposamenak egin daitezkeen begiratzera.

Orain artean egindako datuen azterketaren arabera, bereizketa antzeman da 1.000 biztanletik (hiztun) gorako jatorri-lurraldeetako hizkuntzekin. Izan ere, helburu den kudeaketaren ikuspegitik -eta eraginkortasuna ziurtatzeko- trataera berezitua eskatuko dutela planteatu daiteke.

Batez ere, aipatzen ari garen hizkuntza-aniztasunaren kudeaketari begira interesa du biztanleriaren jatorri-estatuaren hizkuntzen araberrako banaketa azterzea. Ondorengo taulan ikus daitezkeen bezala, Gipuzkoako jatorri atzerritarreko biztanleriaren artean leku bereziki handia hartzen du gaztelania ofizial duten jatorri-estatuaren biztanleek (Ikus 16. taula). Jakina, azterketa honetan, banaketa hori proposatzeko jatorri-estatuaren hizkuntza ofiziala(k) biztanle guztiek hitz egiten dutela hipotesi modura hartu da.

⁷ Erreferentzia bibliografikoak

⁸ Uranga et al. 2008, Ikuspegi 2015, Topagunea 2016.

15. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleria.
 Biztanle-kopuru handieneko 20 estatuak Gipuzkoa.
 2017

	Kopurua	(%)
1 Maroko	7.364	11,2
2 Errumania	4.651	7,1
3 Nikaragua	4.271	6,5
4 Kolonbia	4.011	6,1
5 Portugal	3.448	5,3
6 Ekuador	3.312	5,1
7 Honduras	2.920	4,5
8 Frantzia	2.780	4,2
9 Argentina	2.384	3,6
10 Pakistan	2.174	3,3
11 Dominikar Errepublika	1.858	2,8
12 Brasil	1.841	2,8
13 Peru	1.539	2,4
14 Kuba	1.463	2,2
15 Ukraina	1.460	2,2
16 Bolivia	1.441	2,2
17 Aljeria	1.439	2,2
18 Venezuela	1.382	2,1
19 Txina	1.362	2,1
20 Senegal	1.200	1,8

16. taula. Gaztelania hizkuntza ofizial dutenak
 bildutako jatorri atzerritarreko biztanleria.
 Biztanle-kopuru handieneko 20 estatuak Gipuzkoa.
 2017

	Kopurua	(%)
Gaztelania hizkuntza ofiziala duten lurraldeetan jatorria	27.224	41,6
Lehen 20 jatorri herrialdeak (gaztelania ofiziala ez dutenak)	27.719	42,3
1 Maroko	7.364	11,2
2 Errumania	4.651	7,1
5 Portugal	3.448	5,3
8 Frantzia	2.780	4,2
10 Pakistan	2.174	3,3
12 Brasil	1.841	2,8
15 Ukraina	1.460	2,2
17 Aljeria	1.439	2,2
19 Txina	1.362	2,1
20 Senegal	1.200	1,8
GAINERAKO 120 herrialde desberdin	10.518	16,1
GUZTIRA: Jatorri atzerritarreko biztanle-kopurua	65.461	100,0

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017).

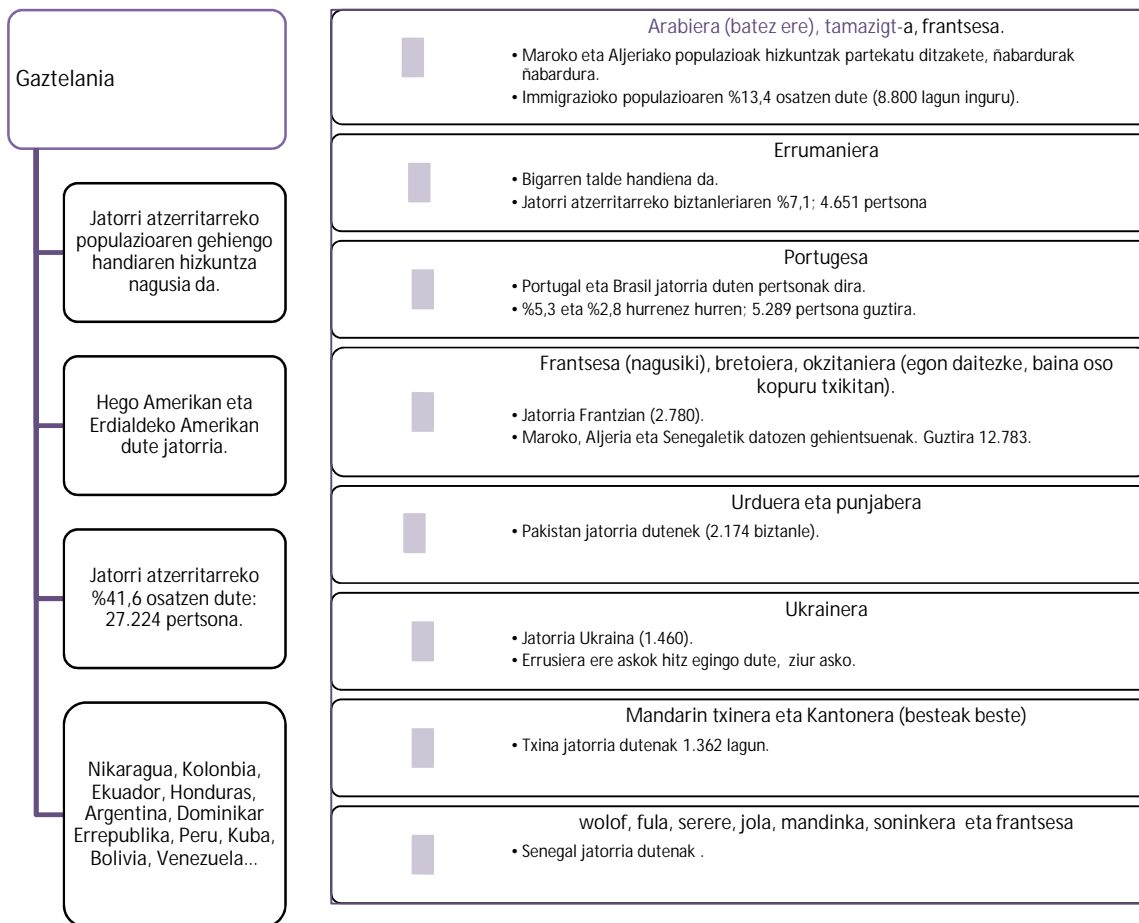
Lehen azterketari jarraiki ondorengo hipotesiak planteatu daitezke, jatorri-estatuen araberrako biztanleriaren hizkuntzei dagokionean (ikus 2. irudia):

- Oso kontuan hartu behar da jatorri atzerritarreko biztanleriaren artean gaztelaniak duten presentzia
- Hiztun-kopuruaren arabera oso kontuan hartu behar dira hizkuntza hauek:

arabiera, tamazighta, errumaniera, portugesa, frantsesa, urduera, punjabera, ukrainera, txinera (mandarin, kantonera), wolofera, fula, serer

Nolanahi ere, hizkuntza horien presentzia zenbateraino den ezagutzeko, berebiziko garrantzia izango du berariazko ikerketa egitea.

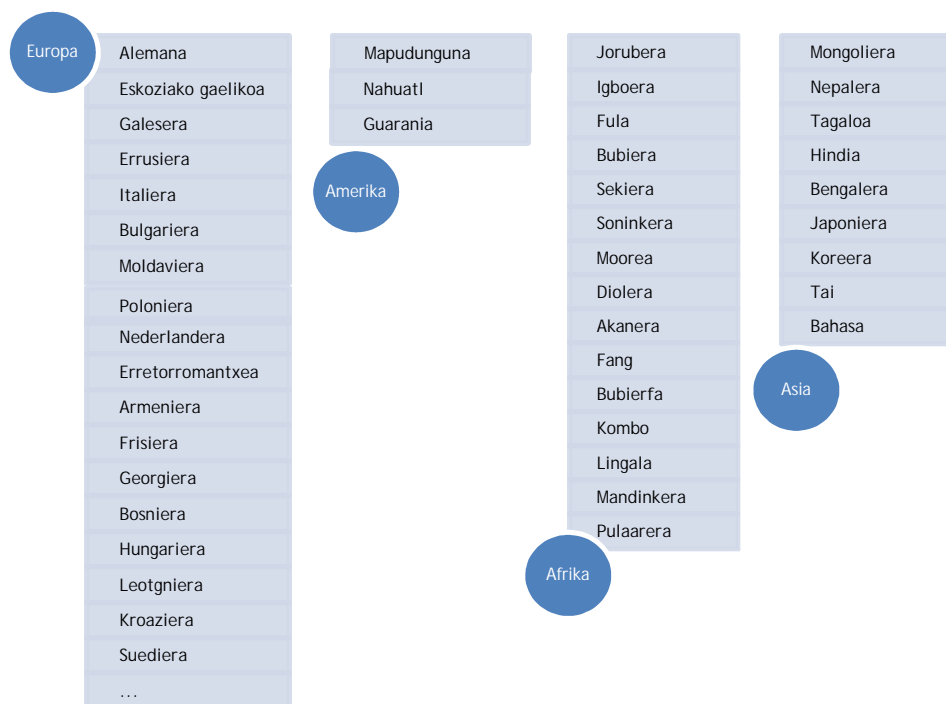
2. irudia. Jatorri atzerritarreko populazioaren artean hiztun-kopuru handiena duten hizkuntzak

B) 1.000 hitzun baino gutxiago dituzten jatorri-taldeetako jatorri-estatueta-ko hizkuntza-aniztasuna

Atal honetan kokatzen dira Europako hainbat estatutako hizkuntzak, hainbat kasutan 800 eta 1.000 hitzun hurbil duten hizkuntzak eta, beste askotan, herrialdean 100 hitzun baino gutxiago dituztenak Gipuzkoan. Kopuru hauen inguruan dauden hizkuntzak ehun hizkuntza baino gehiago izan daitezke.

3. irudia. Jatorri atzerritarreko populazioaren artean hitzun-kopuru txikia duten hizkuntzak

2.7 Espainiar estatuko jatorriko hizkuntza-aniztasuna

Jatorri atzerritarreko biztanleriaz gain, Espainiar estatuko hizkuntza-aniztasuna kontuan hartzeko, gaztelaniaz gain beste hizkuntza duten erkidegoetan jatorria duten biztanle-kopuruak zerrendatzen dira ondoren:

17. taula. Berezko hizkuntza duten Estatu espainiarreko erkidegoak jatorria duten biztanleak (absolutuak) 2017

Galizia	10.730
Katalunia, Valentzia, Balear Uharteak	3.922

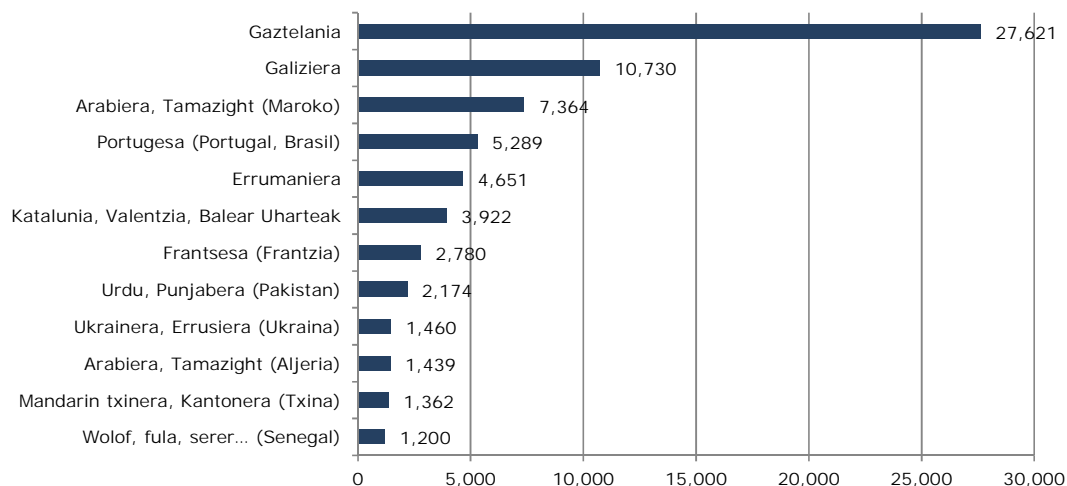
Biztanle horiek jatorri-lurraldeko berezko hizkuntza hitz egiten duten ala zer-nolako transmisioa egiten duten ez dugu jakiterik izan, baina berariazko ikerketa egitea interesgarria litzateke. Nolanahi ere, jatorriko lurraldeetan hizkuntza horietan hitz egiten duten biztanleen proportzioek hipotesi-mailako aurreikuspenak egiten lagunduko dute.

2.8 Gipuzkoako hizkuntza-aniztasuna

Beraz, hizkuntza horiek ere kontuan hartuz, honako hizkuntza-aniztasuna aurreikusi daiteke Gipuzkoan:

A) Gipuzkoan 1.000 hiztun baino gehiago dituzten hizkuntzak⁹

22. grafikoa. Euskal Herritik kanpoko jatorria dutenen hizkuntza-aniztasuna (hiztun potentzialak) 2017

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK

Atal honetan, 22. grafikoa jarraiki, azpimarratzeko ezaugarriak dira ondokoak:

- Leku eta presentzia berezia hartzen du gaztelania lehen hizkuntza duen populazioak, jatorri atzeritarra duen populazioaren artean. Nahiz eta Gipuzkoara populazio horrek ez duen hizkuntza-aniztasuna areagotzen zentzu hertsian (bertan populazio osoak ezagutzen duelako hizkuntza hori) arreta eskatzen duen gertakaria da, horrek berak sortzen dituen hizkuntza-aniztasunarekiko fenomenoek hala eskatzen dutelako.
- Estatu Espainiako gaztelania ez beste hizkuntza duten populazioa ere kontuan hartzekoa da, 1.000 hiztun baino gehiago izan daitekeen kasuan, alegia, galizieraren eta katalanaren kasuan, nahiz eta orain artean ez zaien arreta berezirik eskaini.
- Arabieraren kasuan Maroko eta Aljeriako populazioa hartu da kontuan, baina kasu horretan ez da ziurtzat eman behar ez arabiera ez eta, ondoren azalduko dugun bezala, tamazigtaren ezagutza. Populazio tamainarengatik, halere, modu zehatzean begiratzea proposatzen da.
- Portugesaren kasuan, Portugal eta Brasil jatorria duten populazioa kontuan hartu da, kasu horretan, oso ziurtzat ematen baita gutxienez hizkuntza hori hitz egingo dutela guztiek.
- Jatorri-estatuetakoa hizkuntza ofizialak ez direnak ere kontuan hartu behar dira, baina ondorengo kasuetan bezala ikusgarritasunaren edota aitortzaren bidetik, hizkuntza horietako hiztunak lokalizatzen badira ere, kopuru txikiko taldeak izango direlako
-

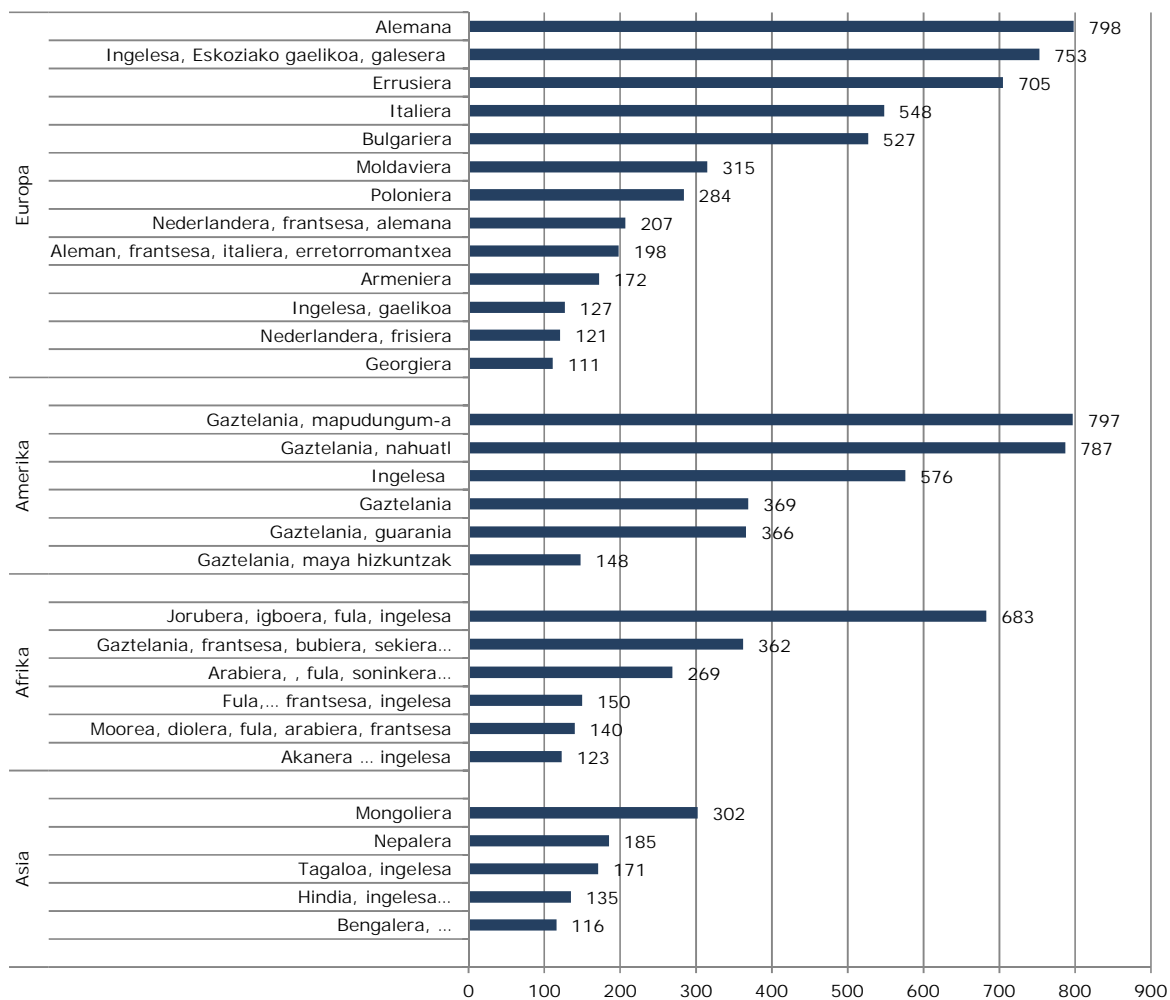
⁹ Gaztelania eta ingelesa (H2) ez beste hizkuntza-aniztasunaren deskripzioa egiterakoan jatorri atzerriko gaztelania ofizialki jatorri-estatuan duten biztanleria hartu da kontuan. Hala jarri da taula honetan, hizkuntza-aniztasunaren kudeaketan lagungarri izango diren elementuak identifikatzeko.

B) Gipuzkoan 1.000 hiztun baino gutxiago izan ditzaketen hizkuntzetako Estatuak

Ondoren zehazten direnak Gipuzkoan presentzia izan dezaketen hizkuntzak dira, nahiz eta kopuruetan talde txikiagoak dira. Horietako hainbaten presentzia ziurra da, batez ere, Europako jatorri-estatuetan hizkuntza ofizialak direnak. Jatorri-estatuetan ofizialak ez diren hizkuntzen presentzia ezagutzeko ezinbestekoa da berariazko galdeketa egitea.¹⁰ Nolanahi ere, bi ataletan banatu ditugu:

- 1) 100-1.000 biztanle arteko Estatuak (23. grafikoa)
- 2) 100 biztanle baino gutxiago dituztenak (24. grafikoa)

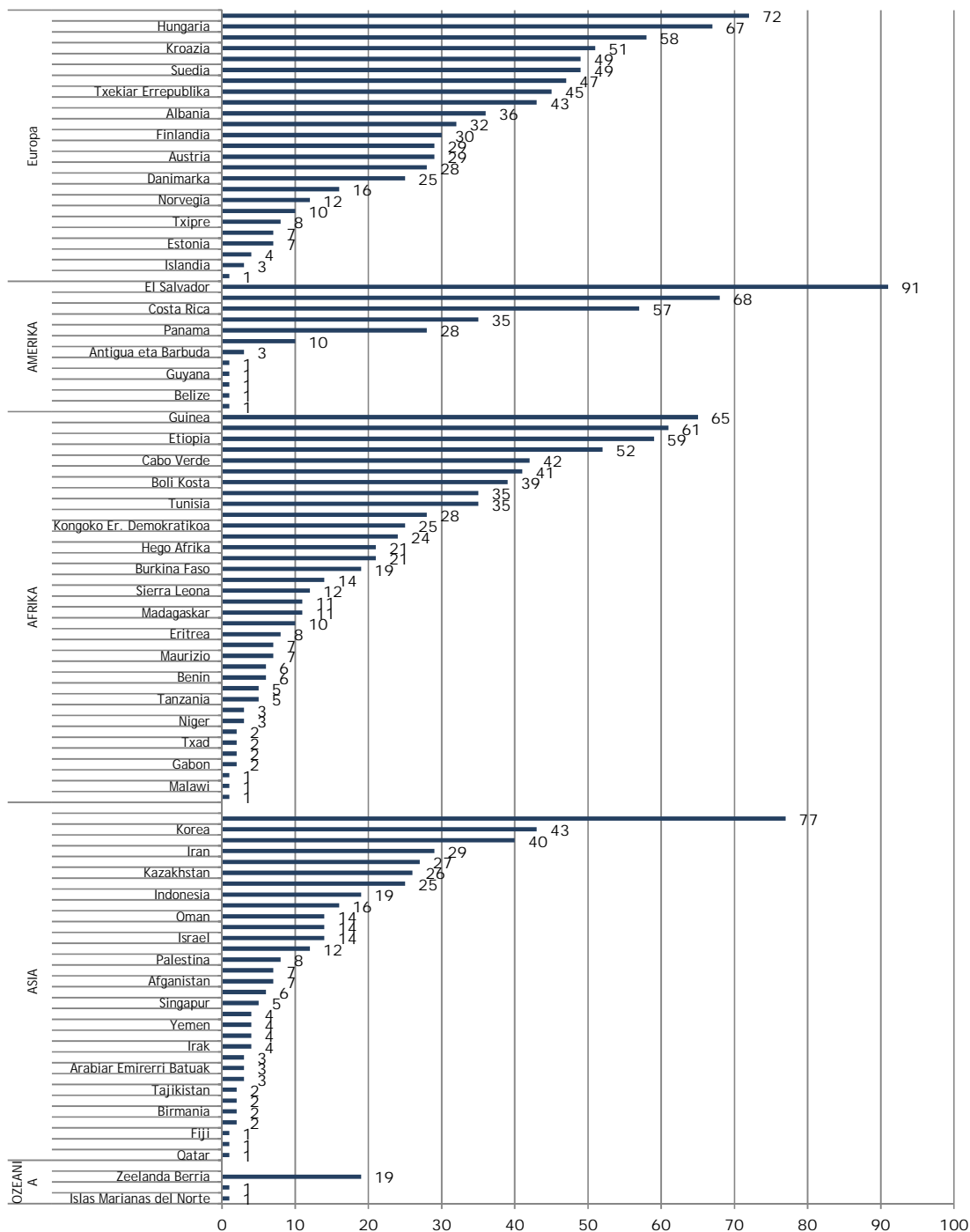
23. grafikoa. Euskal Herritik kanpoko jatorria duten hizkuntza-aniztasuna (hiztun potentzialak) 2017

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK

¹⁰ Momentuz, presentziaren ebidentziak ditugun hiru iturri erabiliko dira: Uranga et al. 2008, Ikuspegi 2015, Topagunea 2016.

24. grafikoa. Euskal Herritik kanpoko jatorria duten hizkuntza-aniztasuna (hiztun potentzialak)
 2017

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Grafikoa SLK

3.ESKUALDEAREN ARABERAKO DATUAK

3.1 Jatorri atzerritarreko biztanleriaren banaketa Gipuzkoako eskualdeetan

Eskualdearen arabera tipologia

Jatorri atzerritarreko biztanleriak eskualdeetan populazio orokorrarekiko hartzen duten dentsitatearen arabera tipologia da ondorengoa:

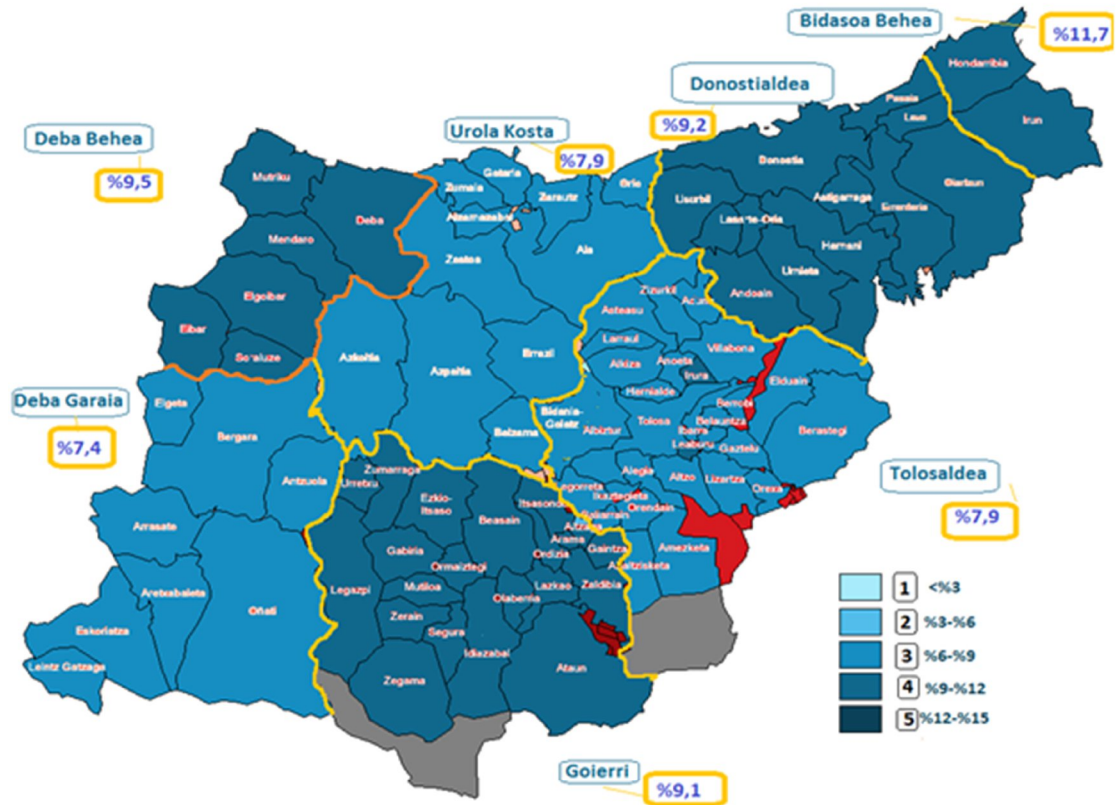
18. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleriaren dentsitatearen arabera tipologia

Tipoa	Jatorri atzerritarreko biztanleria (%)	Eskualdea
1 tipoa	< %3	-----
2 tipoa	%3<>%5,9	-----
3 tipoa	%6<>%8,9	Deba Garaia, Urola Kosta, Tolosaldea
4 tipoa	%9<>%11,9	Goierri, Donostialdea, Deba Behea, Bidasoa Behea
5 tipoa	%12<>%15	-----

Gipuzkoako jatorri atzerritarreko ehunekoa %9,1ekoa (4. tipoa). 18. taulak erakusten duen bezala, eskualdez eskualde proportzio hori aldatu egiten da.

Horrela, 3. tipoa (%6-%9) kokatzen dira Gipuzkoako hiru eskualde (Deba Garaia, Urola Kosta eta Tolosaldea) eta 4. tipoa, immigrazioko biztanleriaren proportzio handiagoarekin (%9-%12) lau eskualdetan (Goierri, Donostialdea, Deba Behea eta Bidasoa Behea).

1. mapa. Jatorri atzerritarreko biztanleriaren dentsitatearen arabeko tipologia (2017)

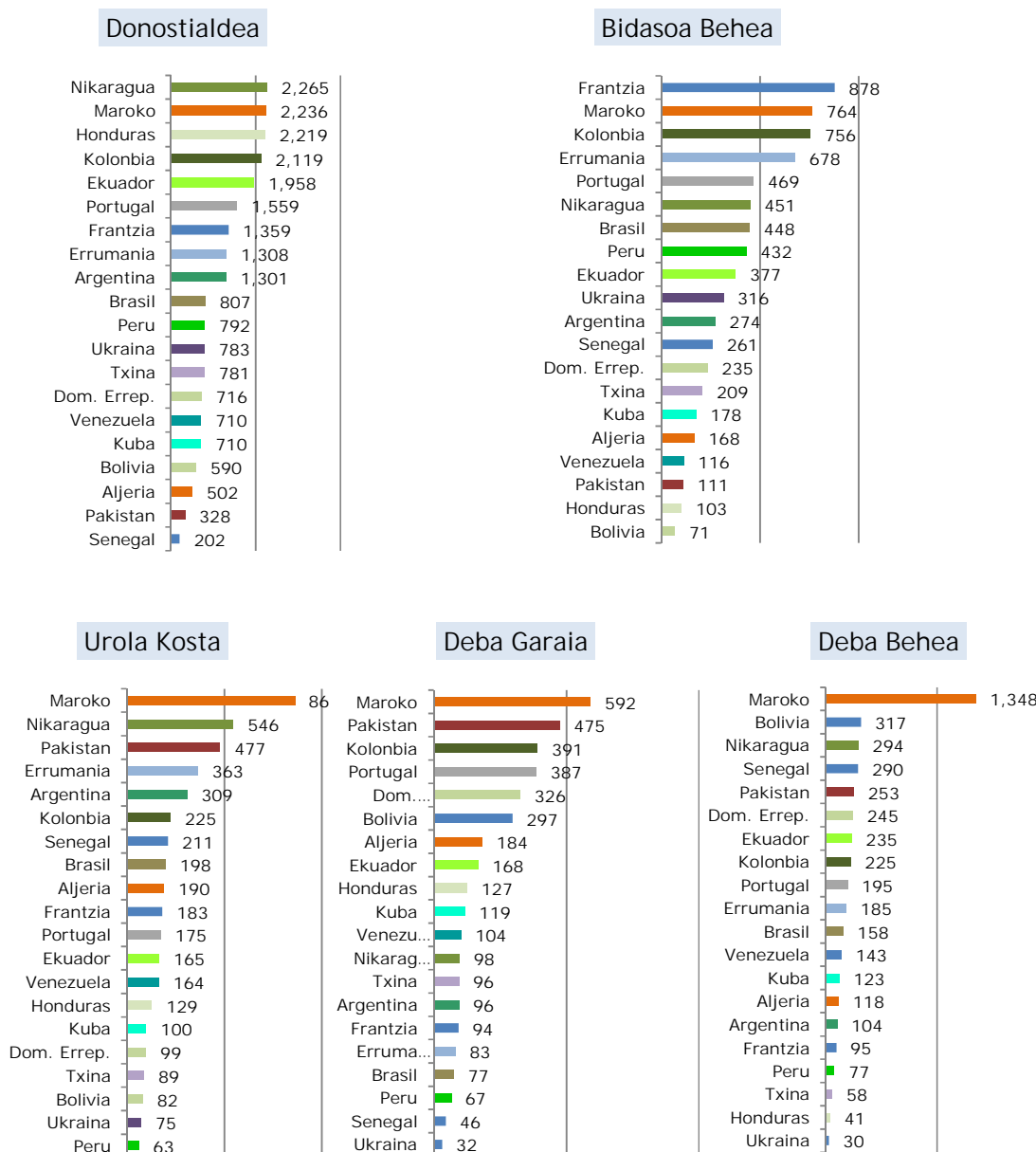
Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Mapa SLK

Batez bestekoaren gainerik	Batez bestekoarekin bat	Batez bestekoaren zerbait beherago
<ul style="list-style-type: none"> Bidasoa Behea (%11,7) 	<ul style="list-style-type: none"> Donostialdea (%9,2) (299.201 biztanle) Goierri (%9,1) 	<ul style="list-style-type: none"> Deba Garaia (%7,4) Tolosaldea (%7,9) Urola Kosta (%7,4)

3.2 Eskualdeetako datuak, jatorri-lurraldearen arabera

Jatorri atzerritarreko biztanleriaren jatorri-lurraldeen hurrenkeraren arabera 20 jatorri-lurraldeen presentzia ia erabatekoa da Gipuzkoako eskualde guztietan, baina badira desberdintasunak populazio talde handien hurrenkeretan.

25. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorri-lurraldearen arabera. Eskualdeak. 2017

Iturria: EUSTAT. 2017ko errolda. Egilea: SLK

Ezaugarriak:

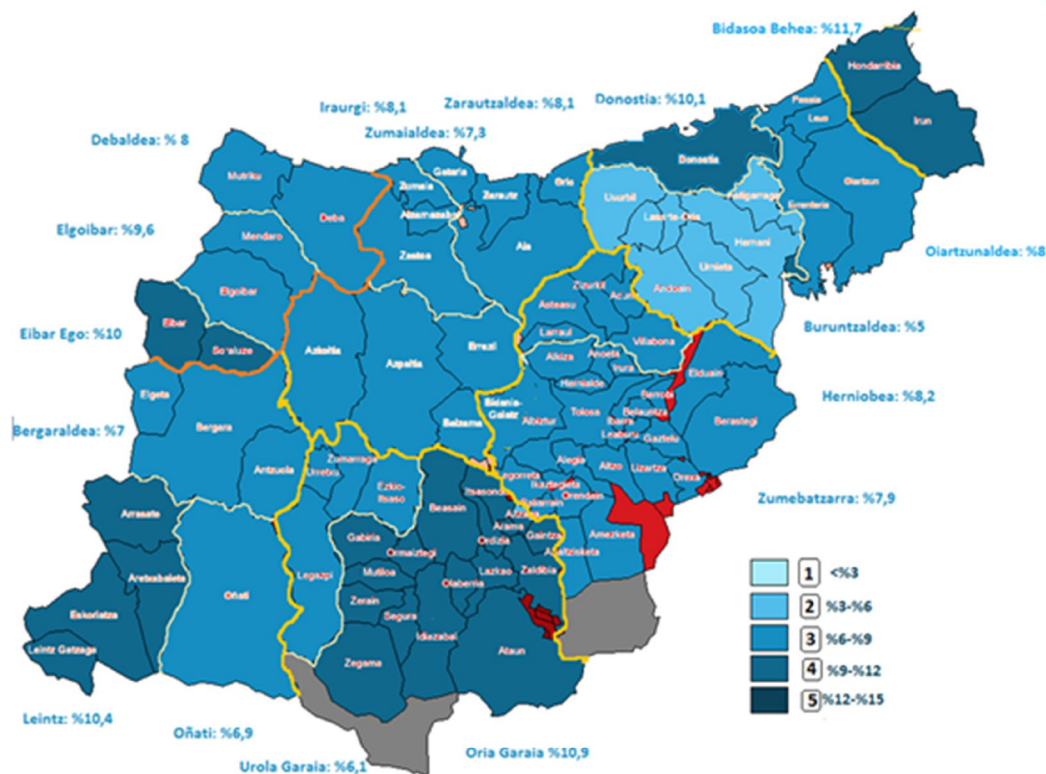
- Donostialdean, Nikaragua da biztanleria-kopuru handieneko jatorri-lurraldea.
- Bidasoa Behean, populazio handiagoa da jatorria Frantzian duena.
- Urola Kostan, Deba Garaian, Deba Behean eta Tolosaldean Marokon du jatorria jatorri atzeritarreko biztanleria talde handiena, Gipuzkoako datuarekin bat eginez.
- Goierrin, populazio handiena, nabarmen Errumaniako jatorria duena da.
- Lehen jatorrizko 20 lurralde horien presentziaren hurrenkeraren salbuespenak portzentajeetan honakoak dira:
 - Donostialdean, Senegalek eta Pakistanek pisua galtzen dute, eta Errusiak irabazten.
 - Urola Kostan, Goierrin, Deba Garaian eta Deba Behean, Ukrainak pisua galtzen du.
 - Tolosaldean Nigeriak pisu berezia hartzen du
- Eskualde guztietan ez dago tarte bera hurrenkerako bizpahiru jatorri lurraldeen artean
 - Urola Kostan, Deba Behean, Tolosaldean eta Goierrin, jatorri-lurralde bateko biztanleria gainerakoak baino nabarmen handiagoa da (Maroko 3 lehenetan eta Errumania Goierrin)
 - Donostialdean, Bidasoa Behean eta Deba Garaian, hurrenkera lehen bizpahiru jatorri-lurraldeen artean suabea da, ez dago halako tarte handirik lehen taldearen eta ondorengoaren artean.

3.3 Eskualdeetako datuak, azpi-lurraldeak kontuan hartuta, jatorri-lurraldearen arabera

Hizkuntza-aniztasunaren kudeaketaren ikuspegitik, garrantzi handia du aniztasun horren banaketa eskualde mailan. Nolanahi ere, kasu gehienetan, interbentzioa edo kudeaketaren aplikagarritasuna azpi-eskualdeetan ere antolatu ohi da. Atal honetan banaketa hori azalduko da.

Aipatu daitezkeen ezaugarri nagusiak honakoak dira (ikus 2. mapa):

2. mapa. Jatorri atzerritarreko biztanleriaren dentsitatearen araberako tipologia. Azpi-eskualdeak

- Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017). Mapa SLK
- Eskualdeko azpieskualde guztietan immigrazio-dentsitate antzekoa dute:
 - Bidasoa Behea (4 tipoa: %9-%12);
 - Urola Kosta (3 tipoa: %6-%9); Zarautzaldea: %8,1, Zumaialdea: %7,3, Iraurgi: %8,1.
 - Tolosaldea (3 tipoa: %6-%9); Herniobeia: %8,2, Zumebatzarra: %7,9.
- Desberdintasunak daude azpieskualdetan honako eskualdeetan:
 - Donostialdea (4. Tipoa: %9-%12); Donostia (4 tipoa: %10,1), Oiartzunaldea (3 tipoa: %8), Buruntzaldea (2. Tipoa: %5).
 - Deba Garaia (3 tipoa: %6-%9); Leintz (4 tipoa: %10,4), Oñati eta Bergaraldea (3. tipoa: %6,9 eta %7 hurrenez hurren).

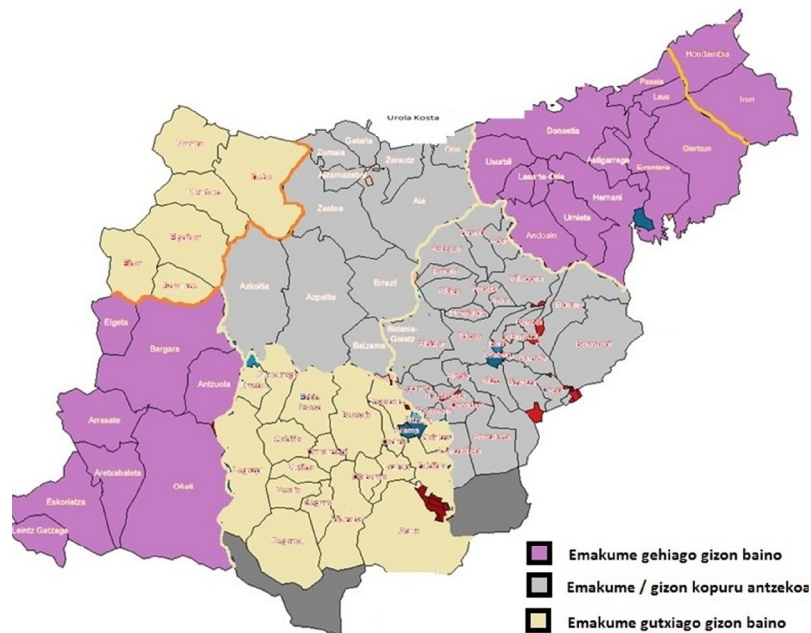
- Deba Behea (4. Tipoa: %9-%12); Eibar Ego (4. Tipoa: %10), Elgoibar eta Debaldea (3. Tipoa: %9,6 eta %8 hurrenez hurren).
- Goierri (4. Tipoa: %9-%12); Oria Garaia (4. Tipoa: %10,9), Urola Garaia (3 tipoa: %6,1).

3.4 Emakume/gizon banaketa, eskualdearen arabera

Jatorri atzeritarreko biztanleriari dagokionean emakumeen eta gizonen arteko banaketa ez da homogeneoa eskualde mailan.

Immigrazioaren feminizazioa, batez ere, Donostialdean (%54,8 / %45,2) eta Deba Garaian (%52,1 / %47,9) gertatzen da, nahiz eta Bidasoa Behean zertxobait handiagoa den emakumeen presentzia (161 emakume gehiago).

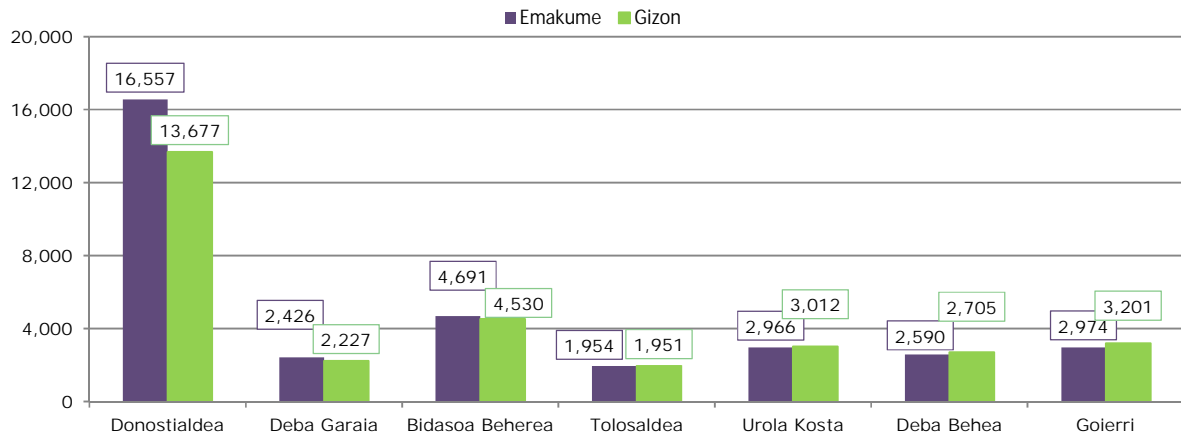
3. mapa. Jatorri atzeritarreko biztanleria sexuaren eta eskualdearen arabera. (2017). Zenbat emakume gehiago gizon baino (absolutuak)

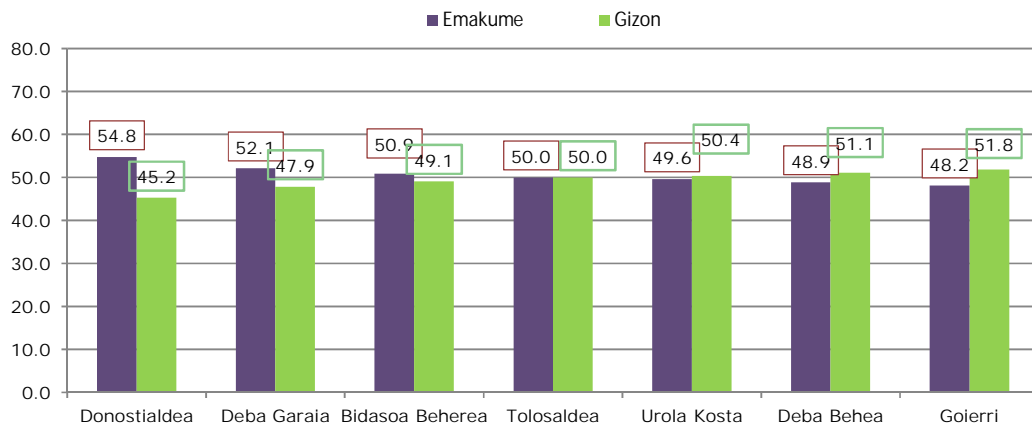
Ezaugarriak

- Donostialdeko tarte-kopuru handia nabarmentzekoa da: 2.880 gehiago dira emakumeak gizonak baino. Ehunekotan ere tarte oso handia: emakumezkoek %54,8 osatzen dute eta gizonetzkoek %45,2; 10 puntuko aldea beraz. Zerbitzu eta zaintzako aktibitate ekonomikoetan batez ere.
- Deba Garaian ere emakumezkoen presentziaren handiagoa da, izan ere 200 emakume inguru daude bertan gizon baino, ehunekotan tartea txikiagoa bada ere (lau puntuko aldea %52,1etik %47,9ra).
- Goierriin eta Deba Behean gizon gehiago dago emakume baino atzerriko jatorria duen biztanleriaren artean, aldiz, proportzio txikiagoan baldin bada ere, (adibidez, Goierriin 227 gehiago dira gizonak emakumeak baino). Industria edo zerbitzuen eskariak agintzen du alde hauetan.

26. grafikoa. Jatorri atzeritarreko biztanleria sexuaren eta eskualdearen arabera (2017) (Absolutuak)

27. grafikoa. Grafikoa. Jatorri atzeritarreko biztanleria sexuaren eta eskualdearen arabera (2017) (%)

Iturra: EUSTAT. 2017ko errolda. Egilea: SLK

3.5 Jatorri atzerritarreko biztanleriaren hizkuntzak eskualdeen arabera

Jatorri atzerritarreko biztanleriaren hizkuntza-aniztasuna aztertzeko eskualdearen arabera, lurraldearen inguruan erabilitako irizpide berberak hartuko dira kontuan (ikus 28. grafikoa eta 29. grafikoa).

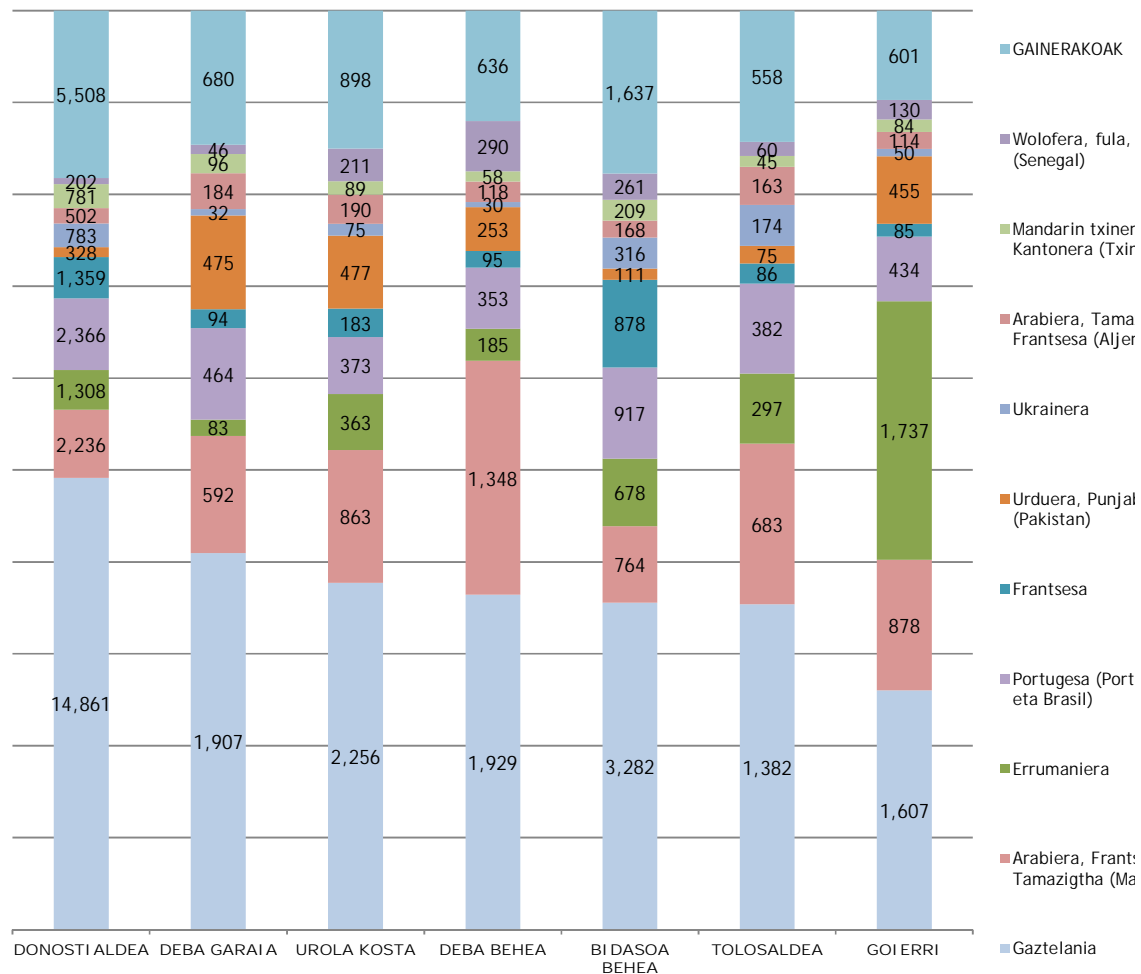
Jatorri estatueta gaztelania hizkuntza ofiziala duten biztanleriaren banaketa eskualdearen arabera.

- Gaztelania du jatorrizko herrialdeko hizkuntza ofizial nagusia, immigrazioko populazioaren gehiengoak, eta Hego eta Erdialdeko Amerikan dute jatorria. Jatorri atzerritarreko %41,6a da: Nikaragua, Kolonbia, Ekuador, Honduras, Argentina, Dominikar Errepublika, Peru, Kuba, Bolivia, Venezuela... Eskualde guztietan nagusitzen da nabarmen, Goierrin izan ezik (han Errumaniako jatorriko biztanleriak proportzio altuagoa hartzen du (%28,1) gaztelania hizkuntzatzen duten guztiak baino (%26).
- Donostialdean %49,2koa da gaztelaniadunen proportzioa.
- Populazio honetako beste hizkuntzak identifikatu behar dira: zein diren elebakarrak, zein eleaniztunak eta zein proportziotan. Besteak beste, ketxuera, kitxua, aimara... hitz egiten duten, eta hizkuntz(ar)ekiko duten jarrerak zein diren.

Jatorri atzerritarreko biztanleriaren arteko presentzia handiko beste hizkuntzak

- Arabiera eskualde guztietan. Marokoarren presentzia eskualde guztietan. Proportzioan bereziki, Deba Behean, Tolosaldean eta Urola Kostan. Aztertu behar da, Arabiera, tamazighta, eta frantsesa hitz egiten duten.
- Aljeriakoen kasuan berdin. Eskualde guztietan presentzia oso orekatua kopuru absolutuetan (Donostialdean izan ezik, jakina). Arabiera, tamazighta eta frantsesaren presentzia aztertu behar da.
- Errumaniera: eskualde guztietan. Nabarmentzekoa Goierrin duen presentzia.
- Portugesa (Portugal eta Brasil): eskualde guztietan.
- Frantsesa (Frantzia, Aljeria, Maroko, Senegal). Bereziki Bidasoa Behean (Frantzia).
- Urdua, Punjabiera (Pakistan), eskualde guztietan. Baina bereziki Urola Kostan, Deba Garaian eta Goierrin.
- Ukraniera, bereziki Bidasoa Behean eta Tolosaldean (eta Donostialdea).
- Txinera., eskualde guztietan, nabarmenki Donostialdean.

28. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanleriaren hizkuntzak eskualdearen arabera. Gipuzkoa.
 2017.11. Absolutuak eta ehunekoak

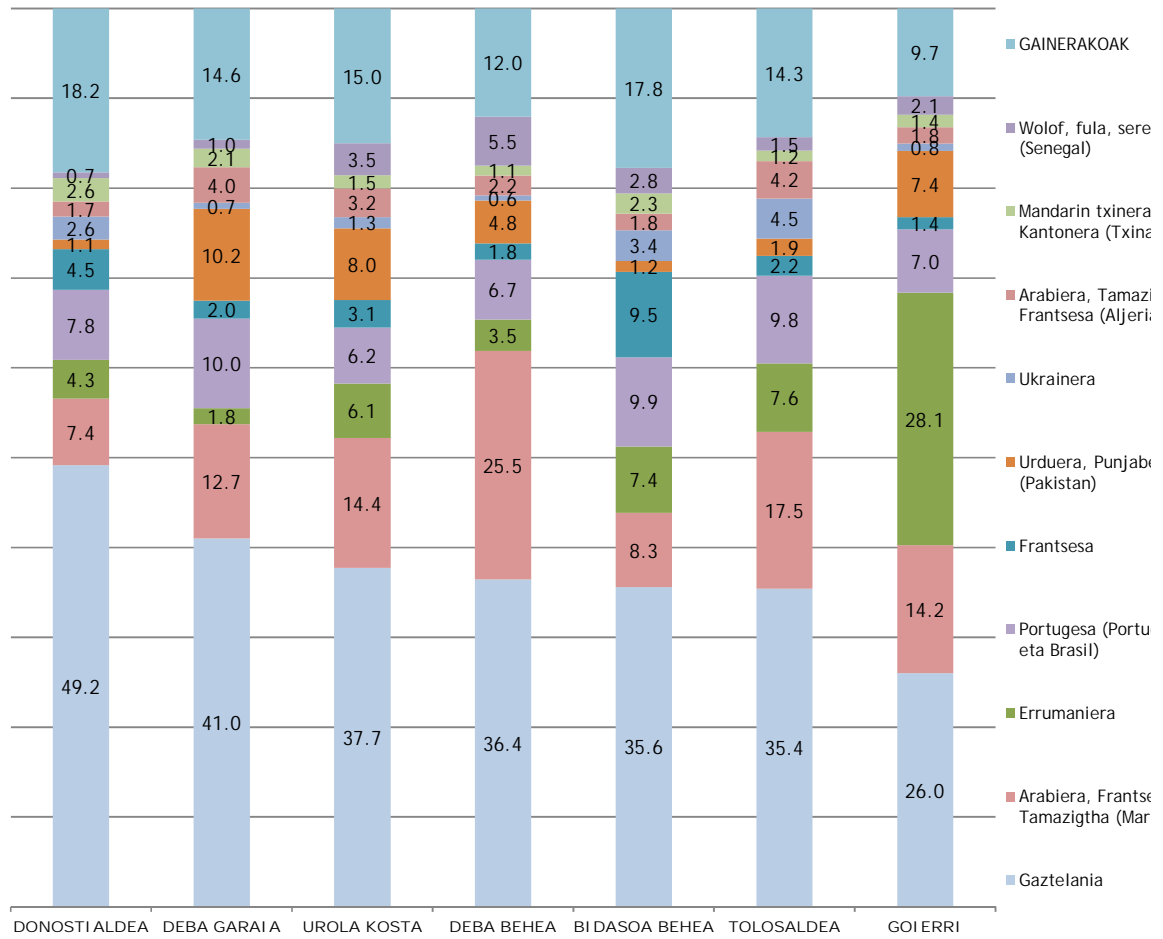

Iturria: EUSTAT. 2017ko errolda. Egilea: SLK

29. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanleriaren hizkuntzak eskualdearen arabera. Gipuzkoa.

¹¹ Gaztelania hitz egiten duen taldean kokatzen dira Hegoa eta Erdi Amerikako biztanleria. Beraz, biztanleria horren gainerako hizkuntzak hitz egiten diren jakiteko ikerketa egitea komeni da.

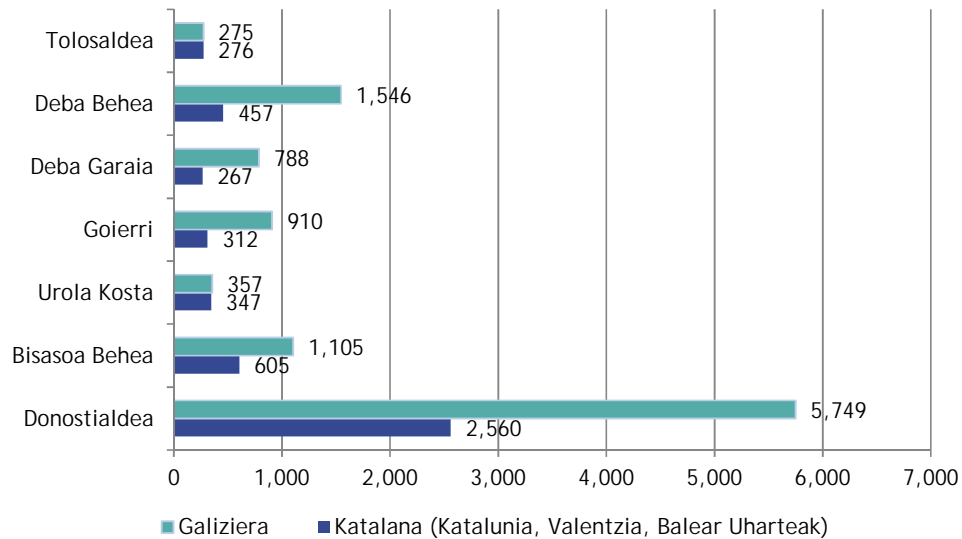
2017 (%)

Iturria: EUSTAT. 2017ko errolda. Egilea: SLK

3.6 Estatu Espainiarreko beste hizkuntzak eskualdeen arabera

29. grafikoa. Estatu espainiar jatorria duten biztanleak gaztelania ez beste duten hizkuntzen arabe gaztelania ez beste hizkuntzak, eskualdearen arabera. Gipuzkoa. 2017.12. Absolutuak.

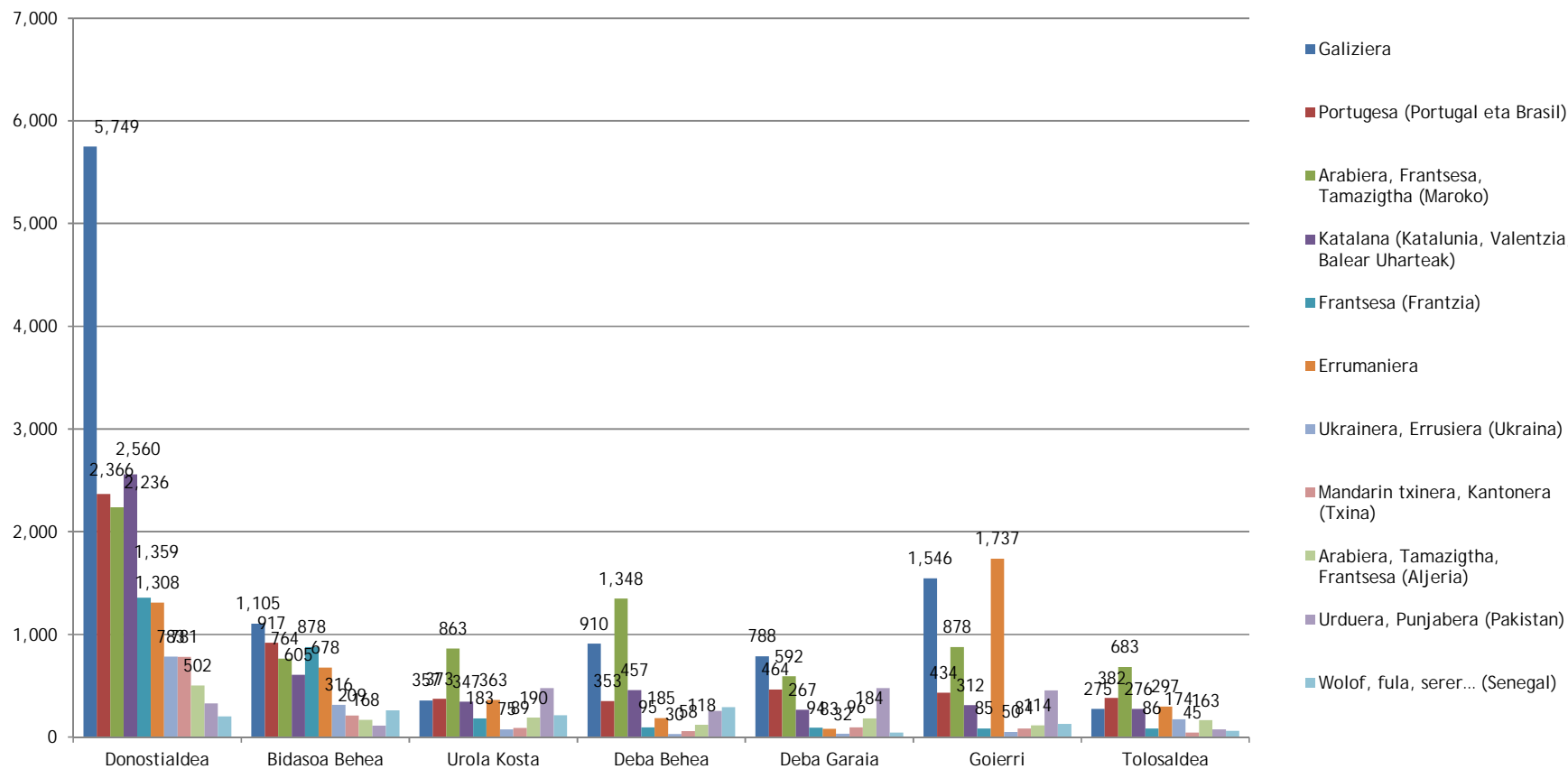

Iturria: EUSTAT. 2017ko errolda. Egilea: SLK

Aurreko 29. grafikoa ikus daitekeenez, kontuan hartzeko moduko datuak ageri dira galizieraren presentziaren aukera kontuan hartuta Donostialdean eta Deba Behean, bereziki. Katalanaren aldetik 2.500 biztanletik gora izan daitezke hizkuntza hori hitz egiten dutenak Gipuzkoako biztanleen artean. Kasu honetan ere, interesgarria izango litzateke populazio horren artean hizkuntzarekiko dagoen jokabidea: alegia, esate baterako, zein kasutan eta zein aldagaien arabera hizkuntza mantentzen duten edo albo batera utzi duten.

¹² Grafiko honetan, gaztelania hizkuntza ofiziala ez duten lehen 20 jatorri-lurraldeak soilik jarri dira. Horiek trataera berezitua eskatuko dutelako: gaztelaniaren kasuak eta hitzun gutxiko hizkuntza-aniztasun handien kasuak.

30. grafikoa. Gipuzkoako hizkuntza-aniztasuna eskualdearen arabera (20 jatorri-estatu nagusiak eta Espainiako estatukoak). Gipuzkoa. 2017.13. Absolutuak. (Estatu Espainolekoa barne)

Iturria: EUSTAT. 2017ko errolda. Egilea: SL

¹³ Grafiko honetan, gaztelania hizkuntza ofiziala ez duten lehen 20 jatorri-lurraldeak soilik jarri dira. Horiek trataera berezitua eskatuko dutelako: gaztelaniaren kasuak eta hiztun gutxiko hizkuntza-aniztasun handien kasuak.

4. GIPUZKOAKO HIZKUNTZA-ANIZTASUNAREN KUDEAKETARAKO HAINBAT PROPOSAMEN

4.1 Sarrera

Dokumentu honen sarreran aipatu den bezala, Gipuzkoako hizkuntza-aniztasunaren maparen helburua da aniztasunaren nolakotasunak eta banaketa geografikoa deskribatzeaz gain, aniztasunaren kudeaketa egokiaren diseinuan lagungarri izan daitezkeen proposamen zehatzak egitea.

Oro har, gizarte osoari zuzenduriko ekimenak zehaztuko dira atal honetan, batez ere, bizikidetzaz errazteko eta giza eskubideen errespetuaren bermea ziurtatzeko helburuarekin. Oso kontuan hartuko da, era berean, Administrazioak bere ardurapeko arreta eta zerbitzuetan kudeaketa egokia ziurtatzeko harrera-protokolo integrala bermatzeko beharrezko dituen irizpideak. Horrez gain, sentiberatasun arloa ere arreta bereziarekin lantzea proposatuko da, izan ere, gaur egungo gizarte konplexuetan erronka oso handia da hizkuntza- eta kultura-aniztasunaren aldeko jarrera ahalik positiboena garapena, bai migrazioko biztanleriaren artean eta baita xede-gizartean ere.

Beraz, hemen aurkeztuko diren proposamenak hiru xede-talde desberdinei zuzendurikoak izango dira:

- a. Herri Administrazioa (Gipuzkoa mailan, eskualde mailan eta udalerrri mailan), berak duelako hizkuntza-aniztasunaren eta kultura-aniztasunaren kudeaketa egokiaren ardura nagusia.
- b. Jatorri atzerritarreko biztanleria, hizkuntza-aniztasunaren subjektu aktibo delako, bai euren jatorrizko aniztasunaren zaintza eta garapenean, eta baita bertako aniztasunaren testuinguruari hobeto egokitzeko ere.
- c. Gizarte osoa, bertako hizkuntza-aniztasuna zabaltzen ari delako jatorri atzerritarreko hizkuntza ugarirekin. Garrantzi berezia du bertako biztanleriak ezagutu dezan nolakoa den etorri berri den biztanleriaren hizkuntza- eta kultura-aniztasuna, ezagutza horrek soilik lagunduko duelako errealitatea balioan jartzen eta aniztasun partekatuan bertako aniztasuna ere denon artean garatzen.

Zehazki, bi motatako ekimenak proposatuko dira:

1. Jatorri atzerritarreko hizkuntza-aniztasunaren ezagutza sustatuko duena, aitortzaren bitartez balioan jarriko duena, eta aniztasun horren zaintza erdigunean jarriko duena.
 - a. Hizkuntza-aniztasunaren inguruko ezagutza eta aitortza orokorra
 - b. Hizkuntza zehatzen inguruko berariazko ekimenak
2. Bertako jatorrizko hizkuntzaren egoeraren ezagutza sustatuko duena jatorri atzerritarreko biztanleriaren artean, helburu zehatzarekin: erakustea eurentzat ere -bertako jatorriko biztanleriarentzat bezala-, berebiziko garrantzia duela bertako bizitzaren garapenerako hizkuntza-aniztasunaren ezagutza eta parte hartzea.

Hizkuntza-aniztasunari dagokionean proposatuko diren ekimenek bi aldagai nagusi izango dituzte kontuan:

- Hizkuntza zehatzaren hiztun-kopuru balizkoa (jatorri-estatuaren araberrako jatorrizko biztanleria). Kopuru horiek, herrialde mailan ikusteaz gain, eskualdeen araberrako banaketek ere zeresan izan dezakete erantzunaren egokitasuna neurtzeko. Beraz, abiapuntu modura bereiziko dira

- 1.000 hiztun baino gehiago izan ditzaketen jatorri-estatuetakoko biztanleak: 20 jatorri-estatuetakoko biztanleak
- 1.000 hiztun baino gutxiago dituztenak: 145 jatorri-estatu inguru.
- Hizkuntza horietako biztanleriaren adin-taldea. Aldagai horiek kontuan hartzea garrantzia izango du kudeaketa ahalik eta egokiena egiteko, izan ere, oso behar desberdinak izango dituzte adin- talde ezberdinek.

4.2 Neurri orokorrak

Gipuzkoako hizkuntza-aniztasunaren maparen fase honen amaieran, eta hurrengorako abiapuntuan ezinbestean proposatu behar dira mota desberdineko ekimenak:

4.2.1 Ikerketaren ingurukoak

- Berariazko ikerketetan sakontzea. Horretarako, lehendik egin diren ikerketak baliatzea ezinbestekoa izan beharko luke, horien artean honakoak:
 - o Lehen ere egindako ikus-entzunezkoak berrerabiltzea ere proposatzen da, esate baterako San Telmo Museoen inaugurazioan aurkeztutako BaduBada erakusketa interesgarria eta oso erabilgarria litzateke (<http://www.badubada.com/eu/erakusketa/>).
 - o Modu berean, balioan jarri behar da Topaguneak egindako 101L proiektua, eta hortik abiatuta, ezagutzan sakontzeko ekimenak bultzatu.
 - o Beraz, ekimen horiei guztiei forma zehatza definitu gabe egon arren, hizkuntza-aniztasuna eratzten duten hiztunen lekukotasunak biltzea datozen urteetako ezinbesteko lana izango da. Bidea izango litzateke Hizkuntzak eta Immigrazioa (Uranga et al, 2008) ikerketari jarraipena egiteko aukera izatea, gutxienez Gipuzkoako lurraldeari dagokionean.
 - o Hizkuntza-aniztasunaren ikuspegitik kudeaketa egokia egin duten lurralde eta udalerrien kasuen biltzea eta analisi partekatua egitea.

4.2.2 Zabalkundearen ingurukoak

- Jasotako datuekin egindako maparen dibulgazioa eta sozializazioa, ondoren zehaztuko diren bideak baliatuz, baina batez ere modu digitalean eta interneten bitartez zabalduko den WEB gune berezituaren bitartez. Web hori urteko datuekin eguneratuko da, eta helburua izango du informazioa emateaz gain, sor daitezkeen ekimenen inguruko eta kolektiboaren harremanetarako bilgunea izatea, hizkuntza-aniztasunaren iraunkortasunean lagungarri.

Horrela, xede-talde desberdinei eta gizarte osoari zuzenduriko ekimenak dira atal honetan aztertuko ditugunak, izan horiek hiztun-kopuru handikoak zein txikikoak. Eta bi ezaugarri bereiziko ditu:

4.2.3 Hizkuntza-aniztasunaren AITORTZA erdigunean eta HEDAPENA gizartean

- Aitortzak gizartearen ezagutza sustatu behar du eta helburu horrekin prestatu behar dira ekimenak. Horrela, aniztasuna dela medio, hizkuntza horien erakustaldiak, erakusketak edo adierazpen publikoak antolatzea gomendatuko da. Egun, Gipuzkoan ehunetik gorako hizkuntza-kopurua ezagutzen dela gizartean zabaltzea oso garrantzizkoa iruditzen zaio talde ikertzaileari, aniztasunaren nondik norakoaren ezaugarri nagusienetako bat erakusten delako. Horrelako errealitateek aniztasunaren beraren balioa berretsi egiten dute eta beste hainbat

ezaugarri ezezagunagoi era -eta agian onartzeko zailagok izango direnei- bidea errazten diete. Horrela, beraz helburua izango da:

- Gipuzkoan identifikatutako 100etik gorako hizkuntzak badirela jakitera ematea gizarteari bere osotasunean eta, bide batez, hizkuntzen ekosistemaren garrantzia ezagutzera ematea.
- Jatorri atzerritarreko hiztunek Gipuzkoan euren hizkuntzari egin nahi zaion aitortzaz jabetuta, dagokien jatorri-hizkuntzarekiko harrotasuna barnera dezaten laguntzea eta, aldi berean, euskararen balioa ere bere egin dezaten animatzea.
- **NEURRIAK ETA EKIMENAK**
 - Ezagutzen diren hizkuntzen mapa egin, ezagutzera eman eta ekitaldi publikoak prestatu.
 - o Ekimen honek txosten publikoa eta web orri bat eraikitzea eskatzen du. Tresna horien bitartez, aniztasunaren kudeaketaren bi alderdiak osatuko ditu: a) deskriptiboa: errealitatearen berri ematen duelako, eta b) preskriptiboa: errealitate horren kudeaketa behartzen duelako, bereziki hizkuntzen ekosistema bereziak eskatzen duen iraunkortasunaren ereduaren baitan.
 - o Tresna horiek gainera arduradun publikoei lagungarri izango zaie aniztasunaren tamaina eta kudeaketa egokiaren inguruko informazioa izateko. Eta, aldi berean, Gipuzkoak duen aniztasunaren inguruko abegikortasuna jakitera emateko bide ere izango dira.
 - Hizkuntza-aniztasunaren mapan oinarritutako erakusketa ibiltariak prestatzea gomendatzen da.
 - o Hizkuntzen mapak eskainitako informazioak udalerrri mailako zabalkundera izan dezan eta hurrengo urratsen abiapuntu izateko, erakusketa ibiltaria martxan jarriko da, Gipuzkoako udalerrri gehienetara zabaltzeko asmoz. Horretarako, hizkuntzen berri emanez, udalerrri bakoitzeko jatorri atzerritarreko biztanleriaren ezaugarriak eskainiz eta TOPAGUNEAK sorturiko ikus-entzunezko ekoizpenekin, tokian tokiko erakusketak, hitzaldiak edota aurkezpenak prestatuko dira. Erakusketa horien bidez, erreplikatuta -hainbat udalerritan eman litekeena-, hizkuntzen ekosistemarekiko aitortza eta kudeaketaren beharra azalduko da Gipuzkoako hiritarren artean.
 - o Hiztunekin ekitaldi publikoak egin. Ikus-entzunezko materialak baliatzeaz gain, oso beharrezkoa ikusten da hiztunekin ere zenbait ekimen lantzea. Horretarako, tokian tokiko hizkuntza ezberdinen hiztunekin harremana egingo da, hala immigrazio teknikariak nola gizarte zerbitzuetako arduradunen laguntzarekin. Horren bidez, esan moduan, euren hizkuntzarekiko harrotasuna bultzatzea izango du helburua, eta bide batez, efektu espekular modura, euskarara hurbildu daitezten laguntza eskaini. Kulturartekotasuna eta gizarte integrazioa bide eta alde -bikoak badira, ekitaldi horiehn bidez hizkuntzen arteko zubiak sendotzen aritu behar da.
 - o Aitortza ekimenak burutu tokian tokiko. Hiztunekin ekitaldien osagarri gisa aitortza lokala ere sustatuko da. Kontaktazio erak berdinak izan litezke, eta aitortzak jatorrizko eta euskararekiko hurbiltasuna aitortu behar du. Aitortzak immigrarien jatorrizko hizkuntzei begirunea erakusteaz gain, gizarte integrazioa berrindartu eta koipetzeko ere balio du, ongi hartuak izatearen ordainez errazago hurbilduko direlako euskaltasunaren errealitatera. Quid pro quo era hauek bizikidetasunaren pizgarri dira eta adibide onen katalogoan sartu beharrekoak dira. Abegikortasun gurutzatua ezinbesteko tresna da elkarrengandik kulturari eta hizkuntzetan hurbil egoteko eta etorkizuneko berdintasun estrukturala bermatzeko. Ez dira errazak

hizkuntza berdintasuna, kulturartekotasuna eta aniztasuna era berean berdintasunak ez baditu bere baitan gizarte egituraren posizioak berdintzen.

- o Testu bat hizkuntza ezagutueta publikoki irakurri. Euskal literaturako edo edozein erdal literaturako testuren bat hizkuntza ezberdinetan irakurri nazioarteko egun bereiziren batekin erlazonatuta (Euskararena, Apirilaren 23a, Arrazakeriaren aurkakoa, Migrariaren aldekoa,...) udalerrian ezagutzen diren hizkuntzen arabera. Oso beharrezkoa ikusten da baita ere, ekimen hau eskola-umeen artean zabaltzea, aitortzak gurasoen jatorrizko hizkuntzekiko esan nahi duen errespetua integrazio pizgarria delako.
- o Immigrazioaren jatorrizko hizkuntzen testigantza eman dezaten ekitaldiak prestatu. Immigrazioak jatorri- edo ama-hizkuntzen testigantzak ematea interesgarria da, batez ere tartean politika bidegabeak pairatu diren kasuetan, horren bidez, hizkuntzekiko posizio liberalek duten arriskua seinaltzeko. Hizkuntzek babes instituzional eta politikoa behar dutela jakitera eman nahi da, bultzada horrek berdin balio duelarik ezagutzen dituzten hizkuntzekiko eta baita euskararekiko ere.

4.3 Gaztelania jatorri lurraldeetako hizkuntza

Txostenaren aurreko ataletan azaldu da jatorri atzeritarreko biztanleriaren artean pisu bereziki handia duela jatorri-estatuetan gaztelania hizkuntza ofiziala dutenak, zehazki Hego eta Erdialdeko Amerikatik etorritakoek. Ezaugarri hori oso kontuan hartzekoa da hizkuntza-aniztasunaren kudeaketaren ikuspegitik, Gipuzkoan gaztelania hizkuntza ofiziala izanik, pertsona horientzat euskara ikusezina izateko arriskua egon daitekeelako, ofiziala izan arren euskara egoera nabarmenki ahulagoan dagoelako.

Gaztelania hitz egiten dutenen hizkuntza-jarrera guztiz erabakigarria da hizkuntza-aniztasunaren kudeaketa egokiaren ikuspegitik; gaztelania Erkidegoko hizkuntza ofiziala izanda, eta etorritakoen ia erdiaren hizkuntza delarik, etorkizunari buruzko bilakaeran euren jarrera eta euskararekiko hizkuntza-jokabidea determinatzailea izan daiteke. Horrela:

- Erkidegorako migrazio-mugimenduetan aurreikus daiteke gaztelaniak beti izango duela presentzia nabarmena, hori baita gaur egungo gure immigrazio-eredua (Hego eta Erdialdeko Amerikatik etorritako biztanleria feminizatua).
- Bi ondorio ditu egoera honek:
 - o Gipuzkoan, gaztelaniaren presentzia handitzen da immigrazio-populazioarekin batera.
 - o Halere, biztanleria horren bidez aniztasunaren indartzea bi bidetik gertatzen da: gaztelania desberdinak bertaratzen direlako eta jatorrizko gainontzeko hizkuntzak ere egon daitezkeelako, nahiz eta, printzipioz nahiko ezkutaturik egon ohi diren, prestigio-eza medio.
 - o Aitortza-ekimenak eta hizkuntza gutxitu horien babes sustatzekoak populazio etorri berria aniztasunaren garrantzian sozializatzeko eta sentsibilizatzeko baliagarri izan daitezke.
- Jatorri atzeritarreko biztanleriaren erdia da gaztelania hitz egiten duena. Kasu honetan, ez da horrenbeste gaztelania babestu behar dela, baina, interesgarria izan daiteke, esate baterako, gaztelaniaren barne-aniztasunak erakusteko ekitaldiak ere antolatzea, jatorri ezberdinetako hiztunen hizkuntza bariazioak ezagutzera emateko, eta nolabaiteko enpatia eta begirunean sakontzeko. Oro har, halere, hizkuntza nagusi edo nagusienaren modura, gaztelaniak ez luke babes instituzional gehigarri handirik beharko.

- Biztanleria honen artean euskararekiko harremana erdigunean jartzea eskatzen du. Gaia konplexua izan daiteke, izan ere, immigrazioko populazioek aniztasunaren kudeaketaren izaera aldebikotasunaren jabe izan behar dute. Alegia, aniztasunaren ezagutza, aitortza eta onarpena ez da mugatzen xede-gizartearen egitekoari soilik. Aldiz, bertako aniztasunaren ezagutza, aitortza eta onarpena etorri berriei eskatzea ere ezinbestekoa da.
- Jatorri atzerritarreko haur eta gazteek harreman zuzena izango dute euskararekin eskolan bertan. Baina berau aberasgarria izan dadin, oso garrantzizkoa da harremanetan laguntzea, bai guraso zein instituzio desberdinen aldetik (eskola, udala). Atzerriko biztanleriari, eta batez ere gaztelaniadunak direnei, aldebikotasunak ahalegin gehigarri bat eta aniztasunaren ulerkerak konplexua eskatzen die. Horregatik, gaztelania ezagutzera mugatzea ez da nahikoa, eta gain-ahalegin bat eskatzea ezinbestekoa da, bizikidetasunak bertan ditu oinarriak eta.
- Atzerriko elkarte eta erakundeetatik bizikidetasuna eskatzeak euskararekiko ezinbesteko miresmena eta abegikortasuna eskatzen du. Urte luzetan eremu kulturala giza eskubide edo integrazio materialaren eskaerek eklipsatu egin dute. Bi prozesu horiek behar duten toki estrategikoa hartuta ere, kulturalarenari presentzia bermatu behar zaio, horretan ere jokatzeko baita gure erkidegoko bizikidetzaren erronka.
- Euskararekiko begirunea eta jakite asmoa eskatzea komeniko litzateke. Aurrekoaren ondorioz, begiruneaz gain, eta batez ere immigrazioko adin helduetako jendarte gaztelaniadunari euskarara hurbiltzea eskatzea komeni da. Horretarako, hizkuntza-aniztasunaren ezagutza eta aitortzak asko laguntzen du. Gaztelaniadun jendarteak batez ere Zerbitzu eta Zaintza eremuetan ari da lanean, horrela bertako jendearekin giza harreman sozial eta linguistikoa duelarik. Eskaera hau bereziki garrantzizkoa da Gipuzkoan, bertan dagoelako euskaraz bizi den populazio esanguratsua. Praktikan, euskararekiko hurbilketa gehiago emango da herrialde honetan (eta ematen ari da), baina hizkuntza-aniztasun honen inguruko txosten eta ezagutzak kontaktu hau areagotu eta sendotzeko balio behar du. Batez ere Gipuzkoako herrialdeko biztanleriak hala eskatzen duelako.
- **NEURRIAK ETA EKIMENAK**
 - Gaztelania eta gaztelaniak gain batik bat, ezagutzen diren hizkuntzen mapa egin, ezagutzera eman eta ekitaldi publikoren bat prestatu. Esan bezala, gaztelaniak gainontzeko hizkuntza mintzatuak eklipsatzen ditu eta ezinbestekoa da hizkuntza horien presentzia -txikia edo ezkatua izanda ere-, ezagutzera ematea, berorren bidez hizkuntzen ekosistemaren garrantziak jabetu dadin Gipuzkoar jatorriko gizarte guztia eta, baita eta batez ere, Hego eta Erdialdeko Ameriketatik etorritako kolektiboak. Hori dela eta, mapa bat egitea komenigarria da eta horren inguruko ekitaldiak egitea Gipuzkoako eskualdeetako udalerriri buruetan, bereziki, jatorri horretako biztanleria-tasa oso handiko udalerrietan.
 - Beraz, hizkuntzen errealitatea zabalaren ezagutzak hizkuntzen arteko bizikidetasunari lagun diezaioke eta bereziki hizkuntza hegemoniko eta gutxituen arteko harremanak orekatzeari begira. Gaztelaniaren aurrean txikia izatearen balioa ere aldarrikatzea ez da egiteko hutsala, horren bidez euskararen aldeko jarrera positiboak ere sustatu baitaitezke.
 - Gaztelania nagusi deneko eremuan, galtzar dagoen aniztasunaren berri ematea garrantzizkoa da; baita hizkuntza-ekologiari buruzko informazioz osatutako txostena ere. Aurreko ekimenarekin lotuta Amerikako Hizkuntzak tituluarekin esaterako, erakustaldi ibiltari bat garatu Hego eta Erdialdeko Ameriketako jatorriko biztanleriari erabat zuzendua, prozesu historikoan zehar gutxitze mekanismoak ezagutzera emateko, hizkuntzen garrantzia aldarrikatzeko eta galdu den altxorrari balioa

emateko. Udalerriak edo immigrazio kolektiboaren artean gaztelania oso presente dagoeneko udalerrietara eramango litzateke erakustaldi hau.

- Kasu gisa, gaztelaniak Latinoamerikan darabilzkien gutxitze-prozesuak ezagutzera eman. Neurri osagarri modura, hitzaldiak antolatzea eta unitate didaktikoak prestatzea ondo legoke, oso modu erakargarri eta dibulgatzailean erakusteko, hizkuntzen galera eta hiztunen desagertzea ez dela prozesu naturalen ondorioz gertatzen. Unitate didaktikoak nazioarteko materialak eta erakunde txostenak erabiliz sortu beharko lirateke, edota erakunde espezializatuen laguntzarekin, esate baterako EHUKo Munduko Hizkuntzen Ondarearen UNESCO Katedraren laguntzarekin. Kontuan izan behar da, gainera, gaztelaniaren ordezkapen-prozesua oso gai sentibera dela, eta komenigarri dela ahalik eta modu teknikoenean lantzea. Nolanahi ere, interesgarria da emozioen eta jarreraren eremura hurbilduta ere, egungo Hego eta Erdialdeko Amerikako jatorria duten biztanleek euren arbasoen hizkuntzekiko ezagutza eta, agian, harrotasuna senti dezaten.
- Ezkutaturik dauden hizkuntzetako hiztunekin ekitaldi publikoak egin. Aurreko guztiak, besteak beste, Hego eta Erdialdeko Amerikako hiztun agerikoak edo ezkutatuak ezagutzera dakar, eurekin ekitaldi publikoak egitera gonbidatzeko. Helburu horrekin beraien elkarteekin harremanak egingo dira, hizkuntza ezberdinetako hiztunak elkartu eta eskualde buruetan ekitaldiak proposatzeko, edota sare sozialetan zabaldu daitezkeen ikus-entzunezko materialak prestatzeko. Jakina, ekitaldi horietan hizkuntza gutxituen hiztunei aitortza ekimenak egingo dira eta ondare gisa hizkuntza horien testigantza geratu dadin leudekeen edo sortu daitezkeen materialak bildu.
- Horrela, epe ertainera dokumentazio-zentro txiki bat sortzeko bidea egin dezake ekimen honek, ez soilik Amerikako kolektiboek zuzenduta baizik eta baita hizkuntza-aniztasuna gorpuzten duen biztanleria osoari ere.
- Gaztelania eta euskararen bizikidetzak eta lankidetzak sustatzea ezinbesteko eginkizuna da. Kontuan izan behar da, horratik, pertsona immigranteak, gaztelaniaz hitz egiten dutenez hizkuntzarekiko beste egitekorik ez dutenaren hautematea izan dezakete, alegia, ez dutela migrazioko xede-herrialdeko hizkuntza desberdin bat ikasi beharrik (kontuan izanda, gainera, euskararen egoera den delakoa izanik, kasu askotan beharrik ere ez dutela sentituko). Gainera, etorkin gisa egoera subordinatu batean egotea ere egokitzen zaie. Baina, komeni da argi adieraztea Gipuzkoako ezaugarri garrantzizkoa dela euskaraz hitz egitea, eta gizarte inklusiorako eta goranzko mugikortasunerako aparteko garrantzia duela euskararak. Alegia, euskara eta inklusioaren artean badagoela harreman hanpatu beharrekoa. Horrela, euskarara hurbildu daitezkeen ahalegin berezia egin beharko da euskara eta gaztelaniaren arteko bizikidetzak eta lankidetzak sustatzeko, eta euren seme-alaben kasuan euskaraz hitz egiten ikas dezaten.
- Udalerriak, eskoletan, boluntario eta monitarizazio-programak martxan jar daitezke. Aipatzen ari garen alde bikotasun ekimenetan, gizartearen lan boluntarioak eta monitarizazio-lanek erabakigarriak izan daitezke, eurak erraztu dezaketelako bi alderdiak elkartzen (euskara eta gizarte inklusioa). Gaztelania dakitenen artean, agian lan boluntario hau hain beharrezkotzat ikusten ezpada ere, beste jatorri batzuetako biztanleek premia handiagoa lukete, euskara eta gaztelaniaren arteko munduak elkarbiltzeko eta honek zeharka inklusioan eta mugikortasunean eduki lezakeen eragin erabakigarria oso lagungarria suerta daiteke. Alde horretatik, eta Hego eta Erdialdeko Amerikako kolektiboaren kasuan honelako neurriak estrategikoak izan litezke zeharkako euskararen prestigio bide bat. Ekimen honen antolaketak baditu dagoeneko zenbait esperientzia udalerritik gutxi batzuetan. Esperientziak aztertu, landu eta beste udalerritik

batzuetan erreplikatu beharko lirateke, baina prozesu geldoa eta ondo garatua izan behar du.

4.4 Hitzun-kopuru handiko hizkuntzak

Txosten honetan identifikatu diren hitzun-kopuru handieneko hizkuntzek kudeaketa berezia beharko dute; hizkuntza horien trataeran egon daiteke gakoa. Hamar hizkuntza dira banaka aztertu beharrekoak, eta bi faktore gurutzatu behar dira interbentzio egokia diseinatzeko: biztanleriaren (hiztunen) adina eta hitzun-kopuruaren dentsitatea eskualde edo udalerrri mailan. Adinaren arabera arretari begira, 15 urtetik beherako kasua erdigunean jartzea proposatzen da, eta dentsitatearen ikuspegitik, eremu geografikoaren arabera proposamenak lantzea.

Beraz, Gipuzkoan 1.000 hitzun baino gehiago dituzten hizkuntzetan eta hizkuntza horiek hitz egiten duten biztanleriaren artean gazteengan jarriko da arreta nagusia. Interesgarriena litzateke, jakina, proposatzen diren neurriak eta eskaintzak eskualde eta udalerrri mailakoak izatea, baina, hainbat kasutan kudeaketa azpi-eskualdeen mailatan ere izan daitezke.

- **NEURRIAK ETA EKIMENAK**
 - Ezagutzen diren hizkuntzen mapa egin, ezagutzera eman eta egoeren tipologia azaldu. Eremu dibulgatzailean, mapa burutu, bere garrantzia azaldu eta Gipuzkoan zehar ezagutzera eman, eta bereziki hizkuntza horien hitzunen biltzen diren eskualde edota udalerrietan. Esan bezala, aniztasun horrek harrotasuna eragin behar du, hala jatorrizko gipuzkoarren artean nola hizkuntza horietako hitzunen kolektiboetan ere. Harrotasuna eta aitortza, beraz. Ekimen honek, arestian beste kasu batzuetarako ikusi bezala, prozedura eta programa zehatzen bitartez, ondorengo ekimenak ere kateatuta ekarriko ditu:
 - Hizkuntzen erakusketa ibiltariak egin mapetan oinarrituta
 - Aitortza ekimenak burutu
 - Hitzunekin ekitaldi publikoak egin:
 - Testu bat hizkuntza ezagutueta publikoki irakurri.
 - Euren jatorrizko hizkuntzen testigantza eman dezaten ekitaldiak prestatu.
 - Boluntario eta monitarizazio-prozesuak martxan jarri. Kolektibo horietan, alde dibulgatzailearen eta preskriptiboaren artean zubi-lana egiteko, boluntario eta monitarizazio-prozesuak saihestezinak dira, benetan kolektibo horien gizarte-inklusioa eta goranzko mugikortasuna areagotu nahi bada. Kolektibo zaurgarrienak dira, egituraz baztertuak geratu litezkeenak, eta, beraz, lan estrategikoa da monitarizaiorena.
- **Eremu normatibo edo preskriptiboa**
 - Posible diren interbentzio-erak aztertu, aktiboki eztabaidatu, eta publikoki azaldu. Neurri hau eta hurrengoak deskripzio- edo dibulgazio-eremutik preskripziara iragan nahi dute. Beraz, eduki normatiboak dira nagusi, eta baita instituzio politiko eta gizarte erakundearen ardura eta lana. Eremu preskriptiboan aniztasuna erakustez gain arautu nahi da, hizkuntza-aniztasuna kudeatu aldera, bide berriak eratu eta ezarri, etorkizunari begira sustatu eta indartu nahi delako.
 - Gipuzkoako biztanleriak, aniztasuna ezagutu eta aitortu, hurrengo urrats modura erakundeetatik eta baita gizarte entitateetatik aniztasuna gorpuztu eta iraun dezan lagunduko du. Hizkuntza-aniztasunari aitortuz gain etorkizuna bermatu nahi zaiola ikusita, immigrazio kolektiboek ere aniztasunarekiko errespetua aitortuko dute eta, hala, gizarte-hartzaile eta hizkuntza ugarien arteko harremana estutuko da.

- Helburu hori lortze aldera, instituzioek, erakunde sozialek eta boluntario-elkarteek hizkuntza-aniztasunari eman dakizkion bideak aztertu, eztabaidatu eta neurriak adostuko dituzte.
 - Hizkuntza sustatzearen inguruko ahalduntze prozesuak diseinatu eta garatu. Neurriak tokian tokikoak eta interbentzio-mailen arabera izango dira eta, besteak beste, hizkuntza horientzat erabaki litezkeenak eremu geografiko eta gizatalde ezberdinen dentsitatearen arabera izan beharko dute. Hizkuntza horietan zein besteetan, oso zaila da erabakiak pertsonalizatzea edo oso talde txikietara zuzentzea, masa kritiko nahikoa behar baitute.
 - Talde nahikoa dagoeneko tokietan, hizkuntzarentzat neurriak eta irakaste-bideak ezartzea oso erabakigarriak dira. Taldeak hain handiak ez direnean edo talde trinkoez baliatu ezingo denean oso garrantzizkoak izan litezke ahalduntze-prozesuak. Beraz, taldeei zuzendutako ekimen lokalak eta hizkuntza-kolektibo horietako pertsonak ahalduntzea bi neurri osagarri izan litezke. Kontzentrazioak ematen direnoko tokietan lan-taldeak eratuko dira hizkuntzarekin eta zer egin behar den erabakiko da. Horretarako, eragile lokalez gain, kolektibo horietako partaidetza ezinbestekoa izango da.
 - Talde trinkoak daudenetan, pertsonak ahalduntzea oso beharrezkoa da, kolektibo horietan ere pertsona eragileak sortu daitezten, eta talde edo hizkuntza-kolektiboek euren eskariak proposatu ditzaten eta garapen bideak zehazten lagundu dezaten.
- Irizpide eraginkorrak diseinatu hizkuntza eskariei aurre egiteko. Hizkuntza-eskariak, esan bezala, jatorrizko eragile instituzional eta sozial eta hizkuntza-kolektiboetako ordezkarien artean zehaztu ahalko dira. Aurreko pausuak metatu egin litezke eta urratsez urrats garatu, edo, era berean, eremu ezberdinei ekin dakieke. Edozein delarik jarraituko den edo praktikan jarraitu egin litekeen prozedura, behin eskariak zehaztu, bakoitzarentzako biderik aproposena erabakiko da, eta horren arabera jokatu. Edonola ere, egungo aurreikuspenen arabera, bi emaitza ikusten ditugu:
 - Posible deneko tokietan, hizkuntza horien irakaskuntza eta dagozkien beste zenbait kultur aspektu landu..., eta
 - Hizkuntza-kolektiboen ordezkariak identifikatu eta horiekin baldintza lagungarriak sortzen aritu.

4.5 Hitzun-kopuru txikiko hizkuntzak

Gipuzkoako jatorri atzeritarreko biztanleriaren arteko hitzun-kopuru txikiko hizkuntzen artean bi eratakoak aurki daitezke: 1) aurrekoek baino kopuru gutxiago izanik ere, nolabaiteko presentzia duten hizkuntzak, nahiz eta, praktikan oso sakabanatuta daudenez, ez duten kontzentrazioetarako aukerarik ematen; eta 2) hitzun-kopuru oso gutxi dituztenak eta, beraz, ia presentziarik ez duten hizkuntzak.

Beraz, kopurua kontzentrazioarekin oso lotuta dago, ez baita posible, kasu oso berezietan izan ezik, hizkuntza bakoitzarentzat eskaintza espezifiko bideratzea (hala ere, kasu batzuetan gerta liteke aurrekoen jokamolde bera jarraitzea). Gainerakoekin, oso txikiekin, kapitulu honetako hasieran aipatu ditugun neurri orokorretatik zenbait aplikatu daitezke. Horrela, besteak beste,

- Ezagutzen diren hizkuntzen mapa egin, ezagutzera eman eta ekitaldi publikoak prestatuko dira. Ekimen honek, esan bezala, txosten publiko eta web orriaren eskaintzea ekarriko du.
- Hizkuntzen erakusketa ibiltariak burutu mapetan oinarrituta. Erakusketa ibiltariaren bitartez eskainiko da aniztasunaren berri eta baita web orriaren bitartez. Baina zenbait

udalerrri garrantzitsutan ezagutzera emango da, honelako erakusketak erreplikatzeko erraztasun handia izan dezakete eta, erabiltzen diren bitartekoen arabera.

- Hitzunekin ekitaldi publikoak egin. Esan bezala, ikus-entzunezko materialak aiposenak izango dira hizkuntza txikien ezagutza emateko. Baina, era berean, ekitaldi publikoak antola daitezke, eta ekimen horiek aitortza, kulturartekotasunaren zabaltzea eta jatorri eta helmuga gizarte eta kolektiboen arteko abegikortasuna eta zubigintza eraikitzea.
- Aitortza-ekimenak burutu tokian tokiko udalerrietan. Gauza bera esan liteke aitortza ekimenei buruz, gune lokaletan modalitate honetako ekimenak burutu daitezke. Jakina da, abegikortasun gurutzatua ezinbesteko tresna dela elkarrengandik kulturaren eta hizkuntzetan hurbil egoteko eta etorkizuneko berdintasun estrukturala bermatzeko. Noski, ekimen hauen egiteko momentuan, ospatzen direneko udalerrietako hitzunen konposizioa kontutan hartuko da.
- Testu bat hizkuntza ezagutueta publikoki irakurri. Ekitaldi hauek oso deigarriak eta biztanleriaren gustukoak izaten dira eta antolatu errazak. Praktikan, faktikoki aitortza erantsia daramate eta hizkuntza txikietako hitzunen erakartzeko bidea: aipatu bezala, egun bereziak profitatu daitezke: Euskararena, Apirilaren 23a, Arrazakeriaren aurkakoa, Migrariaren aldekoa... Ekitaldi hauez gain, immigrazioaren jatorrizko hizkuntzen testigantza eman dezaketenak ere burutuko dira.

AIPUAK

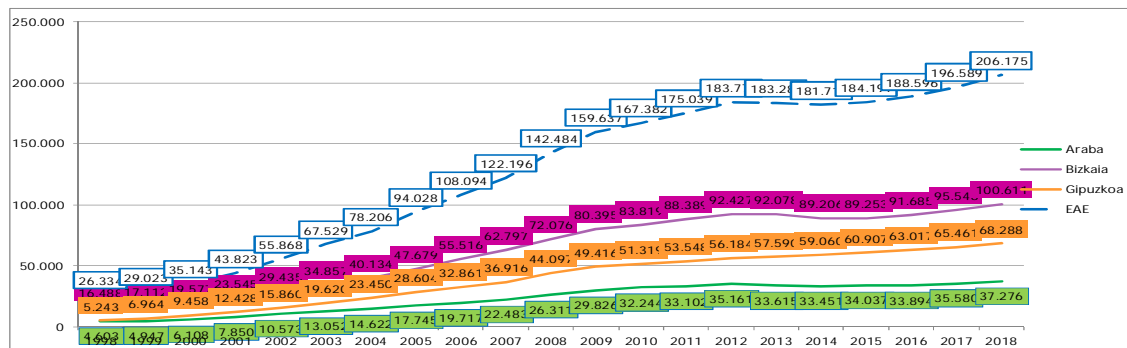
[Badihardugu Euskara Elkartea](#). [Euskal Herriko Ahotsak](#) -Ahotsak 101L - Euskal Herriko 101 ele. <https://101l.ahotsak.eus/101l-buruz/>

Uranga B., Aierdi X., Idiazabal I., Amorrortu E., Barreña An., Ortega A. (2008). Hizkuntzak eta Immigrazioa / Lenguas e Inmigración. Ikuspegi, UNESCO Etxea-Amarauna, Munduko Hizkuntza Ondarearen UNESCO Katedra.

ERANSKI NAK

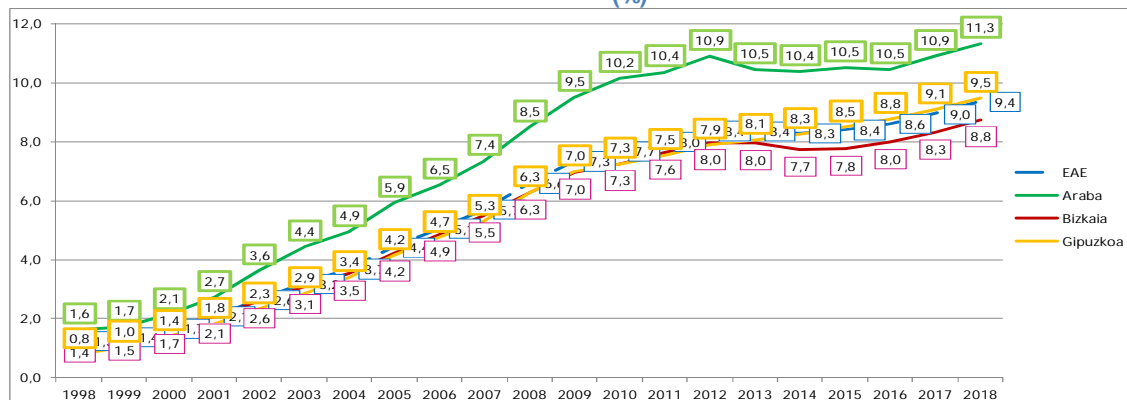
1. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria. EAE 2018

31. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanleria. EAEn eta lurralde historikoetan. Bilakaera 1998-2018
 (Kopuru absolutuak)

Iturria: Ikuspegi Jatorri atzerritarreko biztanleriaren bilakaera EAEn, lurralde historiko eta sexuaren arabera. 1998-2018. Grafikoa SLK.

32. grafikoa. Jatorri atzerritarreko biztanleria. EAEn eta lurralde historikoetan. Bilakaera 1998-2018
 (%)

Iturria: Ikuspegi Jatorri atzerritarreko biztanleriaren bilakaera EAEn, lurralde historiko eta sexuaren arabera. 1998-2018. Grafikoa SLK.

2. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorri-herrialdearen arabera

19. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorri-herrialdearen arabera. 50 jatorri-estatu lehenak

GIPUZKOA (2017)		abs.	%				
Espainia		653.821	90,9				
Jatorri atzerritarrekoak		65.461	9,1				
GUZTIRA		719.282	100,0				

Ordena		abs.	%	Ordena		abs.	%
1	Maroko	7.364	11,2	26	Nigeria	683	1,0
2	Errumania	4.651	7,1	27	Ameriketako Estatu Batuak	576	0,9
3	Nikaragua	4.271	6,5	28	Italia	548	0,8
4	Kolonbia	4.011	6,1	29	Bulgaria	527	0,8
5	Portugal	3.448	5,3	30	Uruguay	369	0,6
6	Ekuador	3.312	5,1	31	Paraguay	366	0,6
7	Honduras	2.920	4,5	32	Ekuatore Ginea	362	0,6
8	Frantzia	2.780	4,2	33	Moldavia	315	0,5
9	Argentina	2.384	3,6	34	Mongolia	302	0,5
10	Pakistan	2.174	3,3	35	Polonia	284	0,4
11	Dominikar Errep.	1.858	2,8	36	Mauritania	269	0,4
12	Brasil	1.841	2,8	37	Harremanik gabeko her.	263	0,4
13	Peru	1.539	2,4	38	Belgika	207	0,3
14	Kuba	1.463	2,2	39	Suitza	198	0,3
15	Ukraina	1.460	2,2	40	Nepal	185	0,3
16	Bolivia	1.441	2,2	41	Armenia	172	0,3
17	Aljeria	1.439	2,2	42	Filipinak	171	0,3
18	Venezuela	1.382	2,1	43	Kamerun	150	0,2
19	Txina	1.362	2,1	44	Guatemala	148	0,2
20	Senegal	1.200	1,8	45	Mali	140	0,2
21	Alemania	798	1,2	46	India	135	0,2
22	Txile	797	1,2	47	Irlanda	127	0,2
23	Mexiko	787	1,2	48	Ghana	123	0,2
24	Erresuma Batua	753	1,2	49	Herbehereak	121	0,2
25	Errusia	705	1,1	50	Bangladesh	116	0,2
				Lehen 50 herrialdeak		62.997	96,2
				GAINERA KOAK		2.464	3,8
				GUZTIRA		65.461	100,0

20. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorri-herrialdearen arabera. 50tik aurrerako jatorri-estatuak

Ord.	Herrialdea	Kop.	Ord.	Herrialdea	Kop.	Ord.	Herrialdea	Kop.
------	------------	------	------	------------	------	------	------------	------

51	Georgia	111	90	Danimarka	25	129	Monako	4
52	Australia	95	91	Kongoko Er. Demokratikoa	25	130	Irak	4
53	El Salvador	91	92	Vietnam	25	131	Sri-Lanka	4
54	Japon	77	93	Gambia	24	132	Yemen	4
55	Bosnia-Herzegovina	72	94	Harremanik gabeko her.	24	133	Kirgistan	4
56	Kanada	68	95	Guinea-Bissau	21	134	Islandia	3
57	Hungaria	67	96	Hego Afrika	21	135	Niger	3
58	Guinea	65	97	Burkina Faso	19	136	Sudan	3
59	Angola	61	98	Indonesia	19	137	Antigua eta Barbuda	3
60	Etiopia	59	99	Zeelanda Berria	19	138	Saudi Arabia	3
61	Letonia	58	100	Eslovenia	16	139	Arabiar Emirerri Batuak	3
62	Costa Rica	57	101	Azerbaijan	16	140	Malaysia	3
63	Kongo	52	102	Kenia	14	141	Gabon	2
64	Kroazia	51	103	Israel	14	142	Namibia	2
65	Suedia	49	104	Libano	14	143	Txad	2
66	Eslovakia	49	105	Oman	14	144	Zimbabwe	2
67	Serbia	47	106	Norvegia	12	145	Bahrein	2
68	Txiar Errepublika	45	107	Sierra Leona	12	146	Birmania	2
69	Harremanik gab. Her.	45	108	Uzbekistan	12	147	Kuwait	2
70	Grezia	43	109	Madagaskar	11	148	Tajikistan	2
71	Korea	43	110	Ruanda	11	149	Montenegro	1
72	Cabo Verde	42	111	Luxemburgo	10	150	Lesotho	1
73	Egipto	41	112	Liberia	10	151	Malawi	1
74	Siria	40	113	Haiti	10	152	Afrika Erdiko Errepublika	1
75	Boli Kosta	39	114	Txipre	8	153	Santo Tome eta Principe	1
76	Albania	36	115	Eritrea	8	154	Belize	1
77	Tunisia	35	116	Palestina	8	155	San Vicente eta Las Granadi	1
78	Dominika	35	117	Estonia	7	156	Guyana	1
79	Turkia	35	118	Mazedonia	7	157	Surinam	1
80	Bielorrusia	32	119	Maurizio	7	158	Harremanik gab. Her.	1
81	Finlandia	30	120	Somalia	7	159	Qatar	1
82	Austria	29	121	Afganistan	7	160	Turkmenistan	1
83	Lituania	29	122	Jordania	7	161	Islas Marianas del Norte	1
84	Iran	29	123	Benin	6	162	Fiji	1
85	Andorra	28	124	Libia	6	163	Samoa	1
86	Mozambique	28	125	Uganda	6	164	Harremanik gab. Her.	1
87	Panama	28	126	Tanzania	5	GUZTIRA 2.464		
88	Tailandia	27	127	Togo	5			
89	Kazakhstan	26	128	Singapur	5			

3. Eranskina. Emakumeen eta gizonen arteko banaketa. Kopuru handieneko 50 jatorri-estatuak

21. taula. Emakumeen eta gizonen arteko banaketa. Kopuru handieneko 50 jatorri-estatuak

	Em. GUZTIRA	Giz. GUZTIRA	ALDEA
Espainia	653.821	333.862	13.903
Jatorri atzerrikoa	65.461	34.158	2.855
GUZTIRA	719.282	368.020	16.758
Nikaragua	4.271	3.276	2.281
Honduras	2.920	2.121	1.322
Kolonia	4.011	2.418	825
Brasil	1.841	1.219	597
Dominikar Errepublika	1.858	1.197	536
Bolivia	1.441	910	379
Kuba	1.463	902	341
Txina	1.362	840	318
Ekudor	3.312	1.813	314
Mexiko	787	509	231
Paraguay	366	284	202
Errusia	705	446	187
Ukraina	1.460	820	180
Venezuela	1.382	765	148
Ekuatore Ginea	362	239	116
Peru	1.539	823	107
Mongolia	302	199	96
Filipinak	171	126	81
Nigeria	683	370	57
Polonia	284	165	46
Armenia	172	101	30
Ameriketako Estatu Batuak	576	301	26
Alemania	798	403	8
Herbehereak	121	62	3
Argentina	2.384	1.193	2
Uruguay	369	185	1
Txile	797	398	-1
Harremanik gabeko herrialdeak	263	131	-1
India	135	67	-1
Guatemala	148	72	-4
Belgika	207	99	-9
Suitza	198	93	-12
Irlanda	127	55	-17
Bulgaria	527	254	-19
Kamerun	150	61	-28
Bangladesh	116	41	-34
Moldavia	315	140	-35
Frantzia	2.780	1.355	-70
Erresuma Batua	753	341	-71
Nepal	185	56	-73
Ghana	123	24	-75
Mali	140	31	-78
Mauritania	269	91	-87
Italia	548	201	-146
Errumania	4.651	2.179	-293
Aljeria	1.439	509	-421
Portugal	3.448	1.433	-582
Senegal	1.200	221	-758
Pakistan	2.174	588	-998
Maroko	7.364	2.882	-1.600

4. Eranskina. 1.000 arteko biztanle-kopurua duten jatorri-estatuetaiko hizkuntza aniztasuna. Kontinenteen arabera

22. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleak jatorri-estatuaren arabera eta hizkuntzak. 2017.¹⁴

KONTINE NTEA	Estatuak	Biztanle ria Gipuzko an	Hizkuntzak
Europa	Alemania	798	Alemana
	Erresuma Batua	753	Ingelesa, Eskoziako gaelikoa, galesera
	Errusia	705	Errusiera
	Italia	548	Italiera
	Bulgaria	527	Bulgariara
	Moldavia	315	Moldaviera
	Polonia	284	Poloniera
	Belgika	207	Nederlandera, frantsesa, alemana
	Suitza	198	Aleman, frantsesa, italiera, erretorromantxea
	Armenia	172	Armeniera
	Irlanda	127	Ingelesa, gaelikoa
	Herbehereak	121	Nederlandera, frisiera
	Georgia	111	Georgiera
	Bosnia-Herzegovina	72	Bosniera
	Hungaria	67	Hungariara
	Letonia	58	Letoniera
	Kroazia	51	Kroaziera
	Suedia	49	Suediera
	Eslovakia	49	Eslovakiera
	Serbia	47	Serbiera
	Txekiar Errepublika	45	Txekiera
	Grezia	43	Grekoa
	Albania	36	Albaniera
	Bielorrusia	32	Bielorrusiera
	Finlandia	30	Finlandiera
	Austria	29	Alemana
	Lituania	29	Lituaniera
	Andorra	28	Katalana
	Danimarka	25	Daniera
	Eslovenia	16	Esloveniera
	Norvegia	12	Norvegiera
	Luxenburgo	10	Luxenburgera
Txipre	8	Txiprera	
Estonia	7	Estoniera	
Mazedonia	7	Mezedoniao	
Monako	4	Frantsesa	
Islandia	3	Islandiera	
Montenegro	1	Montenegrera	
Amerika	Txile	797	Gaztelania, mapudungum-a
	Mexiko	787	Gaztelania, nahuatl
	Ameriketako Estatu Batuak	576	Ingelesa
	Uruguay	369	Gaztelania
	Paraguay	366	Gaztelania, guarania
	Guatemala	148	Gaztelania, maya hizkuntzak
	El Salvador	91	Gaztelania
	Kanada	68	Ingelesa, Frantsesa
	Costa Rica	57	Gaztelania
	Dominika	35	Gaztelania

¹⁴ Momentuz, presentziaren ebidentziak ditugun hiru iturri erabiliko dira: Uranga et al. 2008, Ikuspegi 2015, Topagunea 2016.

	Panama	28	Gaztelania
	Haiti	10	Kriolloa, frantsesa
	Antigua eta Barbuda	3	Ingelesa
	Sao Tome eta Principe	1	Portuges
	Belize	1	Ingelesa
	San Vicent eta Las Grenadinak	1	Ingelesa
	Guyana	1	Frantsesa
	Surinam	1	Nederlandera
Afrika	Nigeria	683	Jorubera, igboera, fula, ingelesa..
	Ekvatore Ginea	362	Gaztelania, frantsesa, bubiera, sekiera...
	Mauritania	269	Arabiera, , fula, soninkera...
	Kamerun	150	Fula,... frantsesa, ingelesa
	Mali	140	Moorea, diolera, fula, arabiera, frantsesa
	Ghana	123	Akanera ... ingelesa
	Guinea	65	Fangera, bubiera, kombo, gaztelania
	Angola	61	Lingala, kongoera, portugesa
	Etiopia	59	Amharera, ingelesa
	Kongo	52	Ngombera, yombera, frantsesa
	Cabo Verde	42	Portuges kreolea, portugesa
	Egipto	41	Arabiera
	Boli Kosta	39	Betera, diolera
	Tunisia	35	Arabiera
	Turkia	35	Turkiera
	Mozambique	28	Portuges
	Kongoko Er. Demokratikoa	25	Ngombera, yombera, frantsesa
	Gambia	24	Mandinkera, pularera, jola
	Guinea-Bissau	21	Bijagoseko kreolera
	Hego Afrika	21	Afrikaans, inglesa, zuluera
	Burkina Faso	19	Frantsesa, mossi, diula
	Kenia	14	Ingelesa, suahilia
	Sierra Leona	12	ingelesa
	Madagaskar	11	malgatxea
	Ruanda	11	frantses, ingeles, kinyaruanda
Asia	Mongolia	302	Mongoliera
	Nepal	185	Nepalera
	Filipinak	171	Tagalao, ingelesa
	India	135	Hindia, ingelesa...
	Bangladesh	116	Bengalera, ...
AFRIKA	Guinea	65	Fangera, bubiera, kombo, gaztelania
	Angola	61	Lingala, kongoera, portugesa
	Etiopia	59	Amharera, ingelesa
	Kongo	52	Ngombera, yombera, frantsesa
	Cabo Verde	42	Portuges kreolea, portugesa
	Egipto	41	Arabiera
	Boli Kosta	39	Betera, diolera
	Tunisia	35	Arabiera
	Turkia	35	Turkiera
	Mozambique	28	Portuges
	Kongoko Er. Demokratikoa	25	Ngombera, yombera, frantsesa
	Gambia	24	Mandinkera, pularera, jola
	Guinea-Bissau	21	Bijagoseko kreolera
	Hego Afrika	21	Afrikaans, inglesa, zuluera
	Burkina Faso	19	Frantsesa, mossi, diula
	Kenia	14	Ingelesa, suahilia
	Sierra Leona	12	ingelesa
	Madagaskar	11	malgatxea

Iturria: EUSTAT. Biztanleriaren errolda (2017).

5. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria. Tipologia. Eskualdeak eta azpi-eskualdeak

23. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleria. Tipologia. Eskualdeak eta azpi-eskualdeak

Donostia / San Sebastián	186.370	18.902	10,1	4		329.435	30.234	9,2	4	Donostia	186.370	18.902	10,1	4										
Astigarraga	6.077	466	7,7	3	Donostialdea				4	Buruntzaldea	110.745	5.584	5,0	2										
Andoain	14.659	946	6,5	3																				
Hernani	20.003	1.674	8,4	3																				
Lasarte-Oria	18.166	1.704	9,4	4																				
Urnieta	6.242	425	6,8	3																				
Usurbil	6.159	369	6,0	3																				
Errearteria	39.439	3.227	8,2	3																				
Lezo	6.025	333	5,5	2																				
Oiartzun	10.199	509	5,0	2																				
Pasaia	16.096	1.679	10,4	4																				
Hondarribia	17.049	1.457	8,5	3	Bidasoa Beherrea	78.904	9.221	11,7	4	Bidasoa Beherrea	157.808	18.442	11,7	4										
Irun	61.855	7.764	12,6	5	Deba Behea				4	Deba Ibaia	10.877	869	8,0	4										
Deba	5.502	407	7,4	3																				
Mutriku	5.375	462	8,6	3																				
Eibar	27.417	2.707	9,9	4																				
Soraluze	3.901	421	10,8	4																				
Elgoibar	11.540	1.117	9,7	4																				
Mendaro	2.012	181	9,0	4																				
Antzuola	2.151	86	4,0	2																				
Bergara	14.691	1.097	7,5	3																				
Eigeta	1.131	83	7,3	3																				
Aretxabaleta	7.015	410	5,8	2	Deba Garaia				3	Bergara Ibaia	17.973	1.266	7,0	3										
Arrasate/Mondragón	21.977	1.926	8,8	3																				
Eskoriatza	4.089	255	6,2	3																				
Leintz-Gatzaga	231	14	6,1	3																				
Oñati	11.394	782	6,9	3																				
Altzaga	170	7	4,1	2																				
Arama	211	19	9,0	4																				
Ataun	1.687	93	5,5	2																				
Beasain	13.854	1.653	11,9	4																				
Gabiria	494	14	2,8	1																				
Gaintza	127	6	4,7	2																				
Idiazabal	2.304	139	6,0	3																				
Itsasondo	642	67	10,4	4																				
Lazkao	5.559	482	8,7	3																				
Mutiloa	249	3	1,2	1																				
Olaberria	949	77	8,1	3																				
Ordizia	9.998	1.490	14,9	5																				
Ormaiztegui	1.314	137	10,4	4																				
Segura	1.455	118	8,1	3																				
Zaldibia	1.578	175	11,1	4																				
Zegama	1.535	131	8,5	3																				
Zerain	248	10	4,0	2																				
Ezkio-Itsaso	609	28	4,6	2																				
Legazpi	8.438	388	4,6	2																				
Urretxu	6.786	479	7,1	3																				
Zumarraga	9.848	659	6,7	3																				
Aduna	472	8	1,7	1	Golierri				4	Oria Garaia	42.374	4.621	10,9	4										
Asteasu	1.494	76	5,1	2																				
Larraul	249	11	4,4	2																				
Villabona	5.878	561	9,5	4																				
Zizurkil	2.975	256	8,6	3																				
															Tolosaldia				3	Urola Garaia	25.681	1.554	6,1	3
					Herniobera	11.068	912	8,2	3															

Abaltzisketa	327	14	4,3	2					38.060	2.993	7,9	3
Albiztur	320	7	2,2	1								3
Alegia	1.746	192	11,0	4								3
Alkiza	367	10	2,7	1								3
Altzo	427	19	4,4	2								3
Amezketeta	936	37	4,0	2								3
Anoeta	2.061	168	8,2	3								3
Baliarrain	142	12	8,5	3								3
Belauntza	243	14	5,8	2								3
Berastegi	1.080	28	2,6	1								3
Berrobi	581	38	6,5	3								3
Bidania-Goiatz	508	38	7,5	3								3
Elduain	238	4	1,7	1								3
Gaztelu	162	5	3,1	2								3
Hemialde	315	14	4,4	2								3
Ibarra	4.191	337	8,0	3								3
Ikaztegieta	478	50	10,5	4								3
Irura	1.823	188	10,3	4								3
Leaburu	363	33	9,1	4								3
Legorreta	1.433	137	9,6	4								3
Lizartza	597	44	7,4	3								3
Orendain	209	12	5,7	2								3
Orexa	127	2	1,6	1								3
Tolosa	19.386	1.590	8,2	3								3
Azkoitia	11.563	1.026	8,9	3	75.334	5.978	7,9		26.996	2.194	8,1	3
Azpeitia	14.690	1.139	7,8	3								3
Beizama	163	7	4,3	2								3
Errezil	580	22	3,8	2								3
Aia	2.083	120	5,8	2								3
Getaria	2.815	287	10,2	4								3
Orio	5.857	535	9,1	4								3
Zarautz	23.118	1.787	7,7	3					33.873	2.729	8,1	3
Aizarnazabal	773	58	7,5	3								3
Zestoa	3.713	281	7,6	3								3
Zumaia	9.979	716	7,2	3								3
Gipuzkoa, guztira	719.282	65.461	9,1	4	0	0	#####		14.465	1.055	7,3	3

6. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria. Udal-tipologia. Gipuzkoa. 2017.¹⁵

24. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleria. Udal-tipologia. Gipuzkoa. 2017

	Guztira	Jatorri atzerritarra	Jatorri atzerritarrekoen %	TIPOA	Udalerrri-kopurua
DONOSTIALDEA	329.435	30.234	9,2	4	11
Donostia	186.370	18.902	10,1	4	
Errenteria	39.439	3.227	8,2	3	
Hernani	20.003	1.674	8,4	3	
Lasarte-Oria	18.166	1.704	9,4	4	
Pasaia	16.096	1.679	10,4	4	
Andoain	14.659	946	6,5	3	
Oiartzun	10.199	509	5,0	2	
Urnieta	6.242	425	6,8	3	
Usurbil	6.159	369	6,0	3	
Astigarraga	6.077	466	7,7	3	
Lezo	6.025	333	5,5	2	
BIDASOA BEHEA	78.904	9.221	11,7	4	2
Irun	61.855	7.764	12,6	5	
Hondarribia	17.049	1.457	8,5	3	
UROLA KOSTA	75.334	5.978	7,9	3	11
Zarautz	23.118	1.787	7,7	3	
Azpeitia	14.690	1.139	7,8	3	
Azkoitia	11.563	1.026	8,9	3	
Zumaia	9.979	716	7,2	3	
Orio	5.857	535	9,1	4	
Zestoa	3.713	281	7,6	3	
Getaria	2.815	287	10,2	4	
Aia	2.083	120	5,8	2	
Aizarnazabal	773	58	7,5	3	
Errezil	580	22	3,8	2	
Beizama	163	7	4,3	2	
GOIERRI	68.055	6.175	9,1	4	21
Beasain	13.854	1.653	11,9	4	
Ordizia	9.998	1.490	14,9	5	
Zumarraga	9.848	659	6,7	3	
Legazpi	8.438	388	4,6	2	
Urretxu	6.786	479	7,1	3	
Lazkao	5.559	482	8,7	3	
Idiazabal	2.304	139	6	3	
Ataun	1.687	93	5,5	2	

¹⁵ Taula honetako eskualdeak eta udalerriak udalerrien hurrenkera biztanle-kopuruen arabera da.

Zaldibia	1.578	175	11,1	4	
Zegama	1.535	131	8,5	3	
Segura	1.455	118	8,1	3	
Ormaiztegi	1.314	137	10,4	4	
Olaberria	949	77	8,1	3	
Itsasondo	642	67	10,4	4	
Ezkio-Itsaso	609	28	4,6	2	
Gabiria	494	14	2,8	1	
Mutiloa	249	3	1,2	1	
Zerain	248	10	4	2	
Arama	211	19	9	4	
Altzaga	170	7	4,1	2	
Gaintza	127	6	4,7	2	
DEBA GARAIA	62.679	4.653	7,4	3	8
Arrasate	21.977	1.926	8,8	3	
Bergara	14.691	1.097	7,5	3	
Oñati	11.394	782	6,9	3	
Aretxabaleta	7.015	410	5,8	2	
Eskoriatza	4.089	255	6,2	3	
Antzuola	2.151	86	4	2	
Elgeta	1.131	83	7,3	3	
Leintz-Gatzaga	231	14	6,1	3	
DEBA BEHEA	55.747	5.295	9,5	4	6
Eibar	27.417	2.707	9,9	4	
Elgoibar	11.540	1.117	9,7	4	
Deba	5.502	407	7,4	3	
Mutriku	5.375	462	8,6	3	
Soraluze	3.901	421	10,8	4	
Mendaro	2.012	181	9	4	
TOLOSALDEA	49.128	3.905	7,9	3	29
Tolosa	19.386	1.590	8,2	3	
Villabona	5.878	561	9,5	4	
Ibarra	4.191	337	8	3	
Zizurkil	2.975	256	8,6	3	
Anoeta	2.061	168	8,2	3	
Irura	1.823	188	10,3	4	
Alegia	1.746	192	11	4	
Asteasu	1.494	76	5,1	2	
Legorreta	1.433	137	9,6	4	
Berastegi	1.080	28	2,6	1	
Amezketza	936	37	4	2	
Lizartza	597	44	7,4	3	

Berrobi	581	38	6,5	3	
Bidania-Goiatz	508	38	7,5	3	
Ikaztegieta	478	50	10,5	4	
Aduna	472	8	1,7	1	
Altzo	427	19	4,4	2	
Alkiza	367	10	2,7	1	
Leaburu	363	33	9,1	4	
Abaltzisketa	327	14	4,3	2	
Albiztur	320	7	2,2	1	
Hernialde	315	14	4,4	2	
Larraul	249	11	4,4	2	
Belauntza	243	14	5,8	2	
Elduain	238	4	1,7	1	
Orendain	209	12	5,7	2	
Gaztelu	162	5	3,1	2	
Baliarrain	142	12	8,5	3	
Orexa	127	2	1,6	1	
GIPUZKOA, GUZTIRA	719.282	65.461	9,1	4	88

7. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorriaren arabera. Gipuzkoa. Eskualdeak. 2017

25. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleria jatorriaren arabera. Gipuzkoa. Eskualdeak. 2017

2.017	GIPUZKOA		DONOSTIALDEA		BIDASOA BEHEA		UROLA KOSTA					
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%				
	Espainia	653.821	90,9	Espainia	299.201	90,8	Espainia	69.683	88,3	Espainia	69.356	92,1
	Atzerritarrak	65.461	9,1	Atzerritarrak	30.206	9,2	Atzerritarrak	9.221	11,7	Atzerritarrak	5.978	7,9
Ordena:		719.282	100,0		329.407	100,0		78.904	100,0		75.334	100,0
1	Maroko	7.364	11,2	Nikaragua	2.265	7,5	Frantzia	878	9,5	Maroko	863	14,4
2	Errumania	4.651	7,1	Maroko	2.236	7,4	Maroko	764	8,3	Nikaragua	546	9,1
3	Nikaragua	4.271	6,5	Honduras	2.219	7,3	Kolonbia	756	8,2	Pakistan	477	8,0
4	Kolonbia	4.011	6,1	Kolonbia	2.119	7,0	Errumania	678	7,4	Errumania	363	6,1
5	Portugal	3.448	5,3	Ekuador	1.958	6,5	Portugal	469	5,1	Argentina	309	5,2
6	Ekuador	3.312	5,1	Portugal	1.559	5,2	Nikaragua	451	4,9	Kolonbia	225	3,8
7	Honduras	2.920	4,5	Frantzia	1.359	4,5	Brasil	448	4,9	Senegal	211	3,5
8	Frantzia	2.780	4,2	Errumania	1.308	4,3	Peru	432	4,7	Brasil	198	3,3
9	Argentina	2.384	3,6	Argentina	1.301	4,3	Ekuador	377	4,1	Aljeria	190	3,2
10	Pakistan	2.174	3,3	Brasil	807	2,7	Ukraina	316	3,4	Frantzia	183	3,1
11	Dominikar Errepublika	1.858	2,8	Peru	792	2,6	Argentina	274	3,0	Portugal	175	2,9
12	Brasil	1.841	2,8	Ukraina	783	2,6	Senegal	261	2,8	Txile	168	2,8
13	Peru	1.539	2,4	Txina	781	2,6	Dominikar errepublika	235	2,5	Ekuador	165	2,8
14	Kuba	1.463	2,2	Dominikar Errepublika	716	2,4	Moldavia	224	2,4	Venezuela	164	2,7
15	Ukraina	1.460	2,2	Kuba	710	2,4	Txina	209	2,3	Honduras	129	2,2
16	Bolivia	1.441	2,2	Venezuela	710	2,4	Kuba	178	1,9	Kuba	100	1,7
17	Aljeria	1.439	2,2	Bolivia	590	2,0	Aljeria	168	1,8	Dominikar Errepublika	99	1,7
18	Venezuela	1.382	2,1	Aljeria	502	1,7	Venezuela	116	1,3	Txina	89	1,5
19	Txina	1.362	2,1	Errusia	472	1,6	Pakistan	111	1,2	Bolivia	82	1,4
20	Senegal	1.200	1,8	Erresuma Batua	466	1,5	Honduras	103	1,1	Erresuma Batua	79	1,3

2.017	GOIERRI		DEBA GARAIA		DEBA BEHEA		TOLOSALDEA					
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%				
	Espainia	61.880	90,9	Espainia	58.026	92,6	Espainia	50.452	90,5	Espainia	45.223	92,1
	Atzeritarrak	6.175	9,1	Atzeritarrak	4.653	7,4	Atzeritarrak	5.295,0	9,5	Atzeritarrak	3.905	7,9
Ordena:		68.055	100,0		62.679	100,0		55.747	100,0		49.128	100,0
1	Errumania	1.737	28,1	Maroko	592	12,7	Maroko	1.348	25,5	Maroko	683	17,5
2	Maroko	878	14,2	Pakistan	475	10,2	Bolivia	317	6,0	Nikaragua	402	10,3
3	Pakistan	455	7,4	Kolonbia	391	8,4	Nikaragua	294	5,6	Portugal	299	7,7
4	Portugal	364	5,9	Portugal	387	8,3	Senegal	290	5,5	Errumania	297	7,6
5	Ekuador	258	4,2	Dominikar Er.	326	7,0	Pakistan	253	4,8	Honduras	179	4,6
6	Nikaragua	215	3,5	Bolivia	297	6,4	Dominikar Er.	245	4,6	Ukraina	174	4,5
7	Argentina	181	2,9	Aljeria	184	4,0	Ekuador	235	4,4	Aljeria	163	4,2
8	Kolonbia	169	2,7	Ekuador	168	3,6	Kolonbia	225	4,2	Ekuador	151	3,9
9	Dominikar Er.	152	2,5	Honduras	127	2,7	Portugal	195	3,7	Nigeria	132	3,4
10	Kuba	151	2,4	Kuba	119	2,6	Errumania	185	3,5	Kolonbia	126	3,2
11	Senegal	130	2,1	Venezuela	104	2,2	Brasil	158	3,0	Argentina	119	3,0
12	Honduras	122	2,0	Nikaragua	98	2,1	Venezuela	143	2,7	Frantzia	86	2,2
13	Aljeria	114	1,8	Argentina	96	2,1	Kuba	123	2,3	Dominikar Er.	85	2,2
14	Venezuela	88	1,4	Txina	96	2,1	Aljeria	118	2,2	Brasil	83	2,1
15	Frantzia	85	1,4	Frantzia	94	2,0	Argentina	104	2,0	Kuba	82	2,1
16	Txina	84	1,4	Mauritania	89	1,9	Frantzia	95	1,8	Pakistan	75	1,9
17	Txile	74	1,2	Errumania	83	1,8	Peru	77	1,5	Senegal	60	1,5
18	Brasil	70	1,1	HBH	79	1,7	Txina	58	1,1	Venezuela	57	1,5
19	Bolivia	60	1,0	Brasil	77	1,7	Bulgaria	55	1,0	Peru	50	1,3
20	Peru	58	0,9	Peru	67	1,4	HBH	48	0,9	Ekuatore Ginea	47	1,2

8. Eranskina. Jatorri atzerritarreko biztanleria sexuaren arabera. Gipuzkoa. Eskualdeak. 2017

26. taula. Jatorri atzerritarreko biztanleria sexuaren eta eskualdearen arabera (2017)

	Emakume	Gizon	Guztira	Emakumezkoak %	Gizonezkoak %	ALDEA	
Donostialdea	16.557	13.677	30.234	54,8	45,2	9,53	2.880
Deba Garaia	2.426	2.227	4.653	52,1	47,9	4,28	199
Bidasoa Beherea	4.691	4.530	9.221	50,9	49,1	1,75	161
Tolosaldea	1.954	1.951	3.905	50,0	50,0	0,08	3
Urola Kosta	2.966	3.012	5.978	49,6	50,4	-0,77	-46
Deba Behea	2.590	2.705	5.295	48,9	51,1	-2,17	-115
Goierri	2.974	3.201	6.175	48,2	51,8	-3,68	-227

Iturria: EUSTAT. 2017ko errolda. Egilea: SLK